

Bærekrafts- undersøkelsen 2024

Østlandet

Sammendrag

Årets bærekraftsundersøkelse viser at østlendinger flest tar klimaendringer og naturtap på alvor, og mange gjør også tiltak i hverdagen for å redusere sitt eget klimaavtrykk. Befolkningen i Oslo er mest opptatte av klima og miljø, fulgt av innbyggerne i Asker og Innlandet. Det geografiske mønsteret henger tett sammen med innbyggernes utdanningsnivå, som er betydelig høyere i Oslo enn i Akershus, og lavest i Innlandet. Hvor mye engasjementet for bærekraft, øker med økt utdanningsnivå, er det aller tydeligste signalet vi finner i data – men det er også klart at bærekraft opptar kvinner mer enn menn.

Færre mener klimaendringene er den største utfordringen i samfunnet i 2024 enn året før, men folk er like bekymret for konsekvensene av klimaendringene. Halvparten av østlendingene mener at Norge tar for lite ansvar for å redusere klimapåvirkning i verden.

For å drive bærekraftsarbeidet fremover er det ikke nok at innbyggerne har gode holdninger, det er også nødvendig at de tar bærekraftige valg, er bevisste når de gjør innkjøp og reduserer forbruk generelt. To av tre østlendinger er villige til å redusere eget forbruk for å leve mer miljøvennlig, mens litt over én av ti har gjort store endringer i hverdagen for å redusere egen klimapåvirkning det siste året.

Selv om mange svarer at de i liten eller svært liten grad har gjort endringer i egen hverdag for å redusere egen klimapåvirkning de siste tolv månedene, viser resultatene at mange likevel har gjort ulike tiltak. Flere har gjort mer miljøvennlige transportvalg de siste tolv månedene, og mange har redusert forbruket sitt og handlet brukt. Likevel er det vanligere å ha gjort tiltak for å redusere forbruket sitt av økonomiske hensyn, enn å ha gjort forbruksreducerende tiltak av hensyn til klima og miljø. Viljen til å redusere eget forbruk er større blant de som tror eget forbruk har betydning for klimaendringene, enn de som ikke tror eget forbruk påvirker.

Sammendrag (forts.)

For mange er også pris og utvalg barrierer for at de skal ta bærekraftige forbrukervalg. Annenhver østlending er villig til å betale mer for bærekraftige produkter og tjenester, men nær halvparten har ikke råd til å velge bærekraftige varer og tjenester. Troen på at eget forbruk påvirker klimaet har betydning for betalingsviljen. Hele to av tre østlendinger som tror eget forbruk har betydning for klimaet, er villig til å betale mer for bærekraft.

Nesten seks av ti østlendinger velger helst varer som er miljømerket, men resultatene viser også at tre av fire synes det er vanskelig å finne ut om varene er produsert på en bærekraftig måte. Som i 2023, foretrekker et flertall av østlendinger å handle lokalt. Selv om østlendingene er bevisste når det gjelder innkjøp ellers, er ikke bærekraft like viktig når de skal velge fond og spareprodukter.

I undersøkelsen rettet mot bedrifter og kommuner på Østlandet, ser vi tydelig at det er de største bedriftene, målt i ansatte eller i omsetning, som jobber mest systematisk med bærekraft. Også i kommuneundersøkelsen er det de største (målt i innbyggertall) som er best i gang med dette. Resultatene i årets bærekraftsundersøkelse for bedrifter er jevnt over nokså lik som i 2023, mens vi for kommunene ser en skjerping av klimaarbeidet og planer dette.

Knappt halvparten av bedriftene på Østlandet vurderer i stor grad bærekraft som strategisk viktig, og over halvparten av bedriftene har ikke konkrete mål for å kutte utslipp, eller klimaregnskap. Kun fire av ti har gjort endringer (eller planlegger å gjøre endringer) forretningsmodellen sin på grunn av klimaendringer. Blant regionens kommuner oppgir derimot åtte av ti at de har konkrete mål for å kutte utslipp, og over halvparten har klimaregnskap. Videre oppgir sju av ti kommuner i regionen at de har gjort eller planlegger endringer i tjenestemodellen på grunn av klimaendringer. Sammenlignet med landet ellers, har en større andel av kommunene i regionen kommet lenger i planarbeid og endringer i tjenestemodell som følge av klimaendringer.

Sammendrag (forts.)

For bedriftene i regionen har eierne størst innflytelse på om bærekraft er strategisk viktig. Daglig leder har operativt hovedansvar for bærekraft i to av tre østlandsbedrifter.

Bedriftene i regionen tilbyr i varierende grad klimavennlige produkter og tjenester, og bedriftene tilbyr slike produkter og tjenester i større grad enn hva de opplever at kundene etterspør dem. Selv om mange bedrifter i hovedsak leverer til andre enn privatpersoner, er det likevel interessant at privatpersoner mener de selv mener de etterspør klimavennlige produkter og tjenester i større grad enn det bedriftene opplever. Kommunene i regionen opplever på sin side at svært få innbyggere etterspør klimavennlige tjenester. For bedriftene i regionen er etterspørsel den viktigste driveren for grønn omstilling, mens krav fra myndighetene er den viktigste driveren for grønn omstilling i kommunene.

En del av næringslivet i regionen er avhengig av naturen i sin drift, men likevel ser bedriftene i regionen i liten grad tap av natur som en risiko for virksomheten, og de er lite bekymret for at naturskader skal påvirke virksomhetens daglige drift. Kommunene ser i større grad på naturtap som en risiko for næring i kommunen, og er de langt mer bekymret for innvirkningen av naturskader på daglig kommunedrift som en risiko som for både næring og innbyggerne i kommunen.

Blant innbyggerne i regionen oppgir hele åtte av ti at de er bekymret for konsekvensene av tapt arts mangfold og uberørt natur, og mener Norge bør ta større ansvar for å bevare mer av sin natur. Innbyggerne i Oslo er mer bekymret for konsekvensene av tap av arts mangfold og uberørt natur enn andre østlendinger.

Selv om det i 2023 og hittil i 2024 har vært en del naturkatastrofer i Norge, ser ikke dette ut til å ha noe særlig påvirkning på bekymringen innbyggerne har for skade på boligen sin. Én av fire østlendinger er bekymret for skade på boligen sin. Heller ikke regionens bedrifter og kommuner er særlig bekymret for at naturskader skal påvirke driften deres.

Sammendrag (forts.)

Bedrifter og kommuner i regionen er mer optimistiske enn pessimistiske når de vurderer hvordan de tror bærekraft vil påvirke bedriftens vekst og lønnsomhet de neste fem årene, men flertallet av bedriftene tror ikke at bærekraft vil ha noen særlig påvirkning. Bedriftene er aller mest optimistiske når det gjelder etterspørselen av bedriftens varer og tjenester i fremtiden. Samtidig viser årets resultat at lønnsomhet og økonomi også er den viktigste barrieren for grønn omstilling i bedriftene, som kan ha betydning for hvor optimistiske bedriftene er for fremtiden.

Bærekraftig omstilling vil være viktig i de neste årene og resultatene viser at det er engasjerte innbyggere og bedrifter på Østlandet gjør tiltak for miljø, klima og bærekraft ellers.

Tre av ti østlendinger vektlegger bærekraft og samfunnsansvar i valg av arbeidsgiver, og svært få er bekymret for at egen arbeidsplass skal gå tapt i det grønne skiftet. Det er også svært få som er bekymret for at egen kompetanse blir mindre relevant på grunn av det grønne skiftet. Bedriftene i regionen tror heller ikke at bærekraft vil være noe problem for dem med tanke på antall ansatte, etterspørsel eller omsetning. Det er det tydelig at det er en god del optimisme knyttet til bærekraft i regionen fremover.

Drøyt fire av ti østlendinger ønsker å få flere kollegaer som er ulike seg selv, og andelen som ønsker mer mangfold på arbeidsplassen, øker med økt utdanningsnivå. Til dette oppgir drøyt halvparten av bedriftene i regionen at de har konkrete mål for likestilling, inkludering og mangfold. Likevel har én av fire opplevd at de selv eller andre har blitt diskriminert på arbeidsplassen eller studiestedet, pga. kjønn, alder, etnisitet, etc. Andelen som har opplevd diskriminering, er høyere på Østlandet enn i resten av landet.

Om undersøkelsen

Norge har forpliktet seg til [FNs bærekraftsmål](#), og målene har stor innvirkning på norsk politikk i kommuner, lokalsamfunn og nasjonalt. I det felles arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål har bedrifter og kommuner en viktig rolle. Nye lover og reguleringer gjør det nødvendig med endringer i den daglige virksomheten, og flere opplever at rammebetingelsene endrer seg som følge av klimaendringene. Omstillingsevnen og hvilke tiltak man gjør som bedrift eller kommune er førende for hvordan arbeidet med bærekraft blir fremover.

Denne rapporten viser hvordan bedrifter og kommuner tror deres arbeid med bærekraft vil bli i de neste årene, og hvordan de jobber med det i dag. Vi belyser flere ulike tema, som bærekraftig utvikling og mulighetene og utfordringene som følger med det og hvordan bedriftene ser på utfordringer med natur og klima for deres virksomhet. Drivere, barrierer for omstilling og utvikling, prioriteringer og viktigheten av forskjellige tiltak analyseres, og forskjeller fremheves.

Det er ikke bare bedrifter og kommuner som sitter med ansvaret og mulighetene for å drive bærekraftsarbeidet fremover, også innbyggerne har en viktig rolle. Vi ser også på innbyggernes holdninger til bærekraft, handlinger knyttet til forbruk og forbruksreducerende atferd, barrierer for bærekraftige valg, samt befolkningens syn på forholdet mellom bærekraft og arbeidsliv. Til sammen danner disse tre målgruppene et godt bilde på arbeidet med bærekraft i og hva som kjennetegner regionen som dekkes av Sparebank 1 Østlandet. Regionen som dekkes er fylkene Oslo, Akershus og Innlandet.

Vi sammenligner resultatene med resten av Norge og resultater fra tilsvarende undersøkelsen som ble gjennomført i fjor, men utgangspunktet i denne rapporten vil være forskjeller innad i bankregionen, som forskjeller mellom store og små bedrifter i bankregionen eller menn og kvinner. Dersom det er snakk om andre målgrupper vil det spesifiseres, eksempelvis dersom det sammenlignes med nasjonale tall.

Målgrupper og datagrunnlag

OM UNDERSØKELSEN RETTET MOT BEFOLKNINGEN

Utvalget ble trukket tilfeldig blant deltakerne i et av Norges største web-panel. Alle deltakerne i panelet er rekruttert gjennom telefonintervjuer eller annen målrettet rekruttering. Utvalget er representativt for befolkningen i Nord-Norge. Resultatene er vektet etter kjønn, alder og geografi

Antall intervju i regionen: 1.682 | Antall intervju totalt i hele landet: 6.089

Metode: Web-panel | Intervju utført: 31.januar til 8.mars

OM UNDERSØKELSEN RETTET MOT BEDRIFTER

Undersøkelsen rettet mot bedrifter ble gjennomført blant et tilfeldig utvalg av bedriftsledere. Utvalget er trukket blant bedrifter med minst én ansatt. Resultatene er vektet etter bedriftsstørrelse og geografi

Antall intervju i regionen: 525 | Antall intervju totalt i hele landet: 1.718

Metode: Telefon | Intervju utført: 17.januar til 8.mars

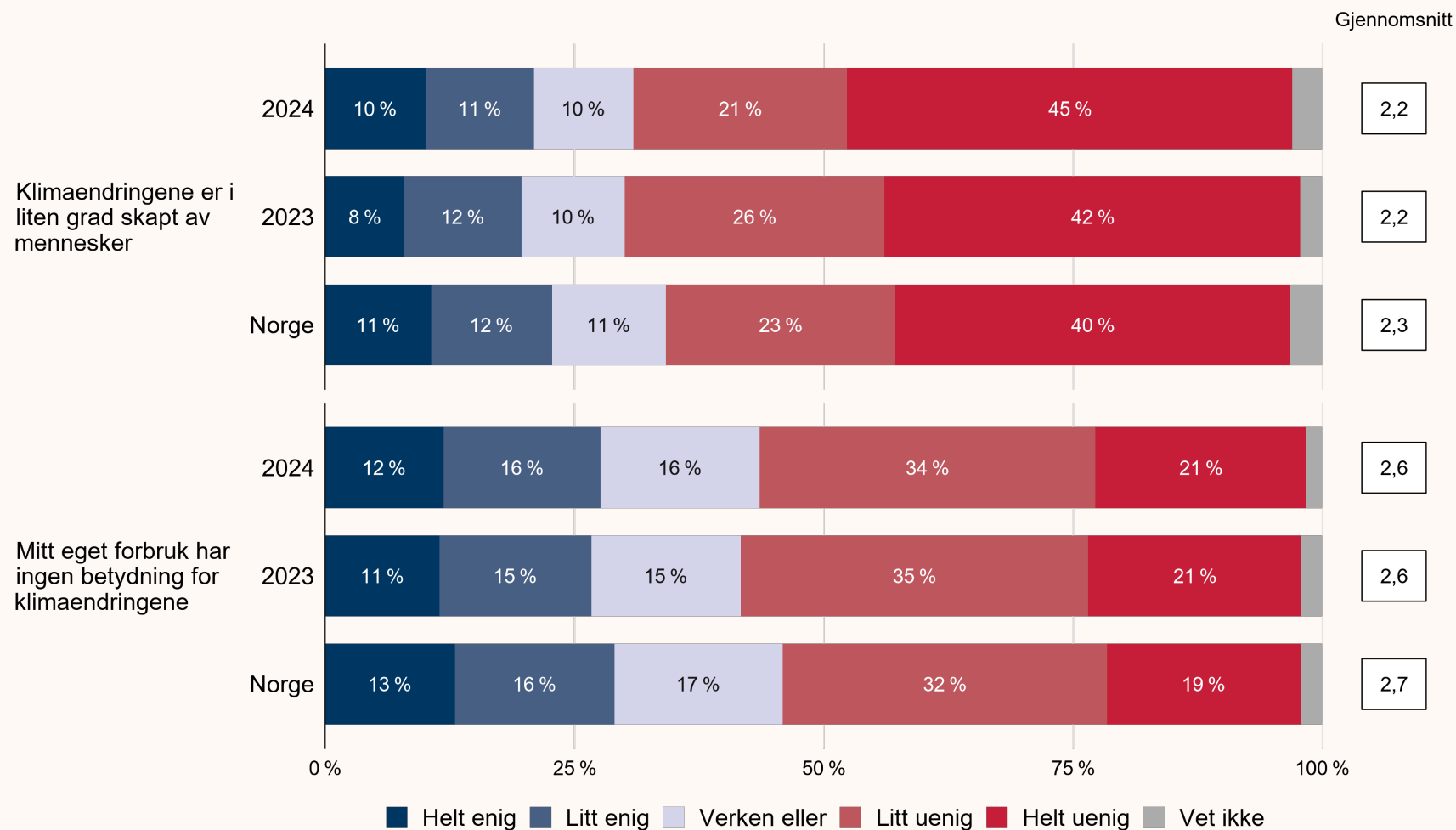
OM UNDERSØKELSEN RETTET MOT KOMMUNER

357 kommuner i Norge ble invitert til å delta i undersøkelsen, og 253 kommuner har svart. Undersøkelsen ble besvart av ordfører, kommunedirektør (rådmann), eller andre i administrasjonen av kommunen.

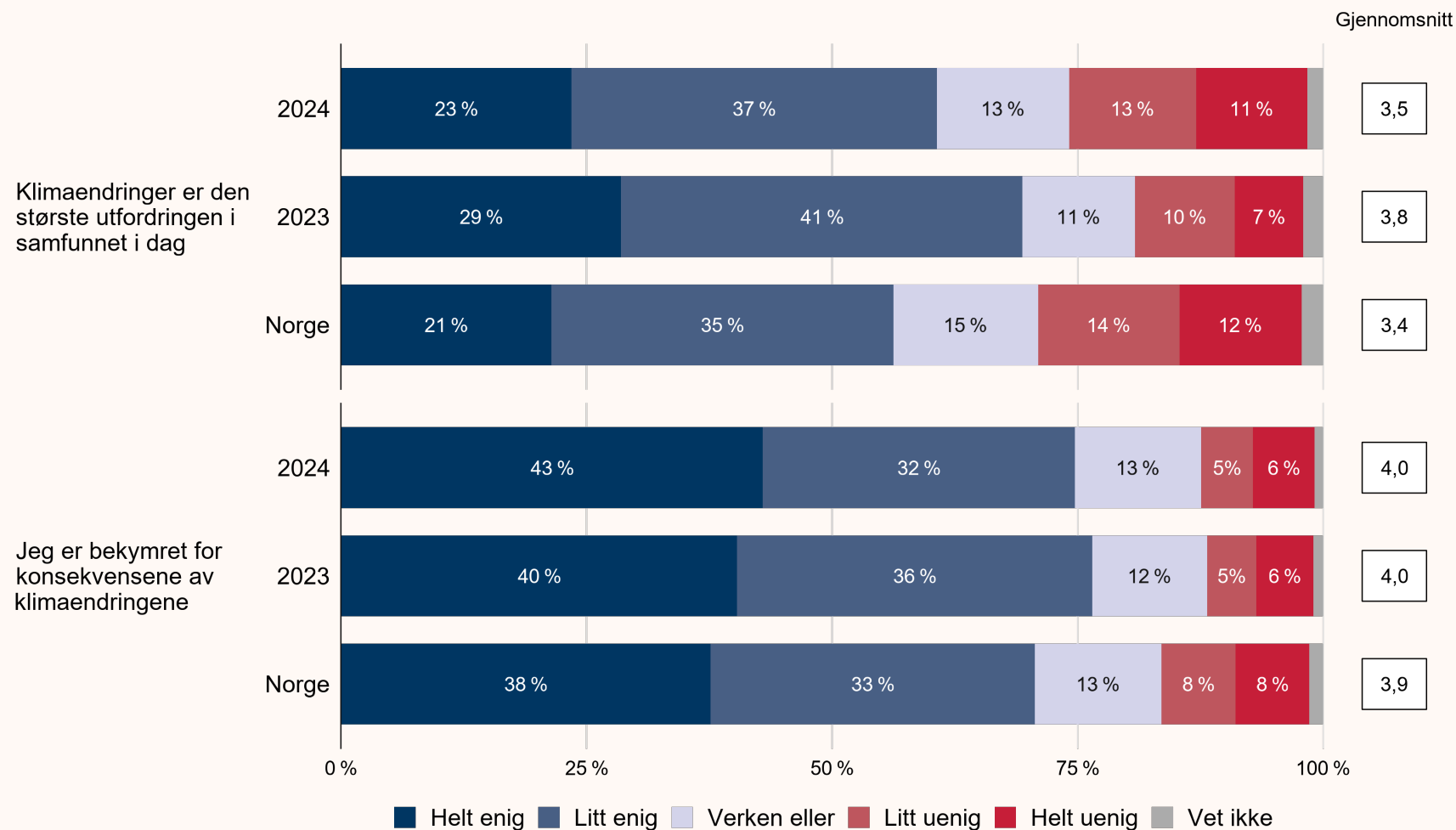
Antall intervju i regionen: 50 | Antall intervju totalt i hele landet: 253

Metode: Webskjema | Intervju utført: 31.januar til 11.mars

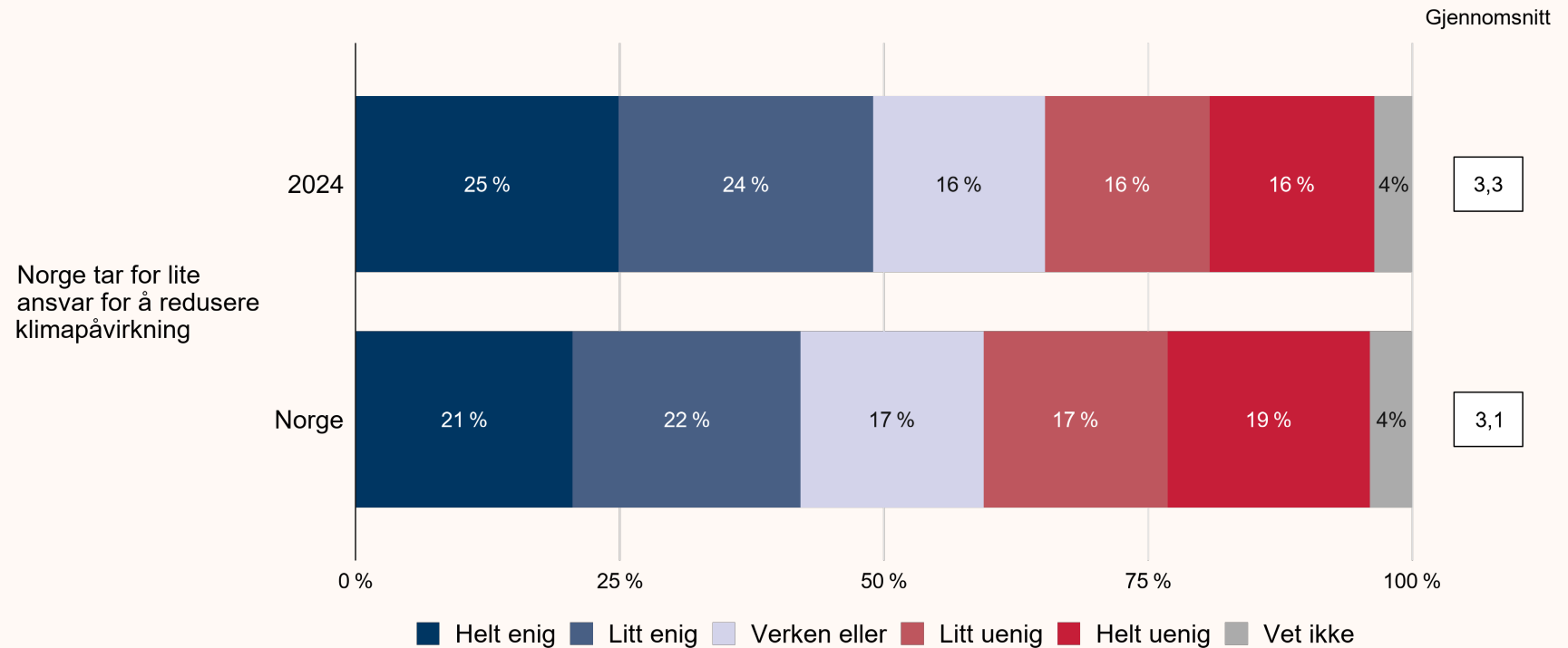
Østlendingens holdninger til klimaendringer og forbruk

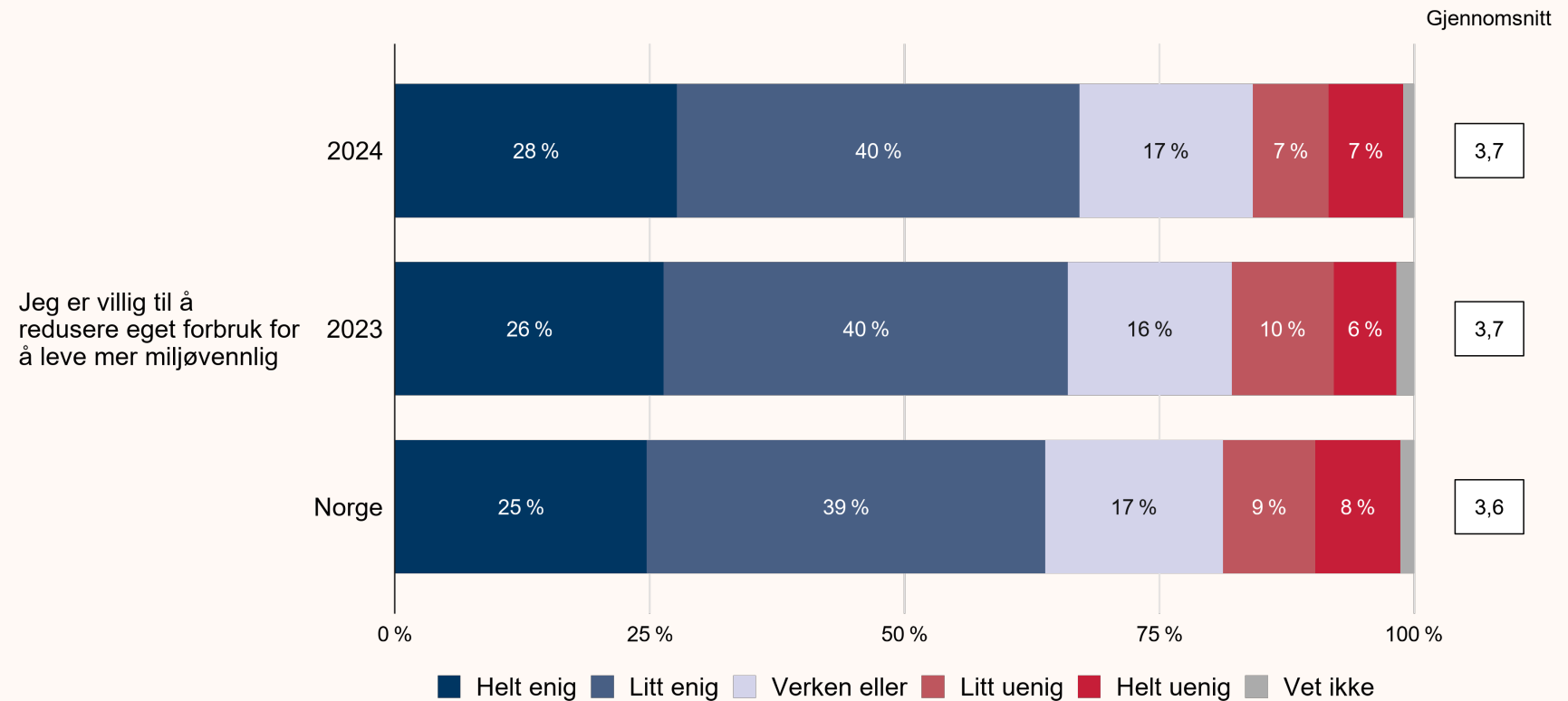
Bekymring for klimaendringer i befolkningen

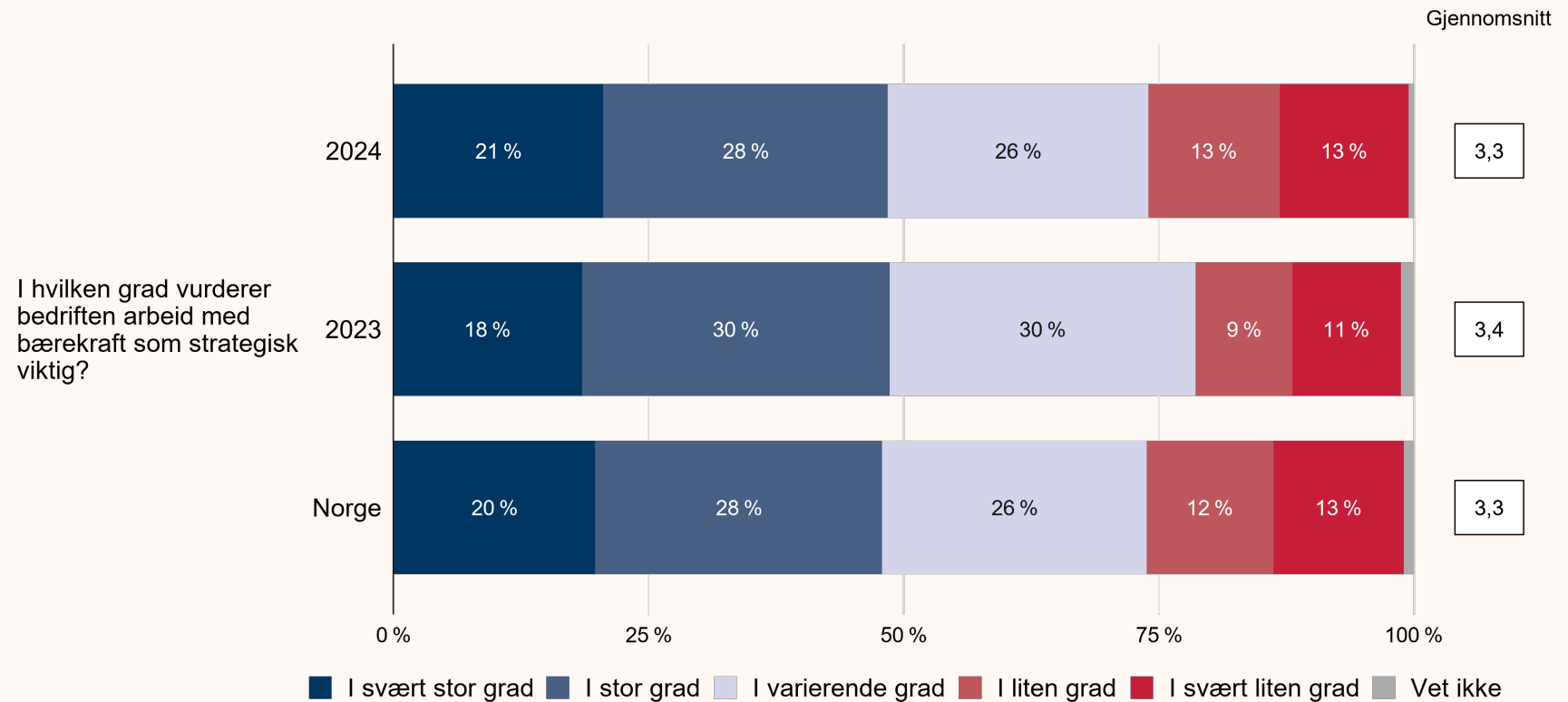
Halvparten av østlendingene syns at Norge tar for lite ansvar for å redusere klimapåvirkning

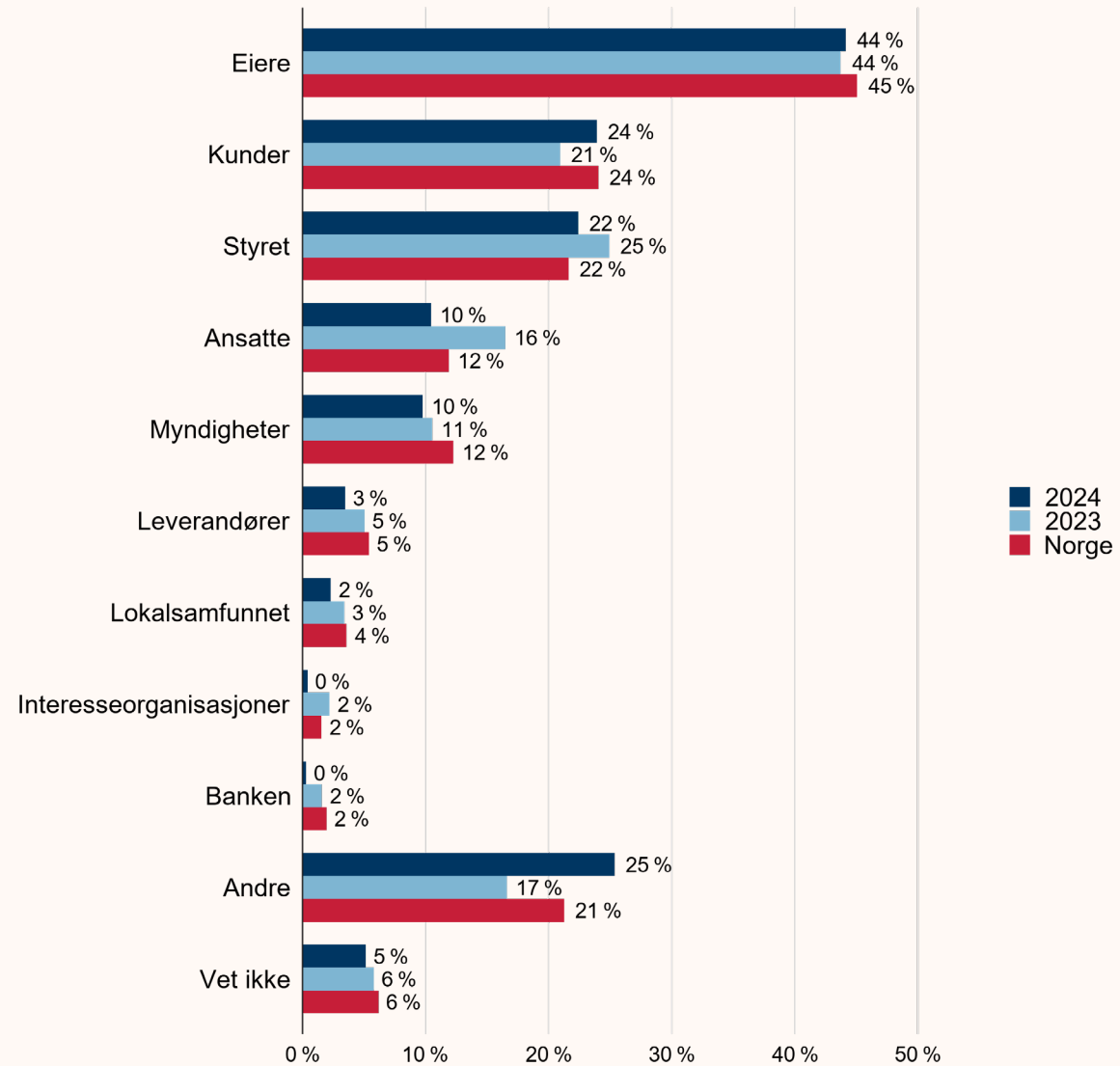
To av tre østlendinger er villige til å redusere eget forbruk for å leve mer miljøvennlig

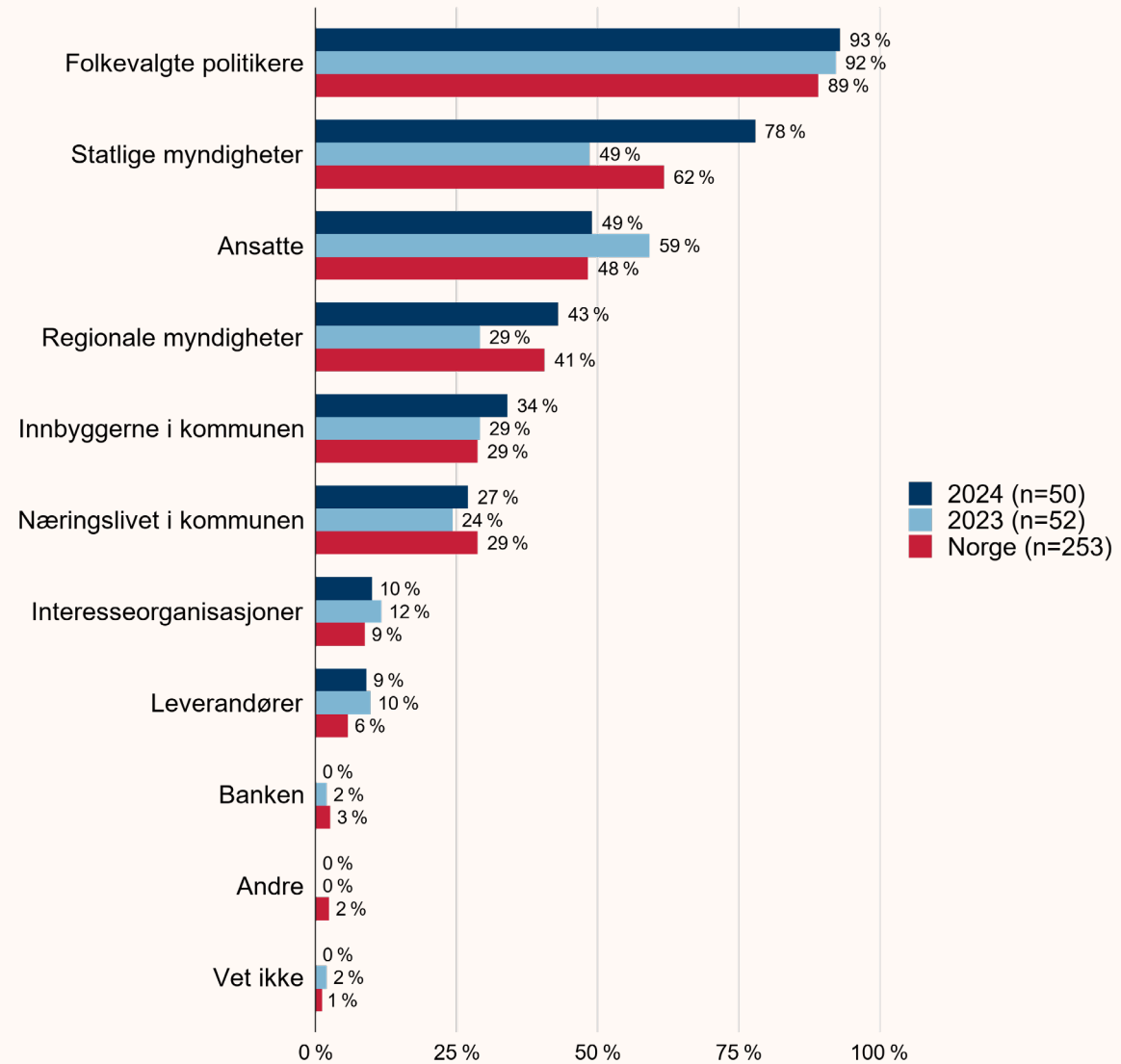
Knapt halvparten av bedriftene på Østlandet vurderer i stor grad bærekraft som strategisk viktig

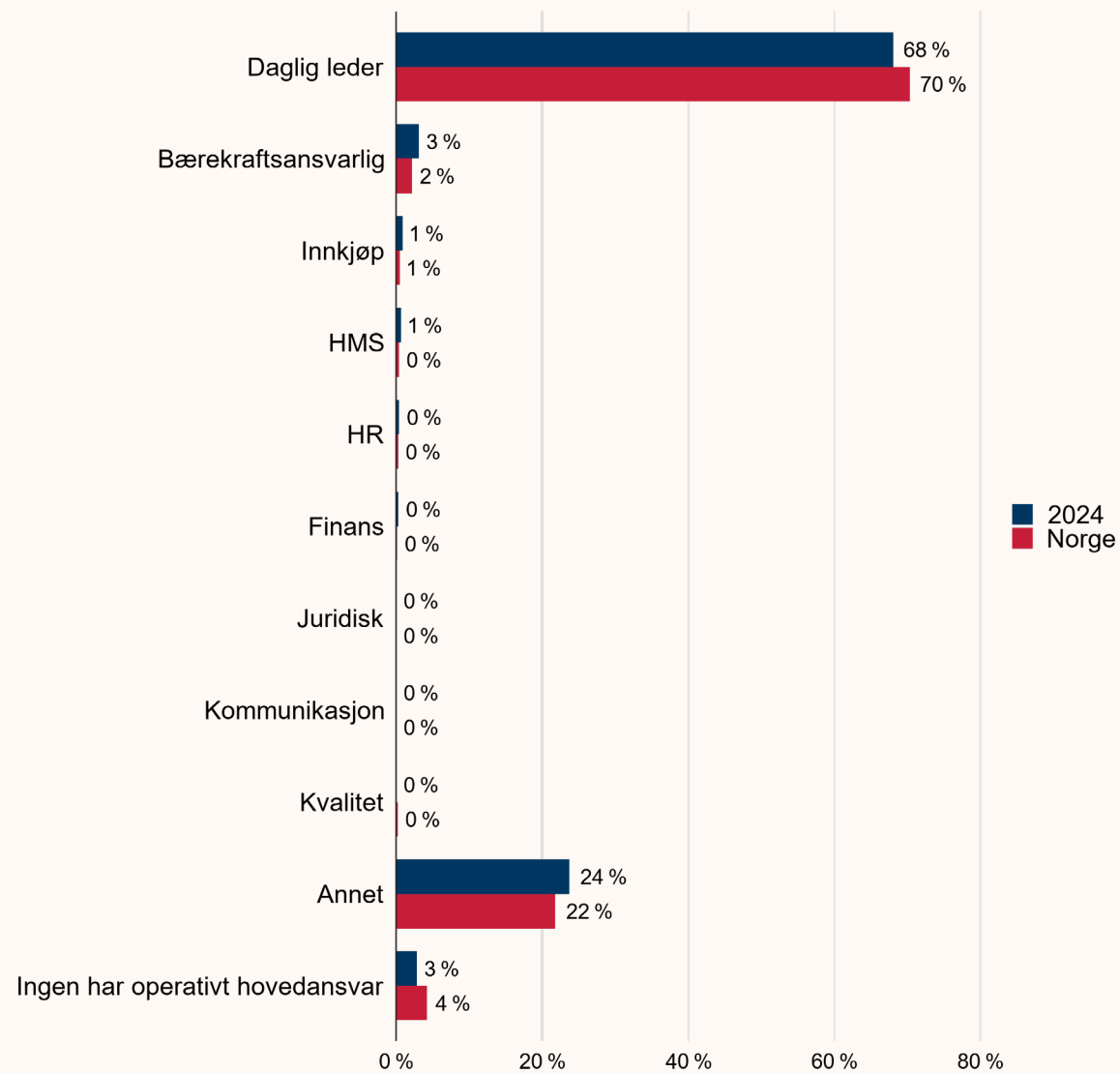
Hvem har størst innflytelse på om bedriften vurderer bærekraft som strategisk viktig?

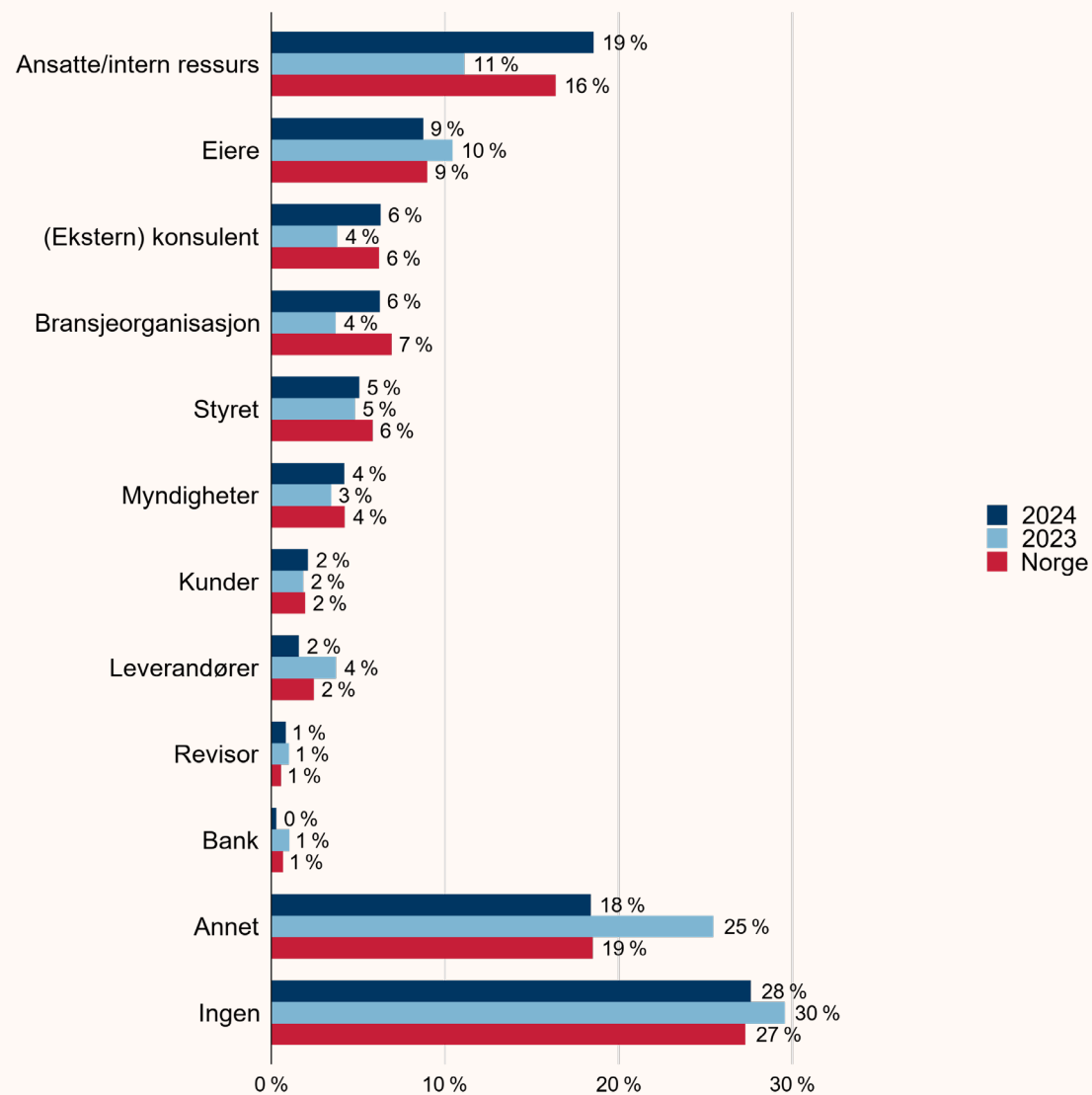
Hvem har størst innflytelse på om kommunen vurderer bærekraft som strategisk viktig?

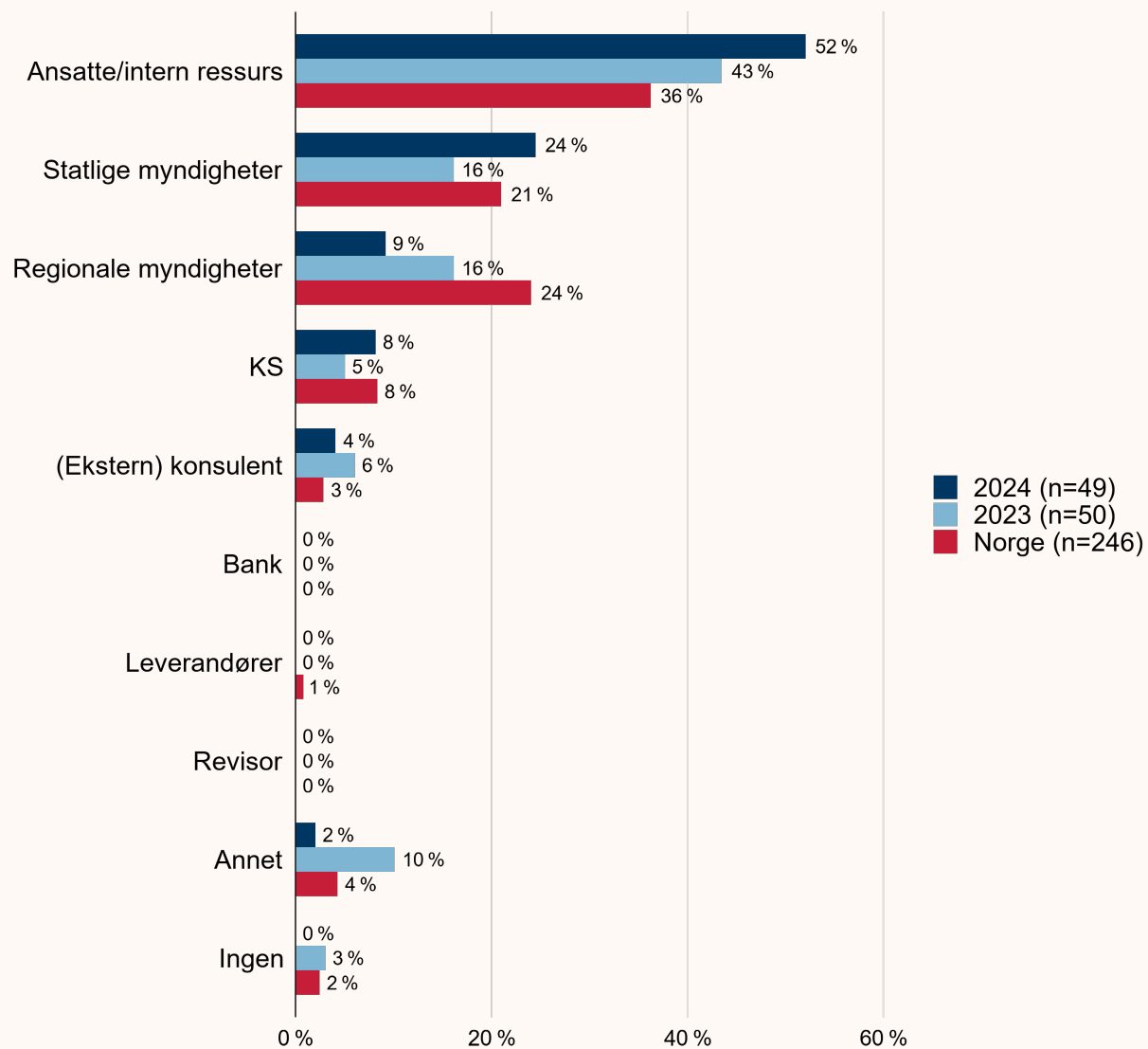
Hvor i bedriften ligger det operative hovedansvaret for bærekraft?

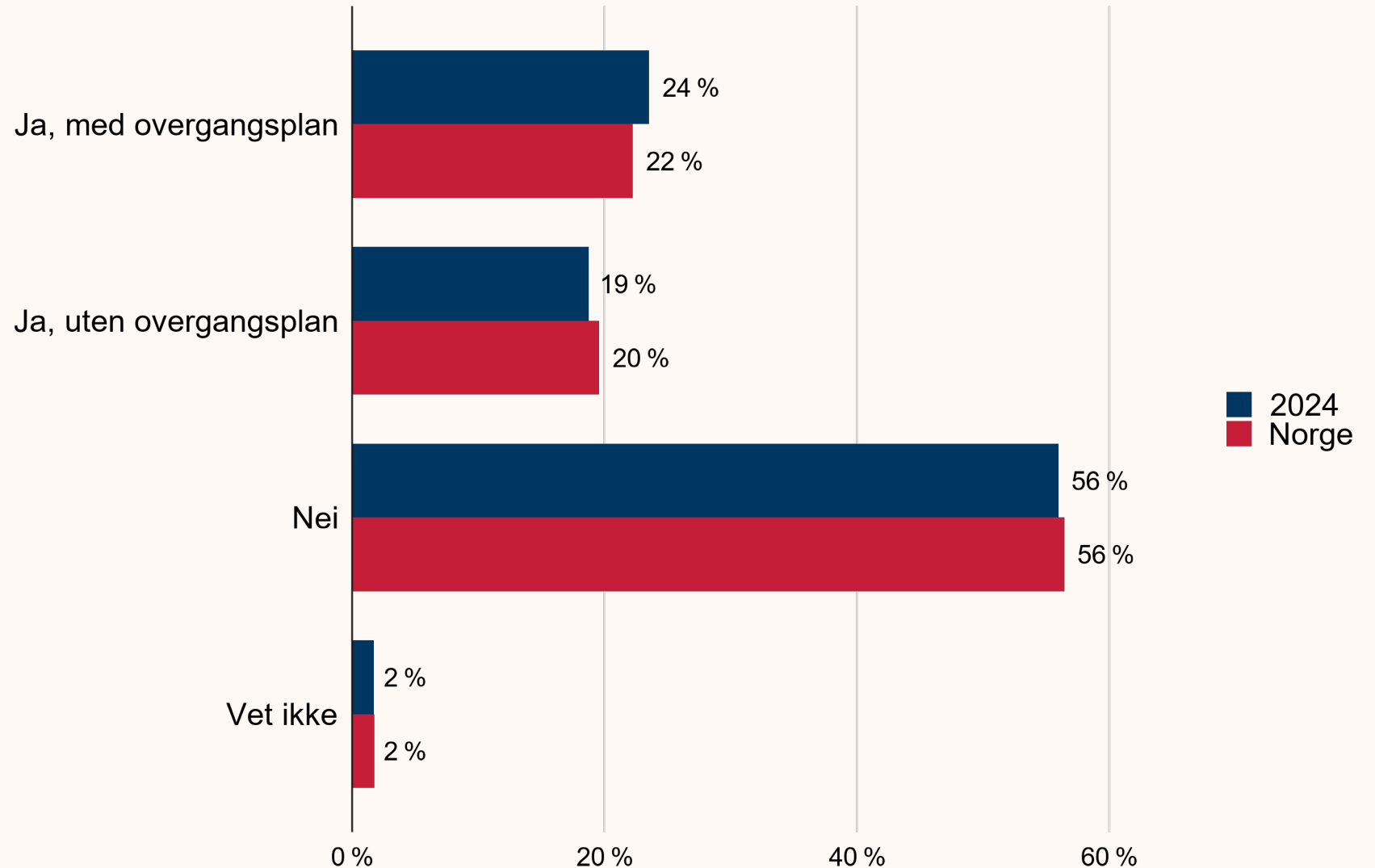
Hvem er bedriftens viktigste rådgiver i spørsmål om bærekraft?

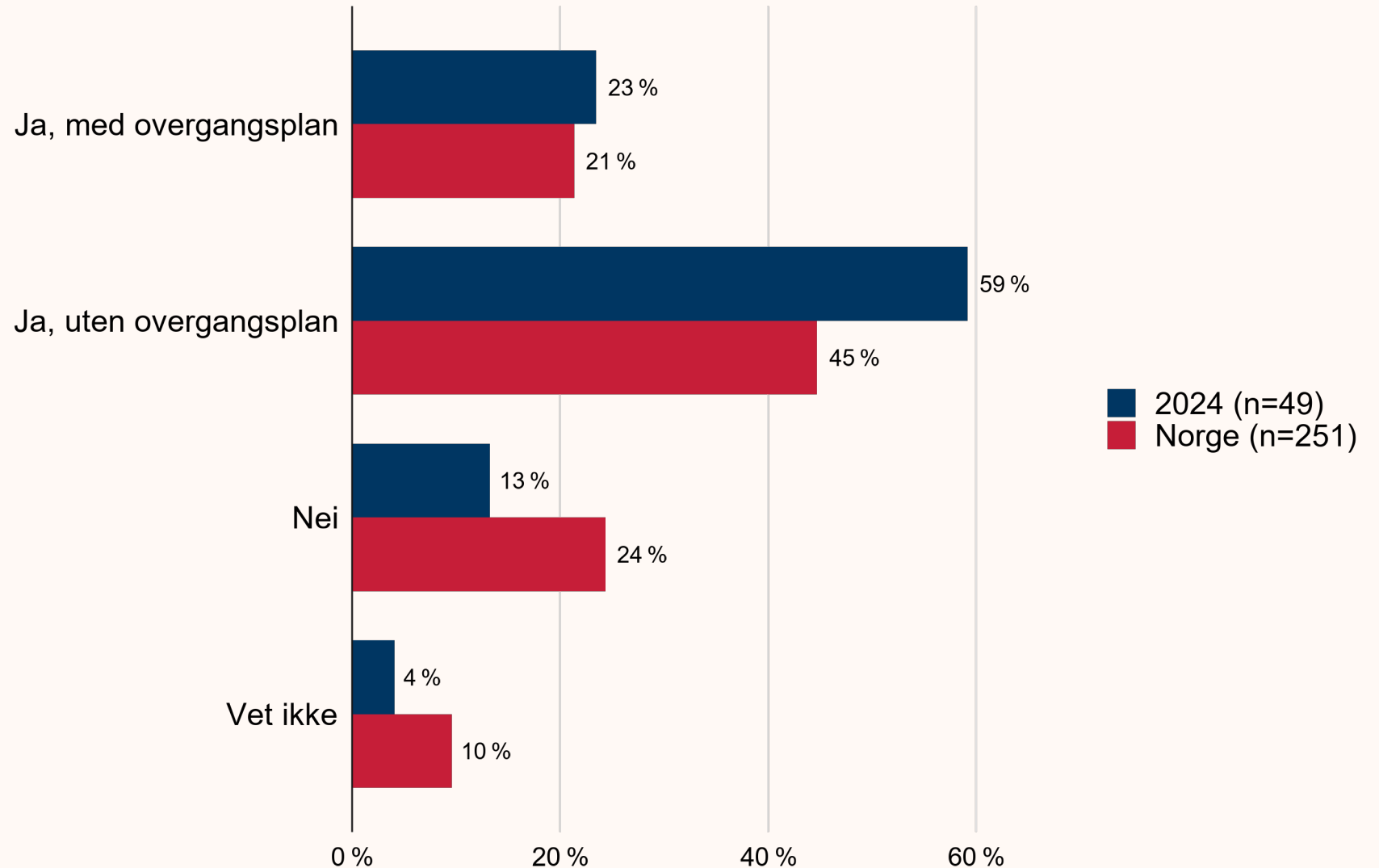
Hvem er kommunens viktigste rådgiver i spørsmål om bærekraft?

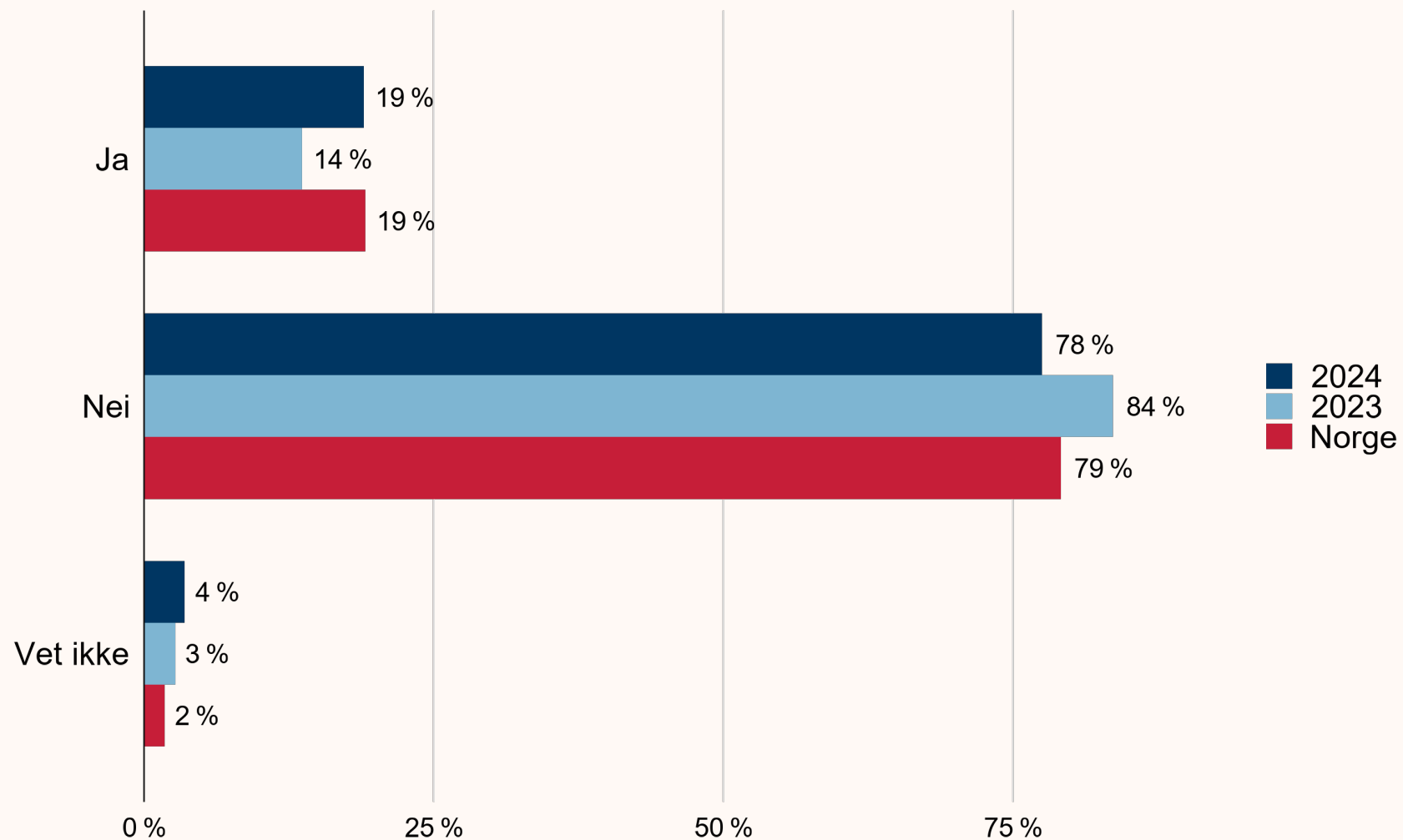
Har bedriften konkrete mål for å kutte utslipp, og omfatter det en overgangsplan?

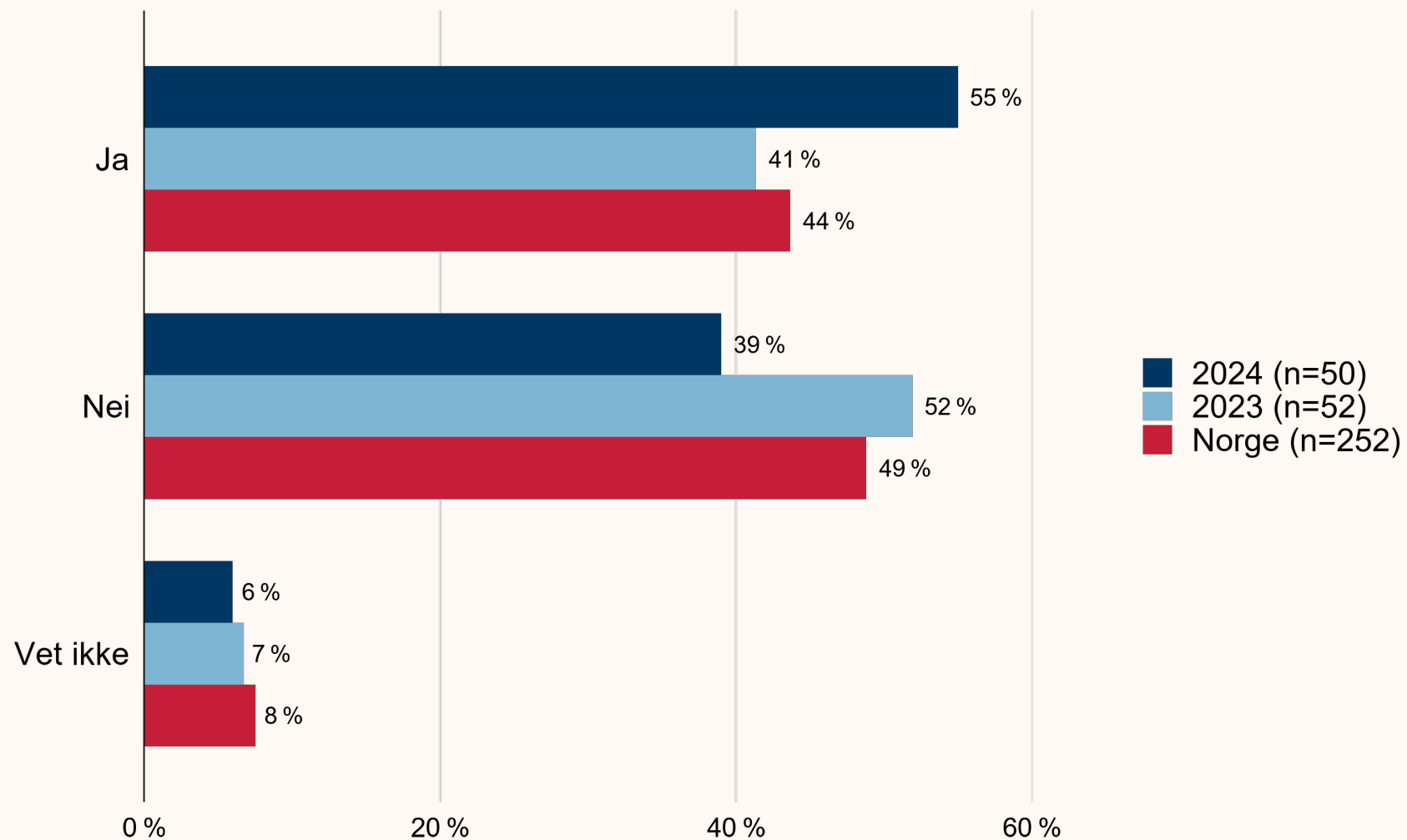
Har kommunen konkrete mål for å kutte utslipp, og omfatter det en overgangsplan?

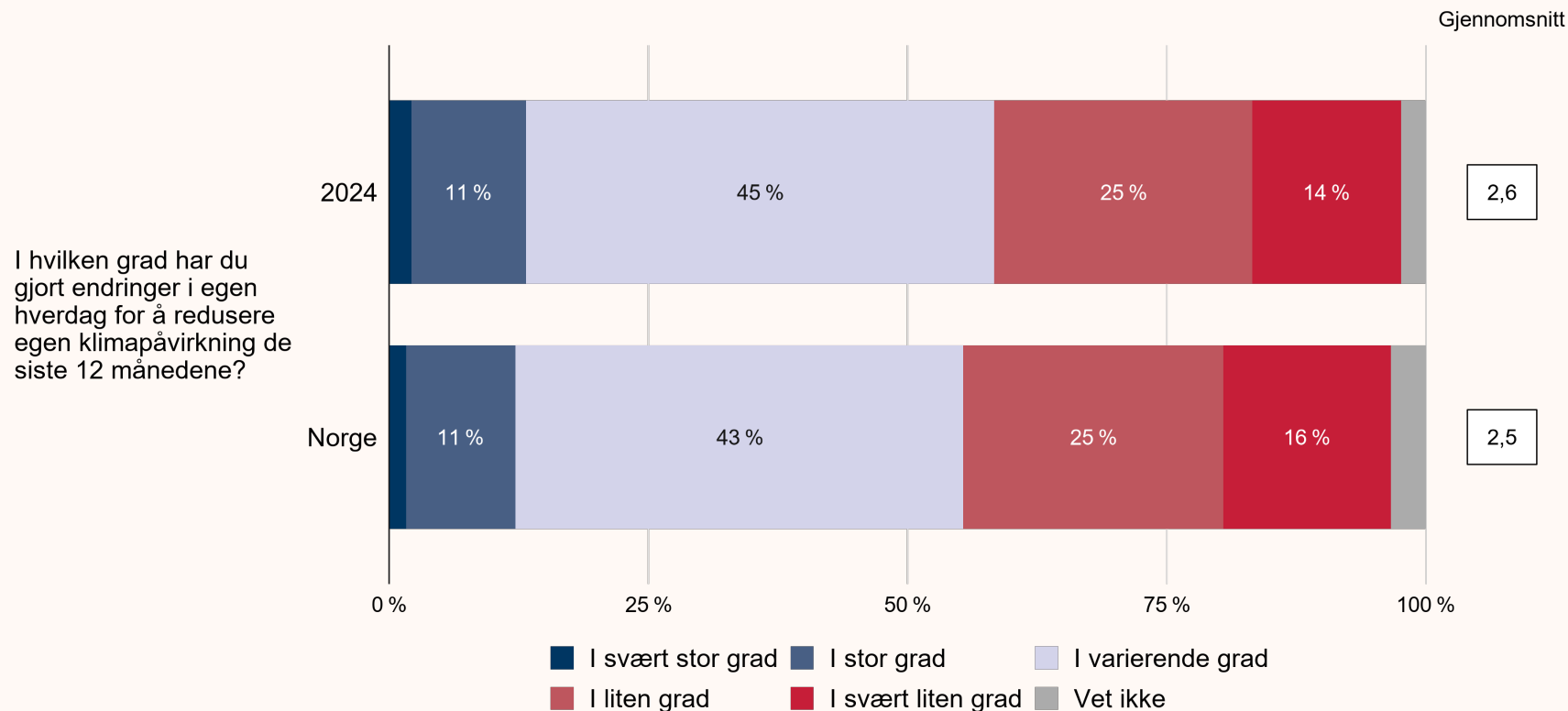
Har din bedrift et klimaregnskap?

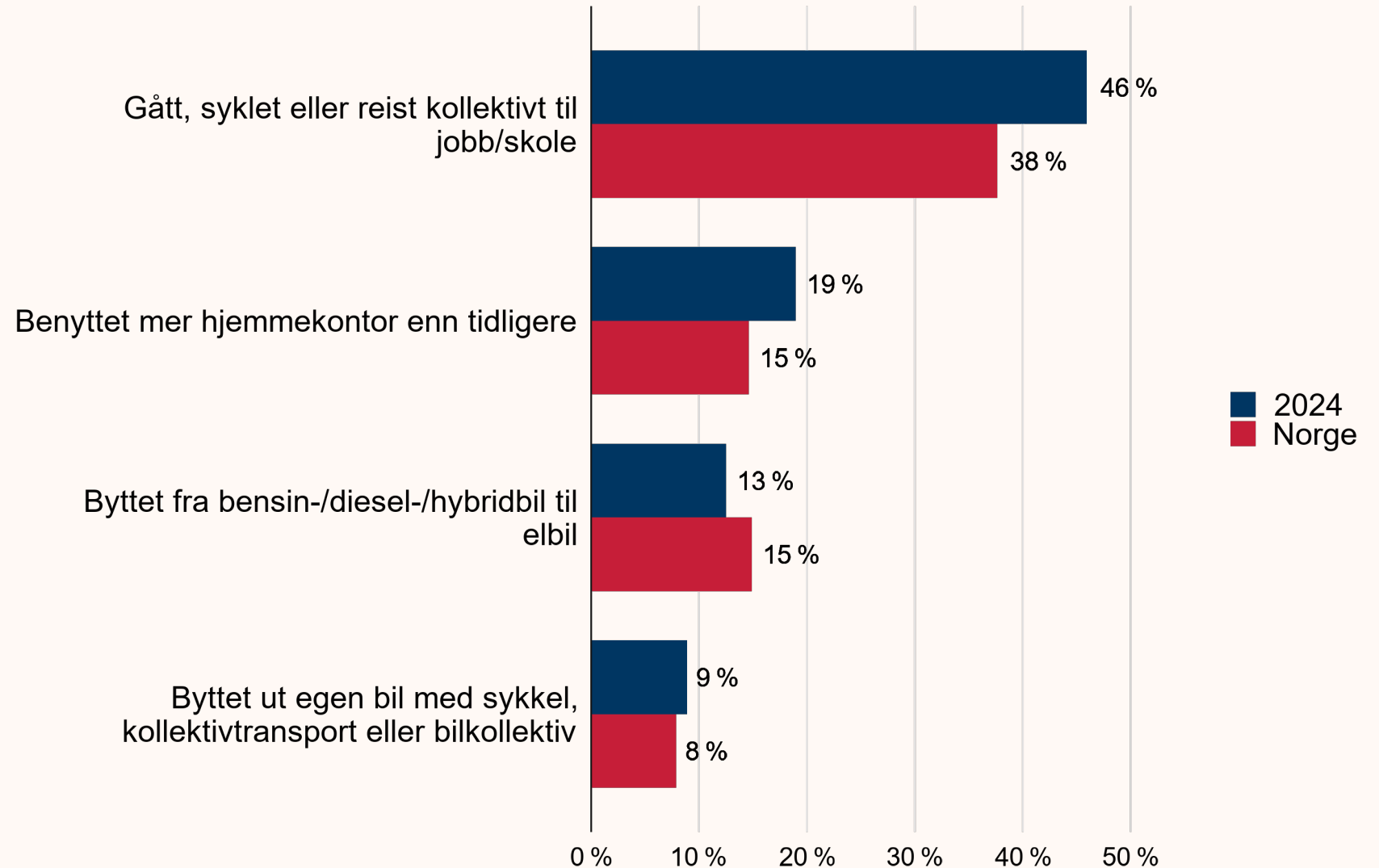
Har din kommune et klimaregnskap?

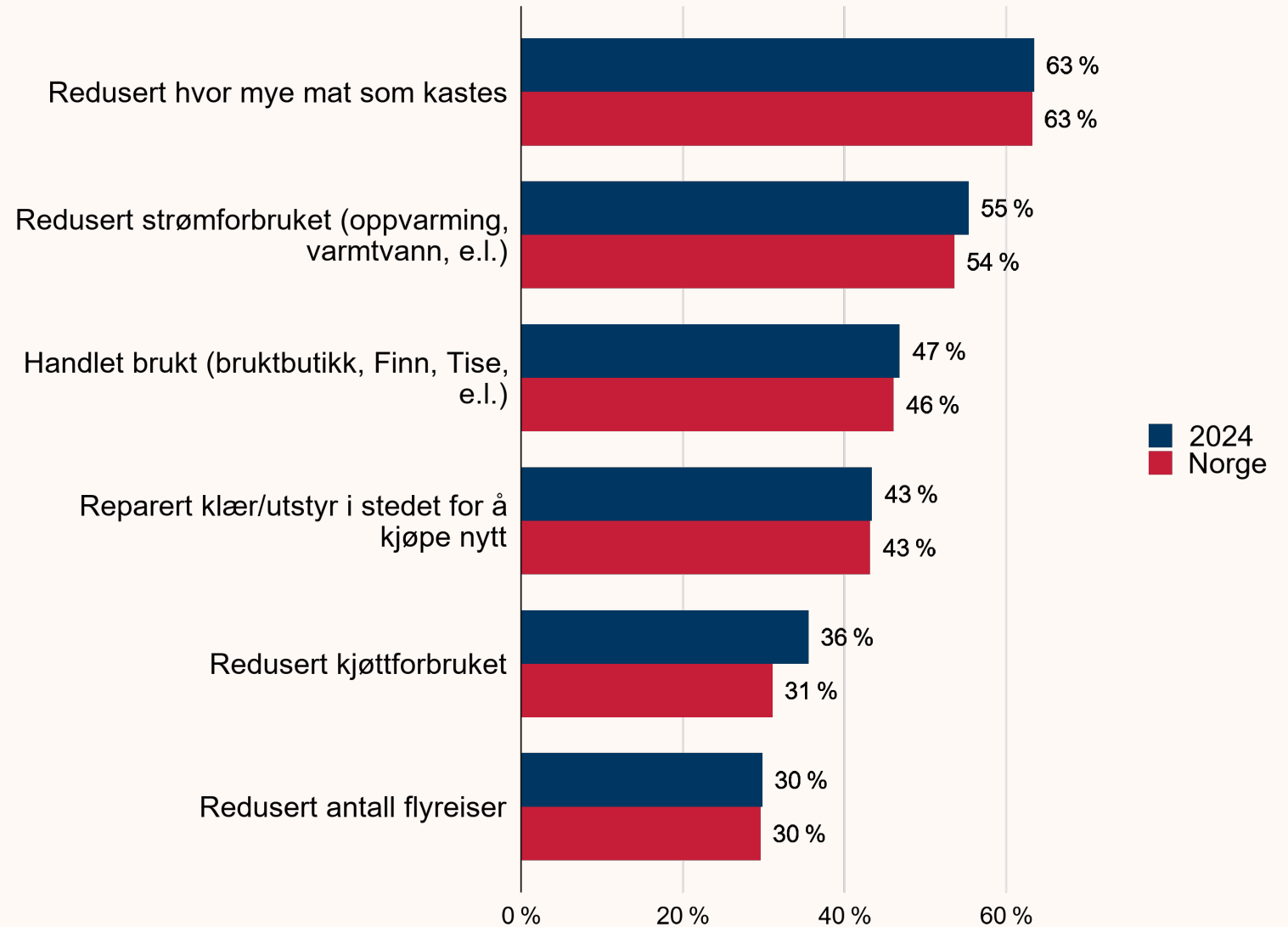
Fire av ti har i liten grad gjort endringer i egen hverdag for å redusere egen klimapåvirkning?

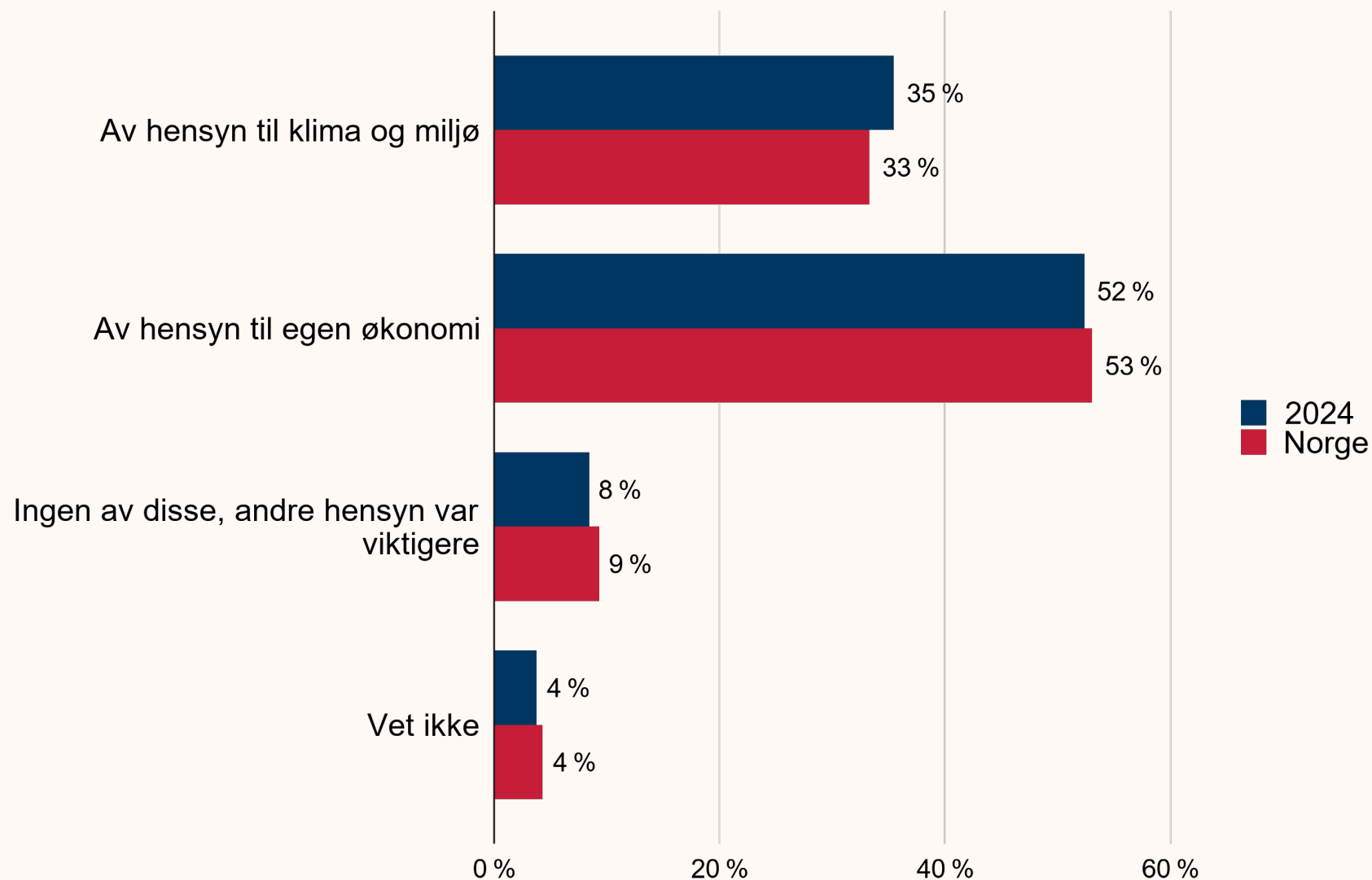
Hvilke klimavennlige transportvalg har østlendingene tatt de siste tolv månedene?

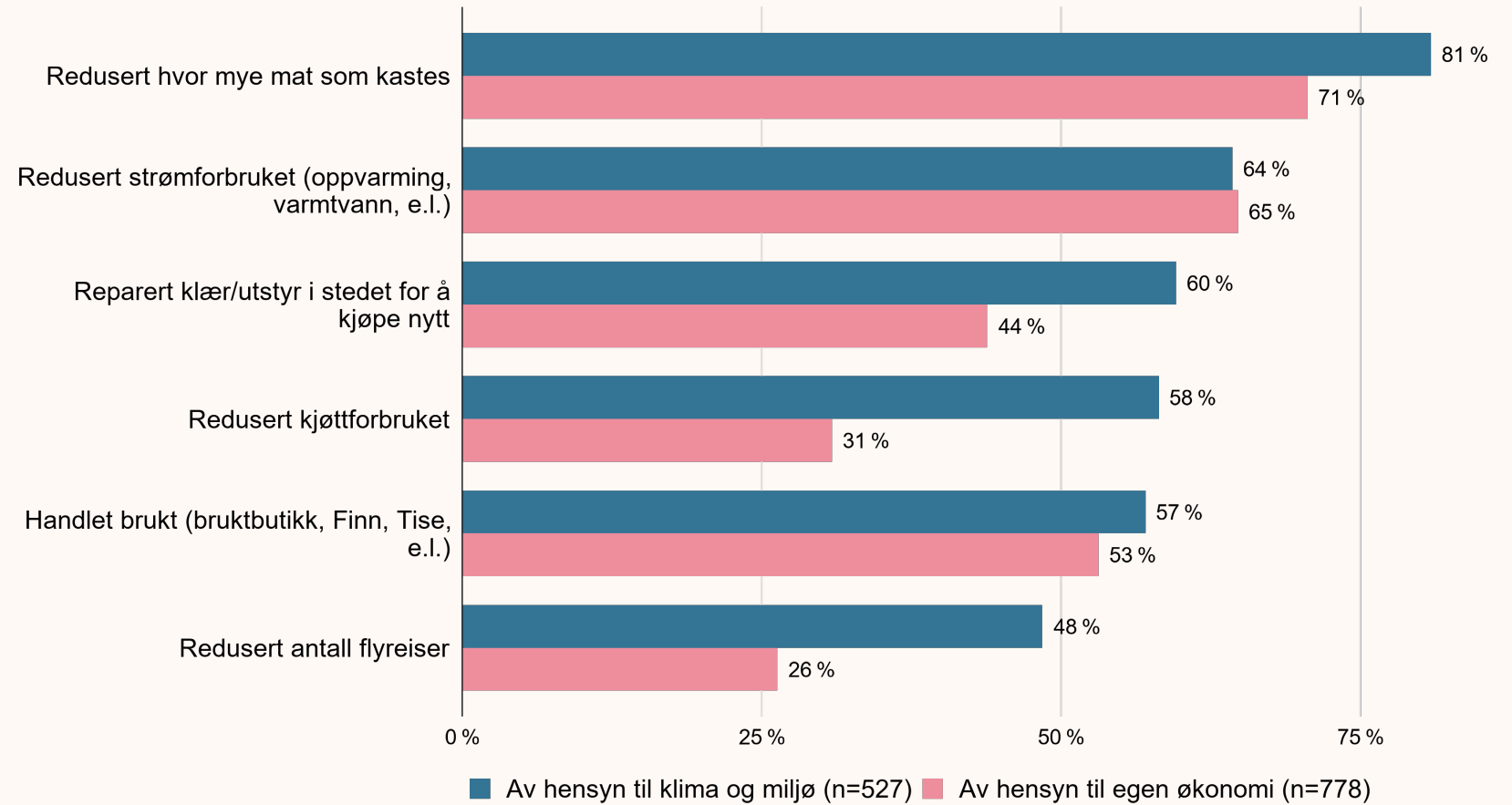
På hvilke områder har østlendingene redusert forbruket de siste tolv månedene?

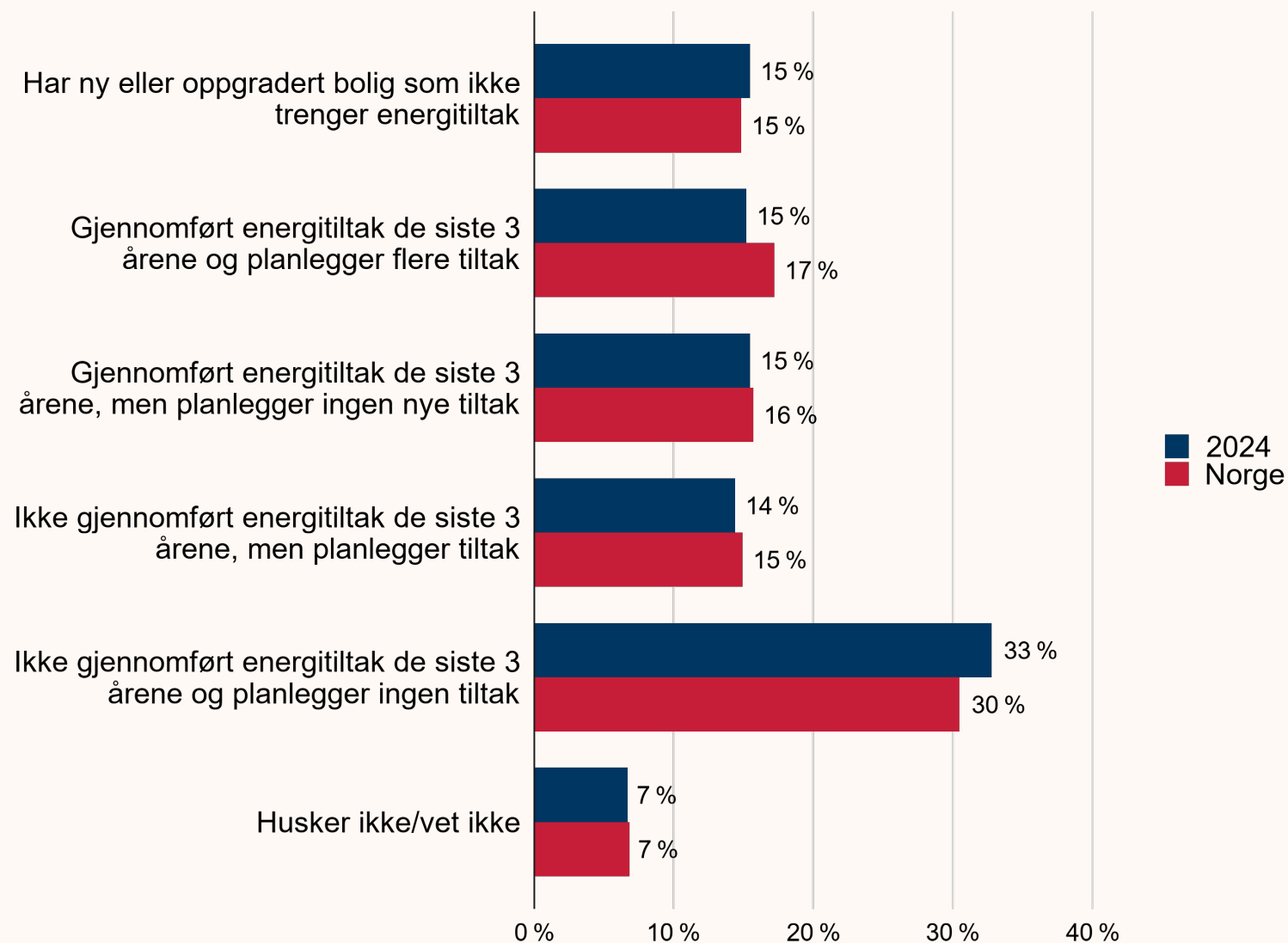
Ble forbruket i hovedsak redusert av hensyn til klima og miljø, eller av hensyn til egen økonomi?

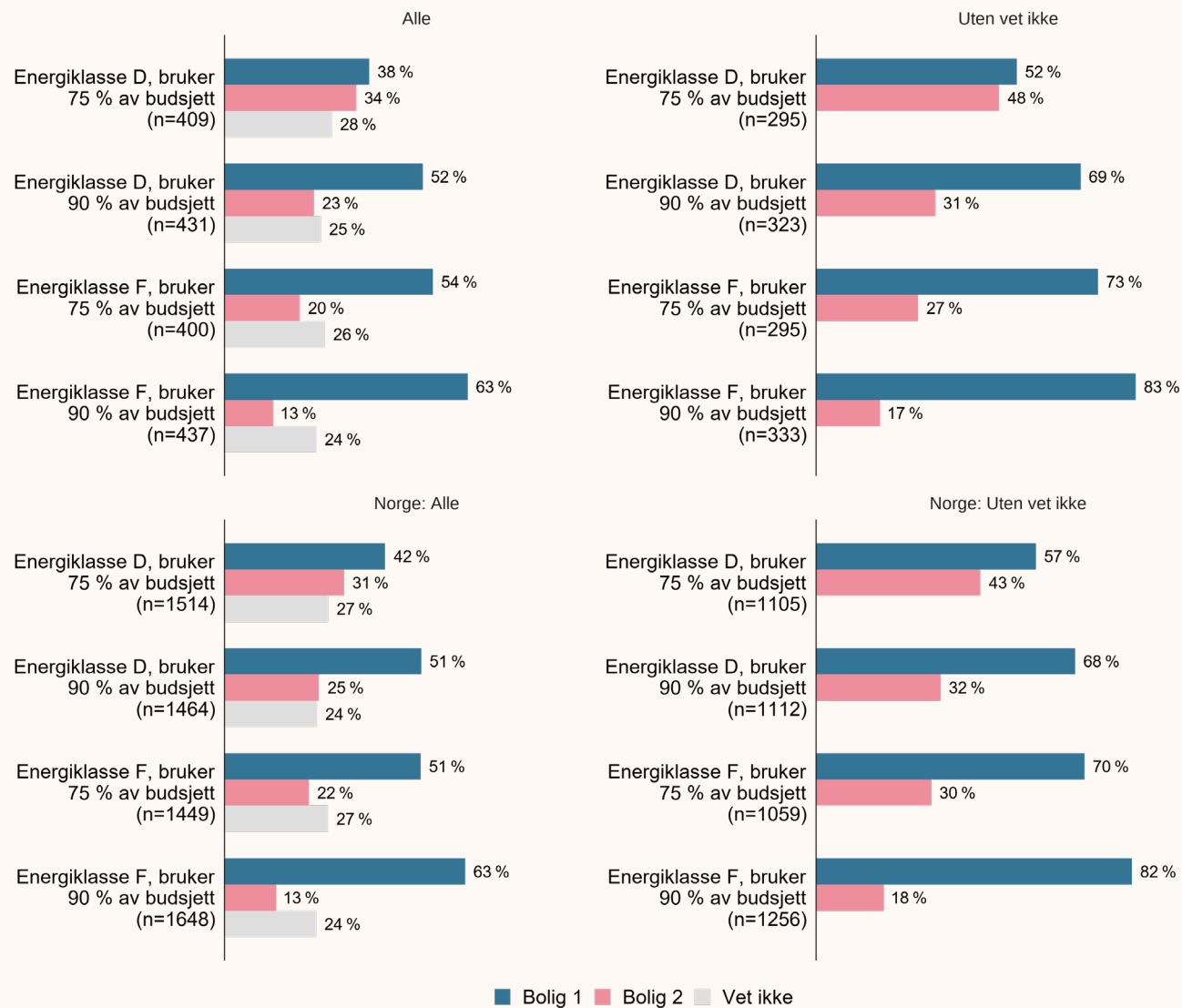
Gjennomførte tiltak etter hvorvidt tiltakene ble gjennomført i hovedsak av hensyn til klima og miljø eller egen økonomi

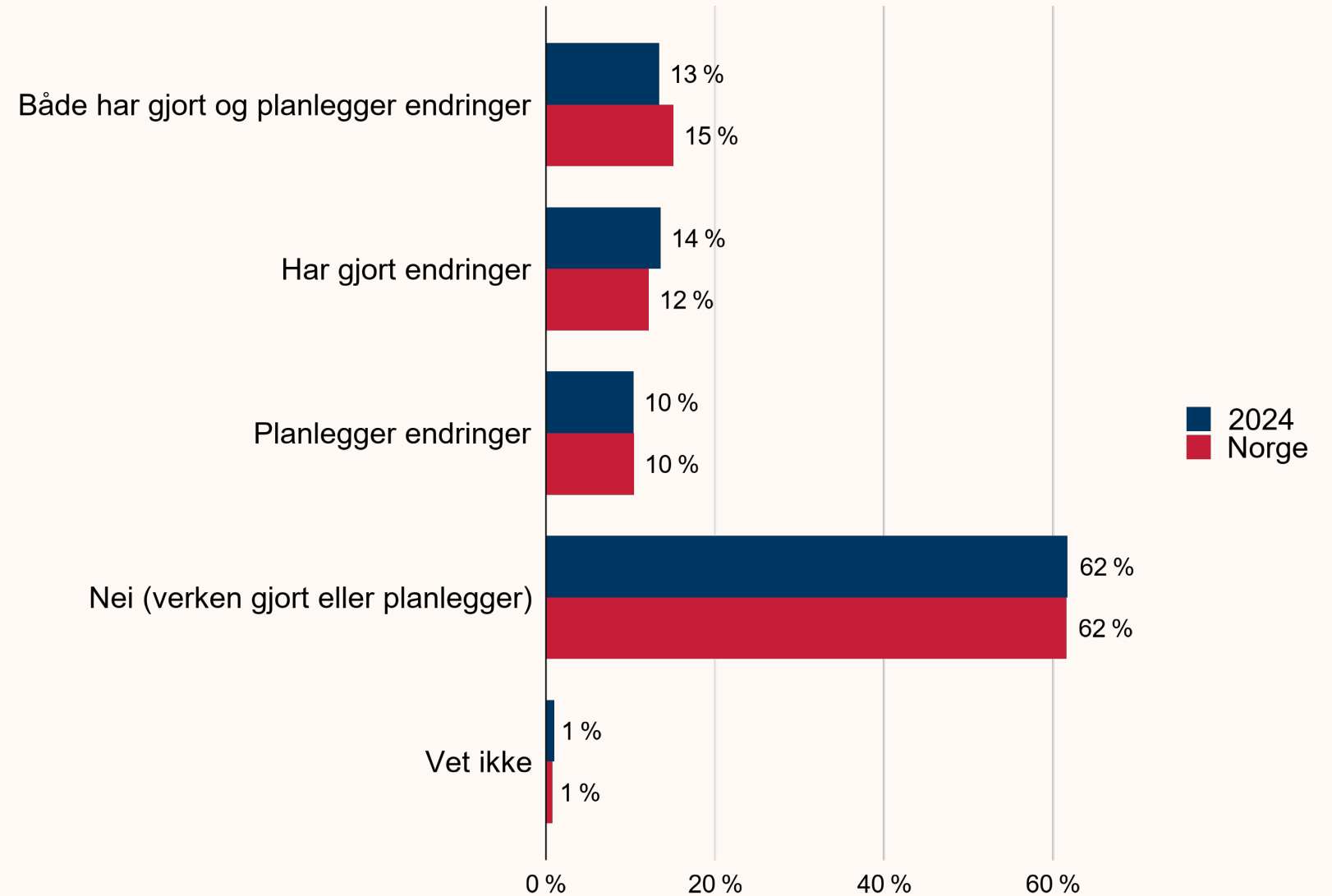
Hvor stor andel av boligeierne har gjennomført energiltak?

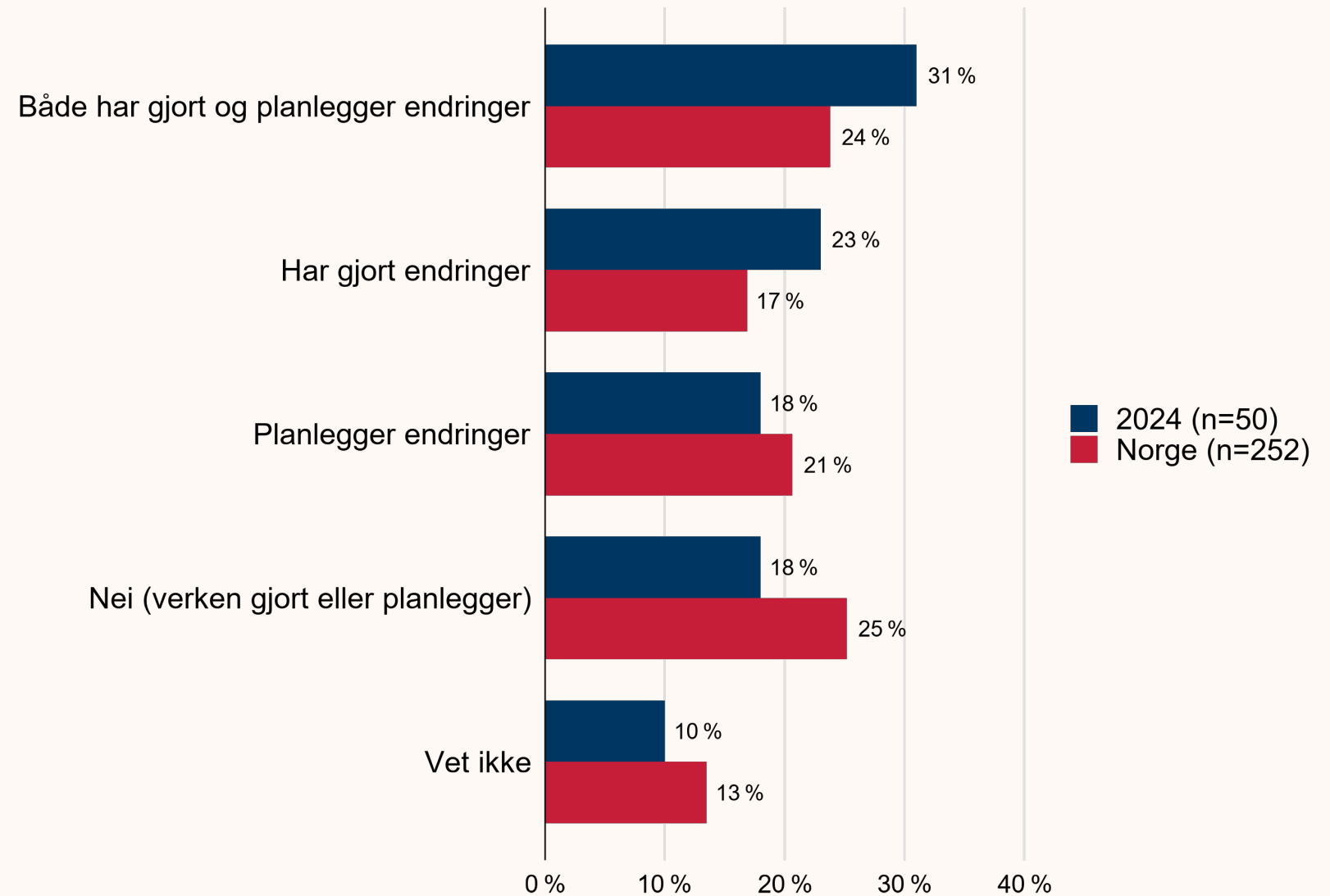
Hvor viktig er boligens energiklasse ved valg av bolig?

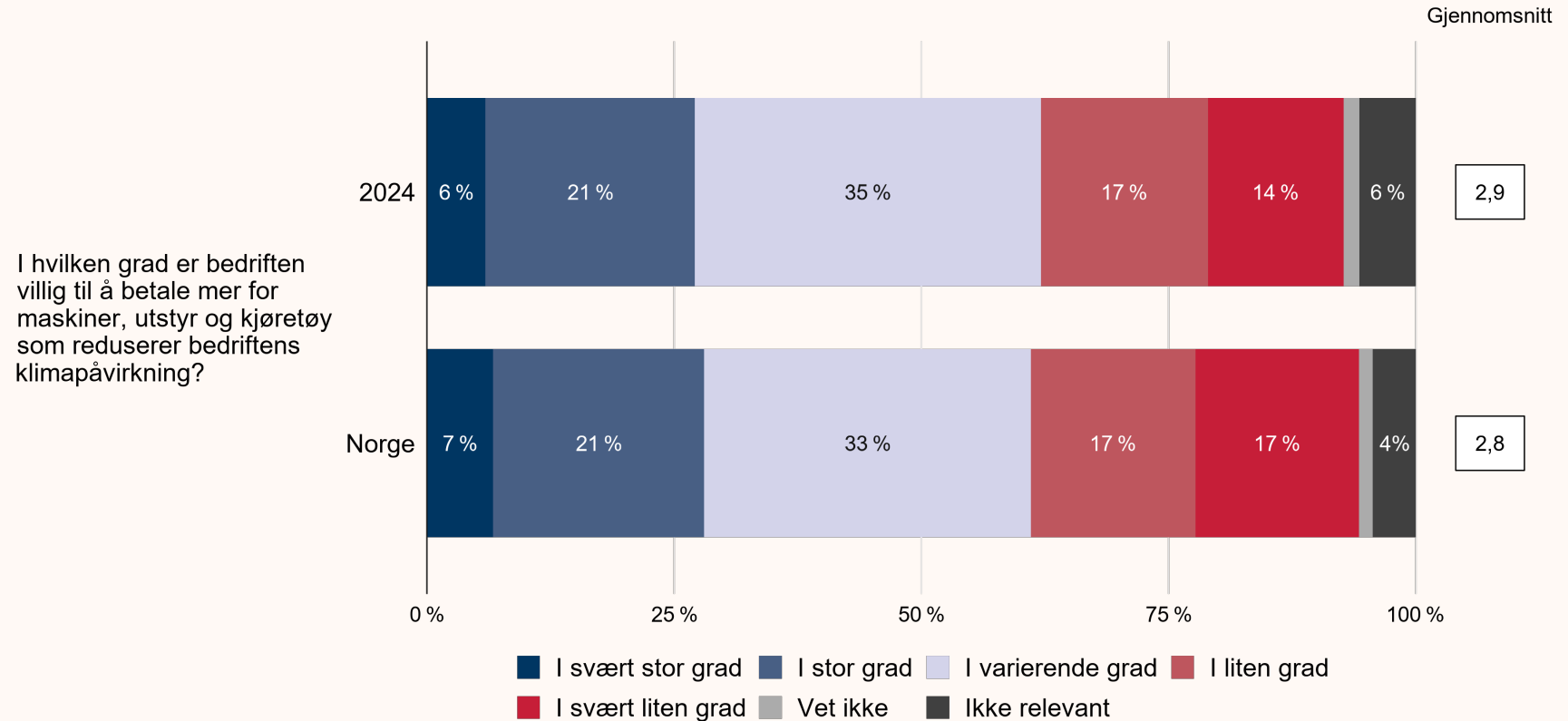
Har bedriften gjort endringer i egen forretningsmodell på grunn av klimaendringer?

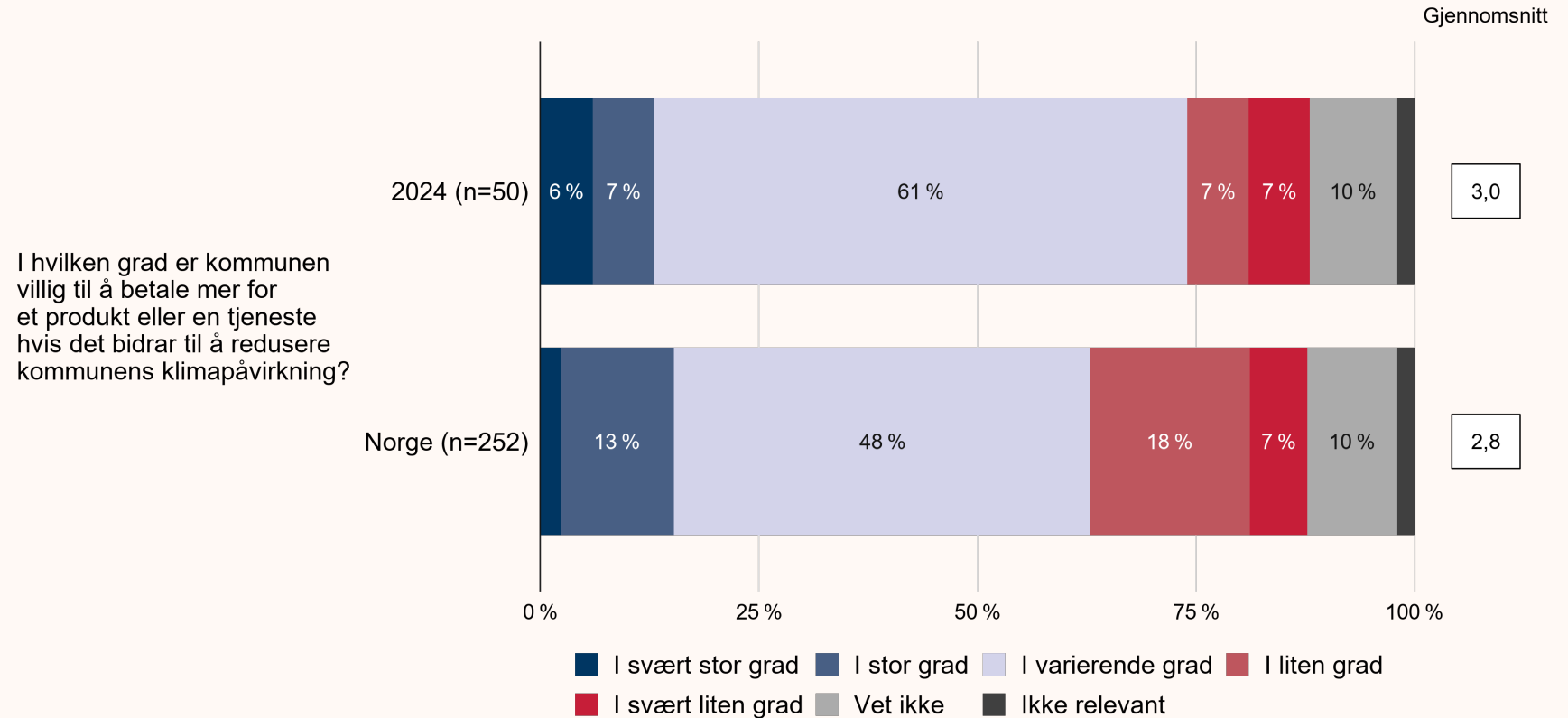
Har kommunen gjort endringer i egen tjenestemodell på grunn av klimaendringer?

Bedriftene er i varierende grad villige til å betale mer for å redusere bedriftens klimapåvirkning

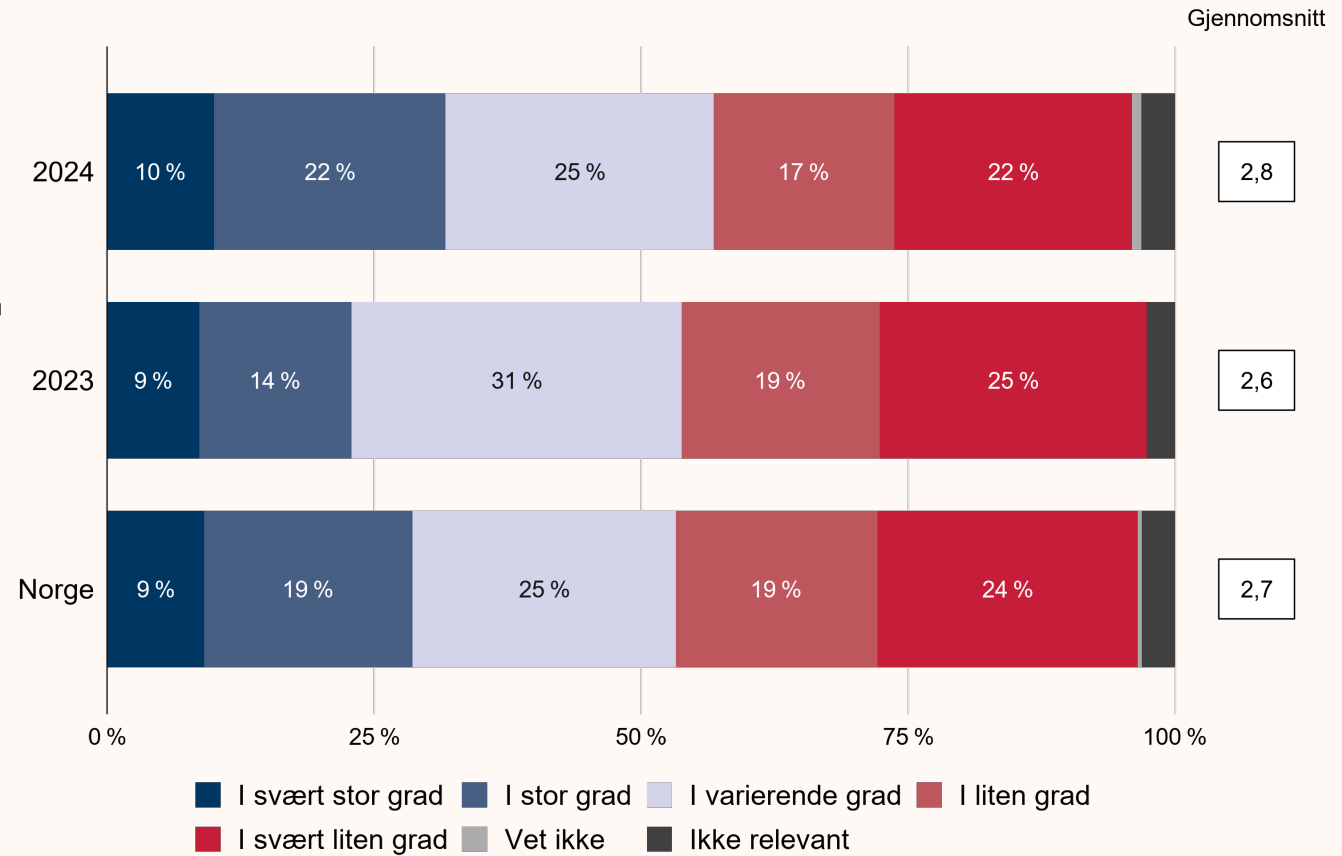

Kommunene er i nokså liten grad villige til å betale mer for å redusere bedriftens klimapåvirkning

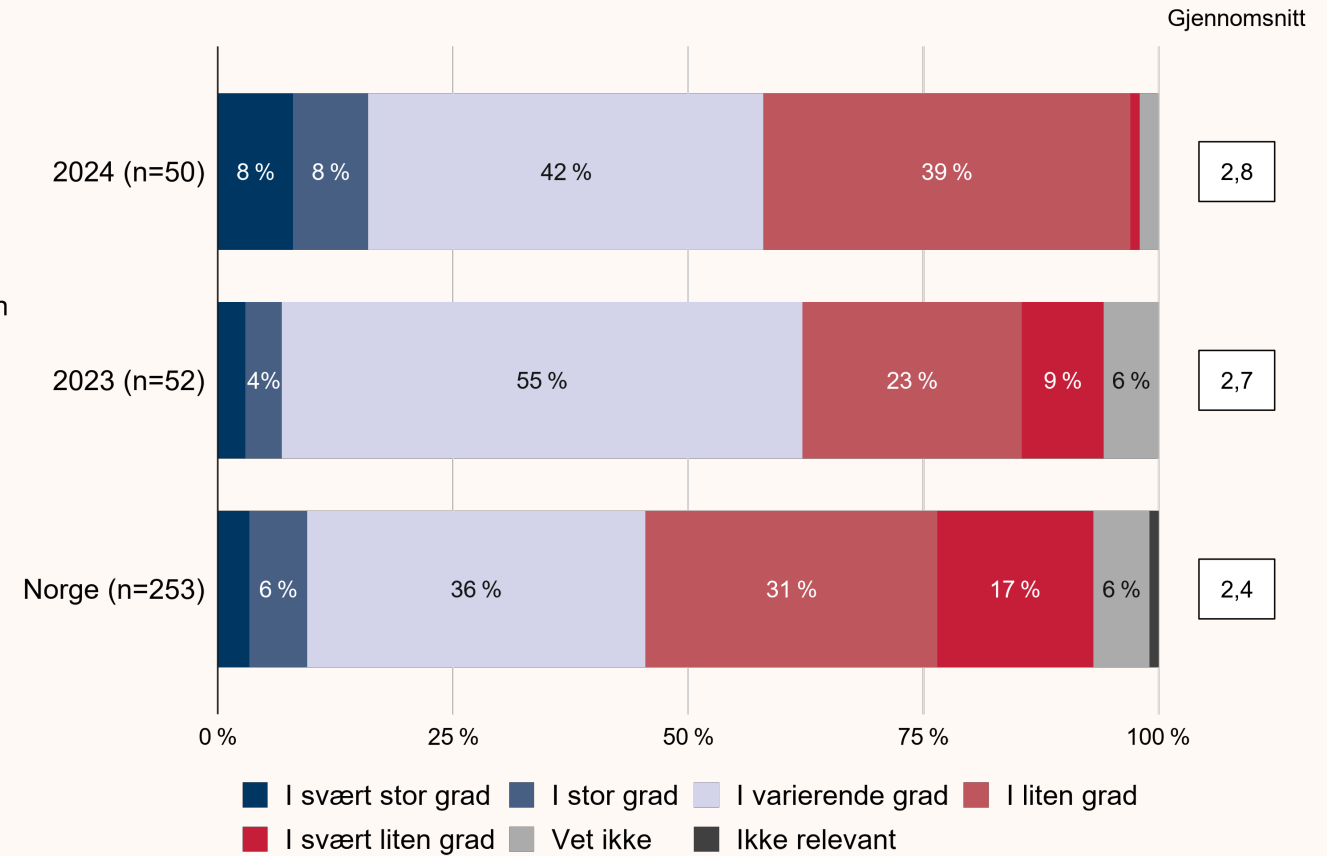
Bedriftene kjøper i begrenset grad inn brukte gjenstander eller resirkulerte råvarer til drift

I hvilken grad kjøper bedriften inn brukte gjenstander til drift – f.eks. maskiner, utstyr og møbler – eller resirkulerte råvarer – f.eks. plast, metall og tekstiler?

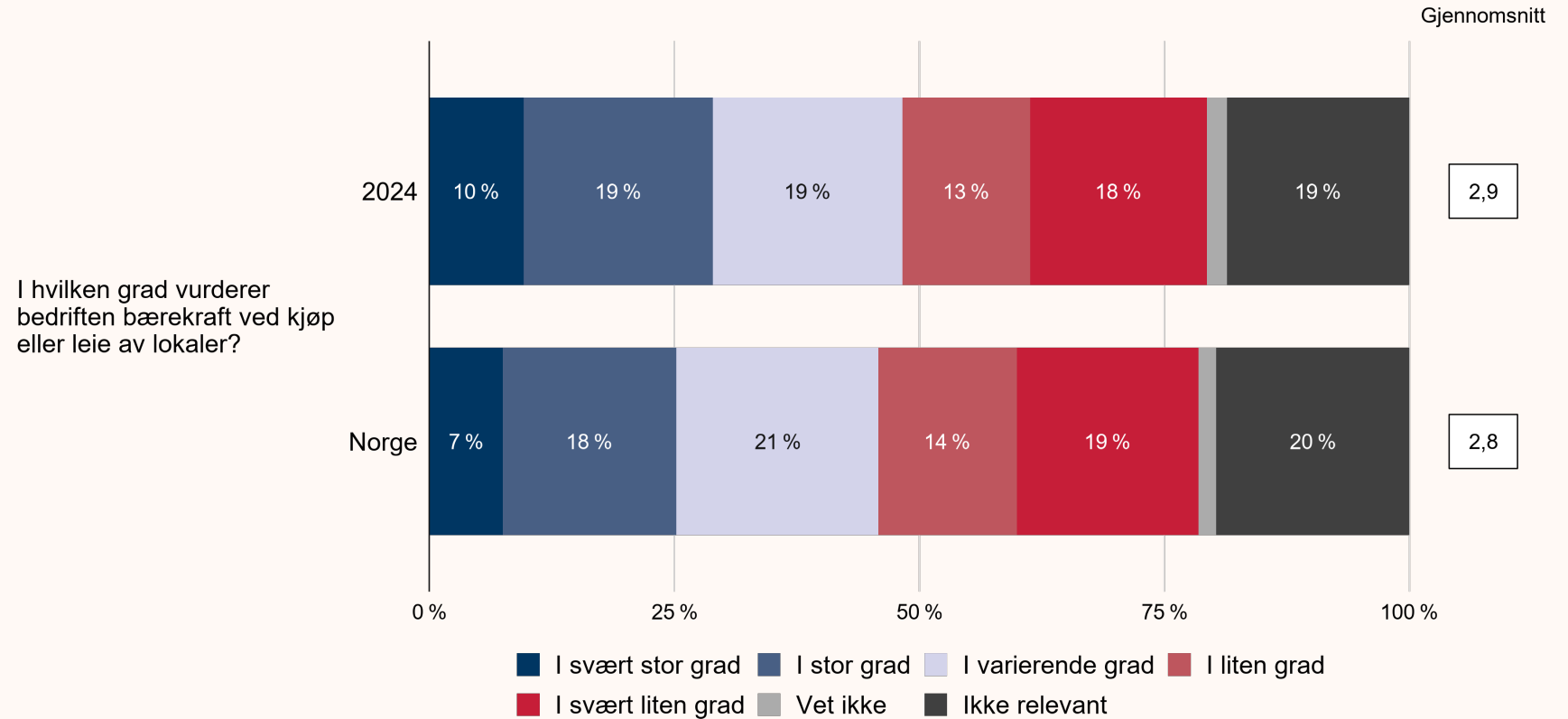

Kommunene kjøper i liten grad inn brukte gjenstander til drift eller resirkulerte råvarer

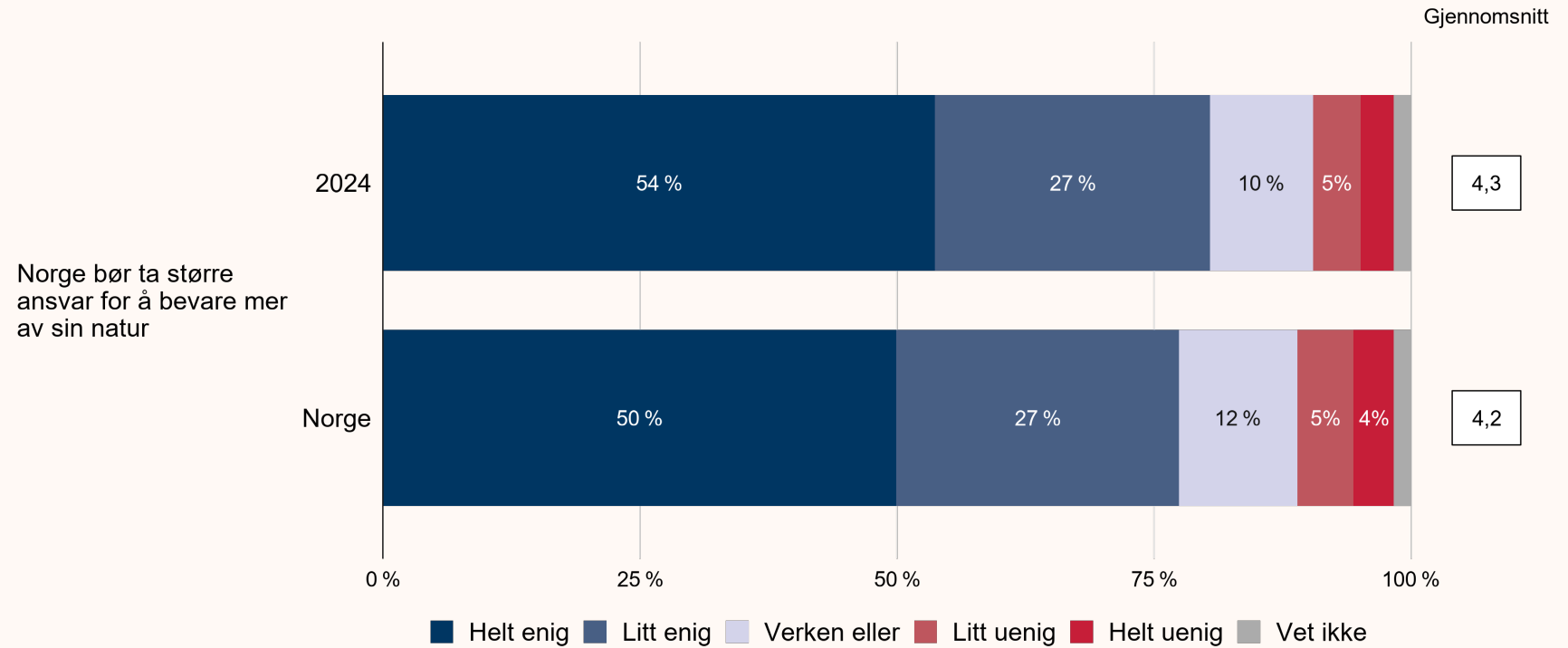
I hvilken grad kjøper kommunen inn brukte gjenstander til drift - f.eks. maskiner, utstyr og møbler - eller resirkulerte råvarer - f.eks. plast, metall og tekstiler?

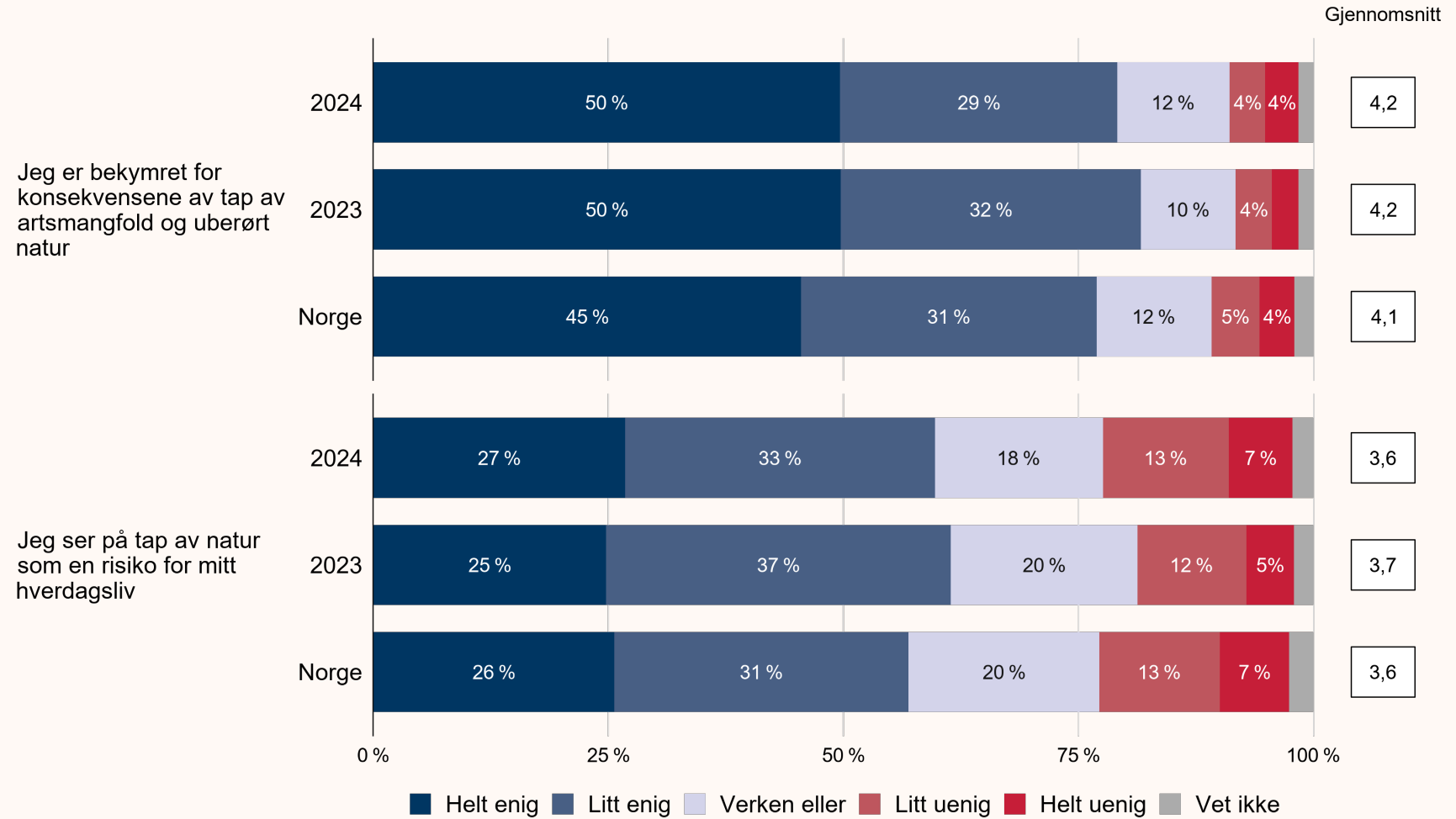
Tre av ti bedrifter vurderer i stor grad bærekraft ved kjøp eller leie av lokaler

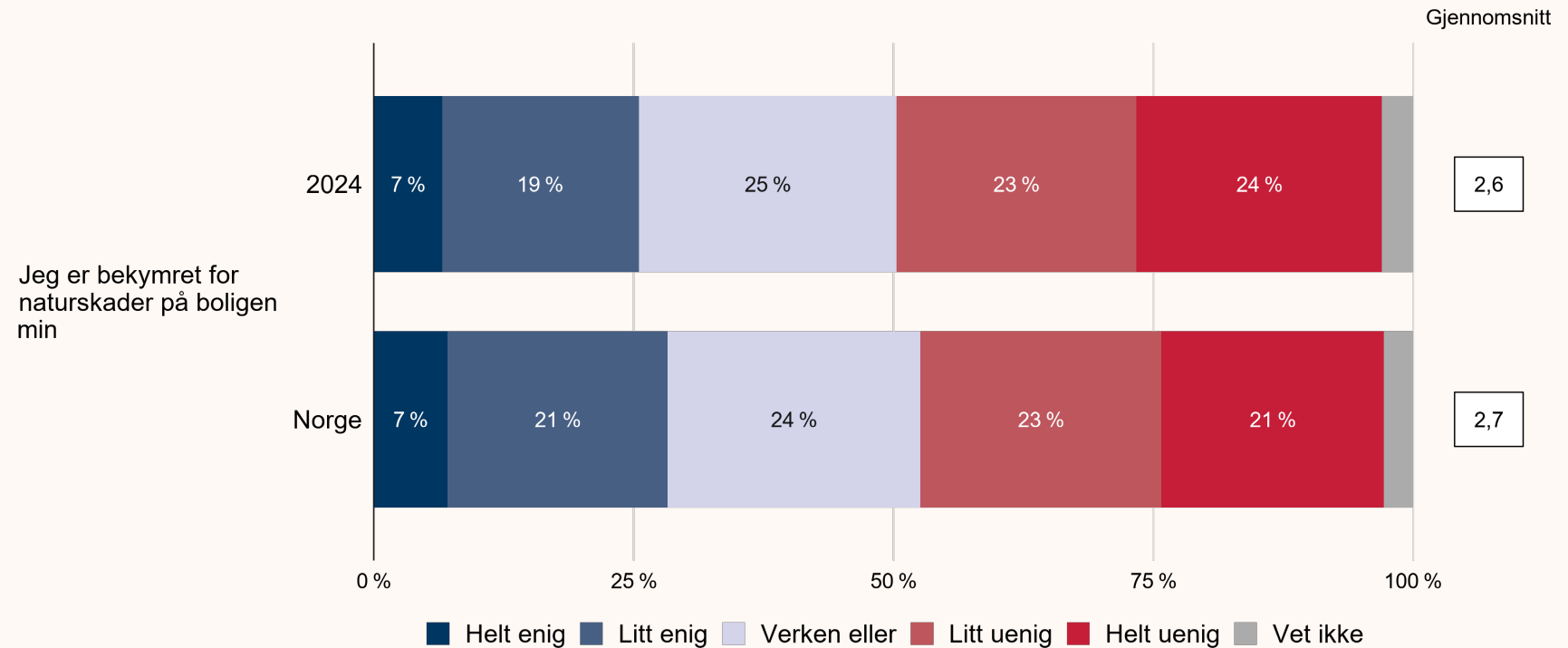
Åtte av ti østlendinger mener Norge bør ta større ansvar for å bevare mer av sin natur

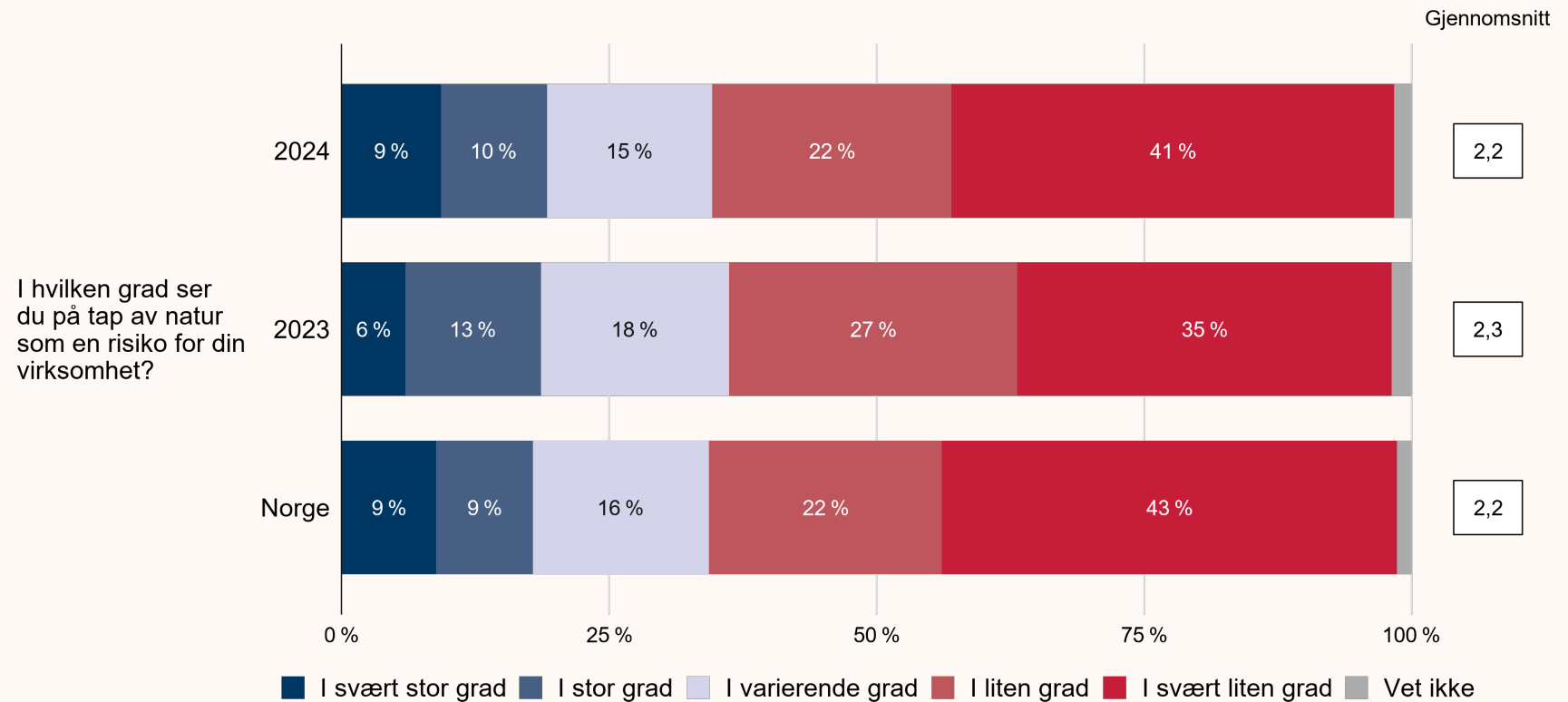
Oslofolk er mest bekymret for konsekvensene av tap av arts mangfold og uberørt natur

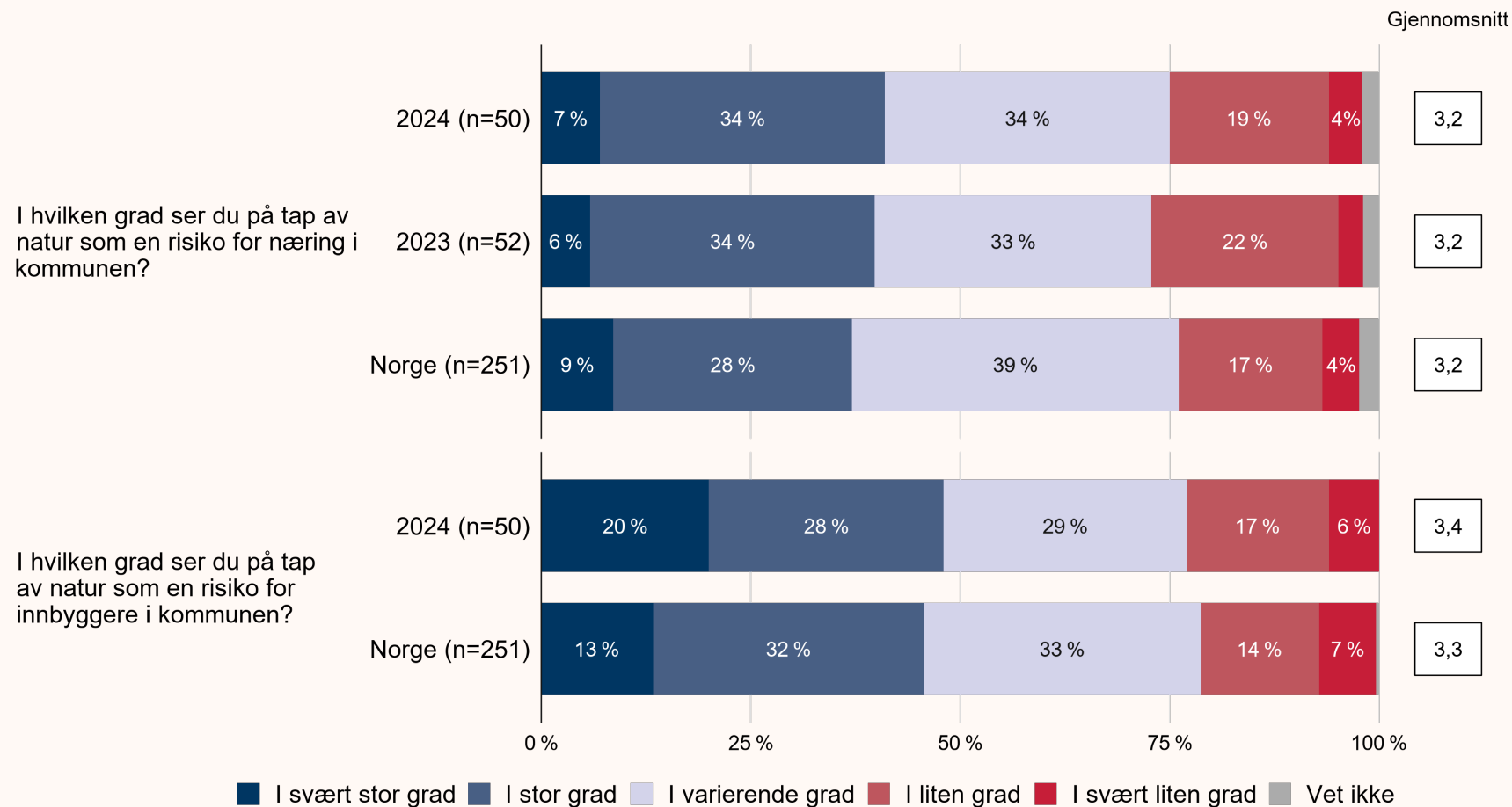
Én av fire østlendinger er bekymret for naturskader på boligen

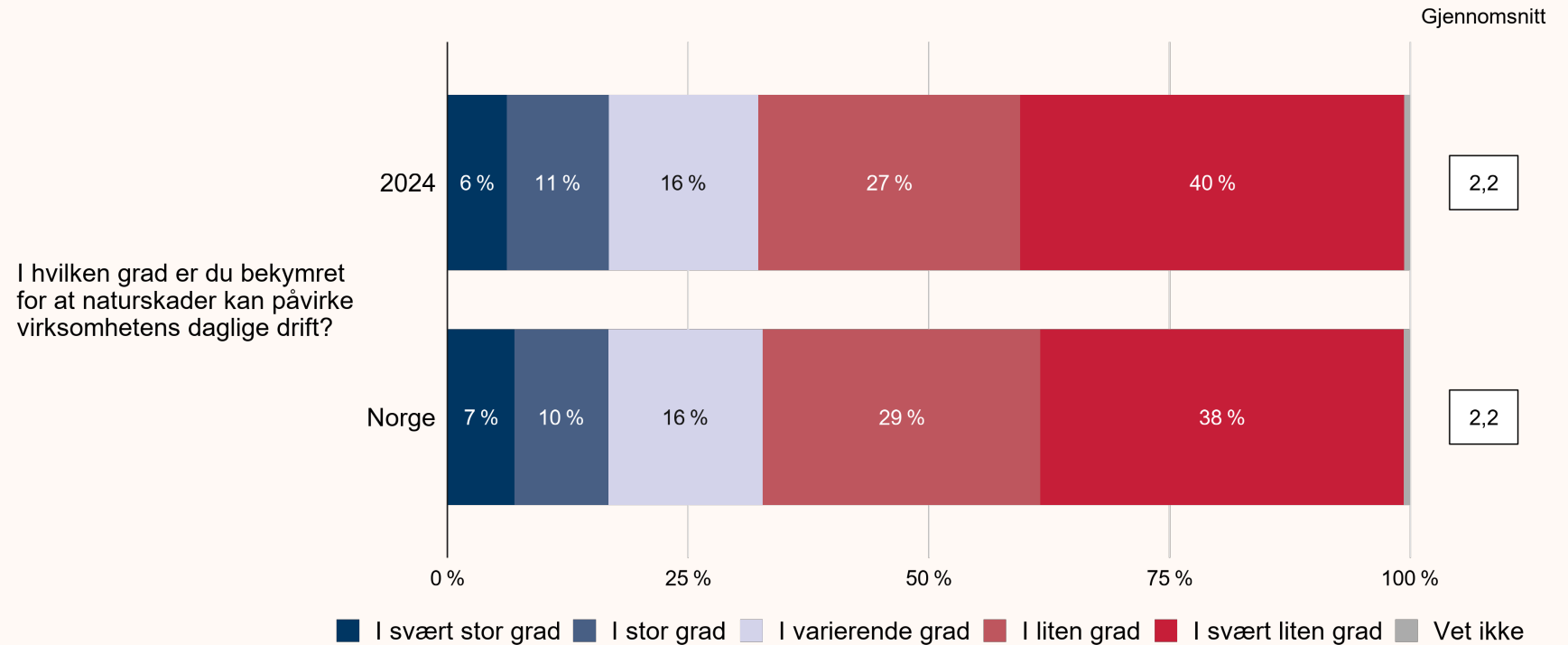
Bedriftene ser i liten grad tap av natur som en risiko for virksomheten

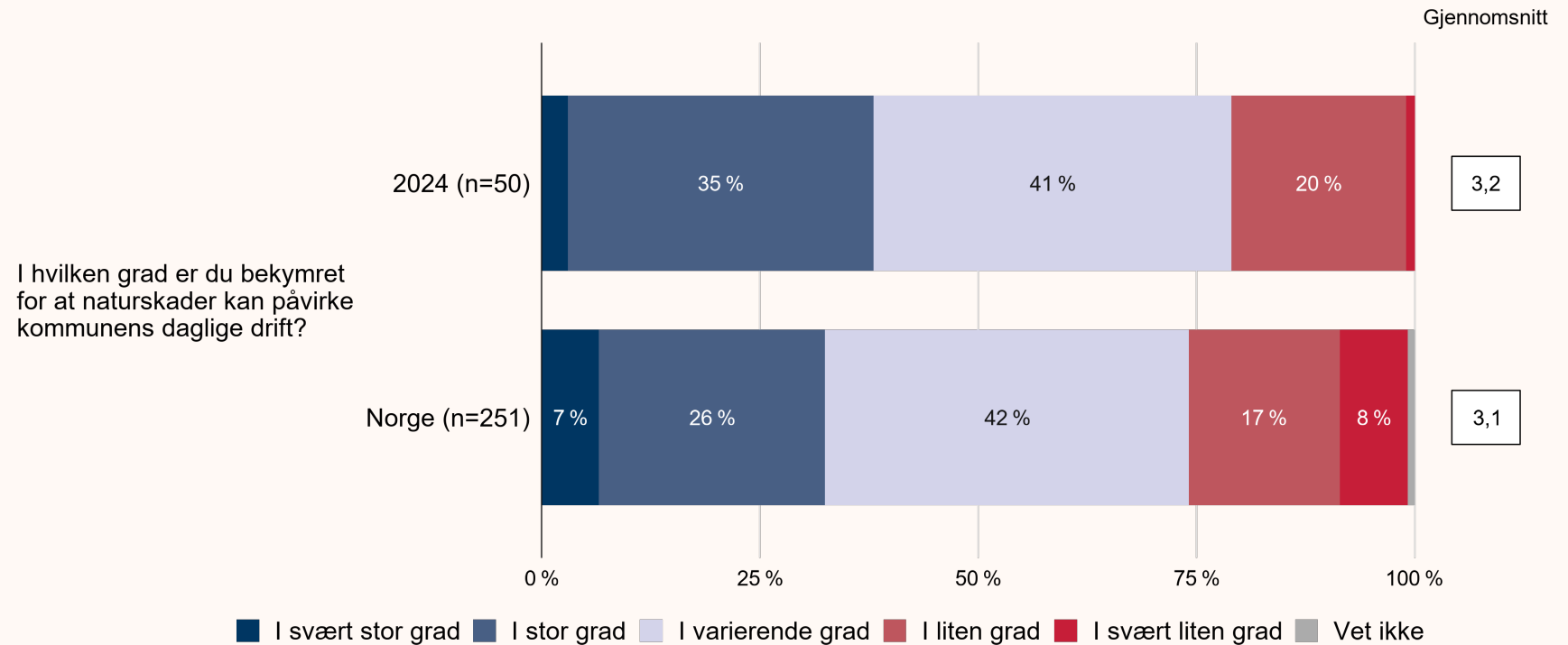
Tap av natur som risiko for næring og innbyggere i kommunen

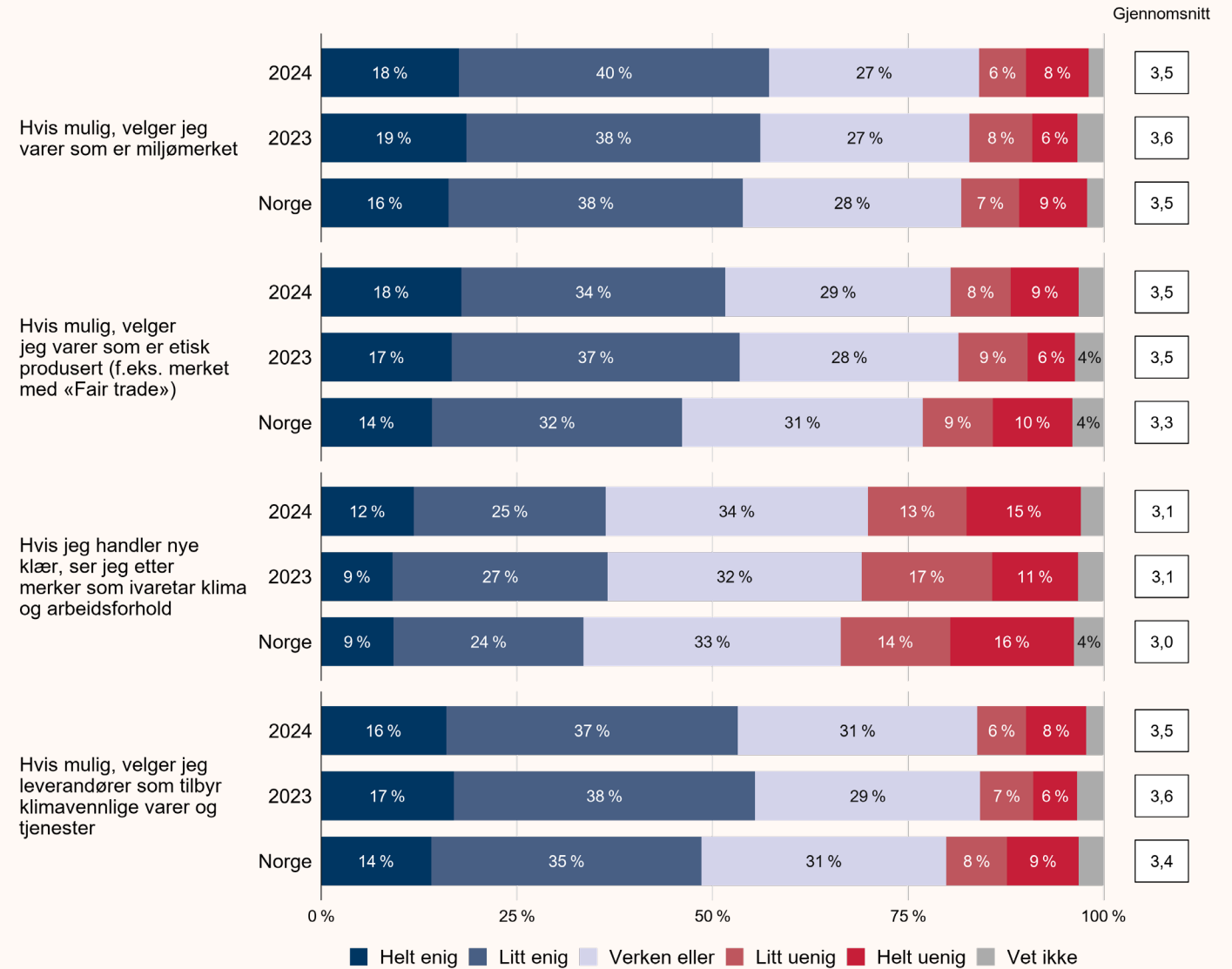
Bedriftene er i liten grad bekymret for at naturskader skal påvirke virksomhetens daglige drift

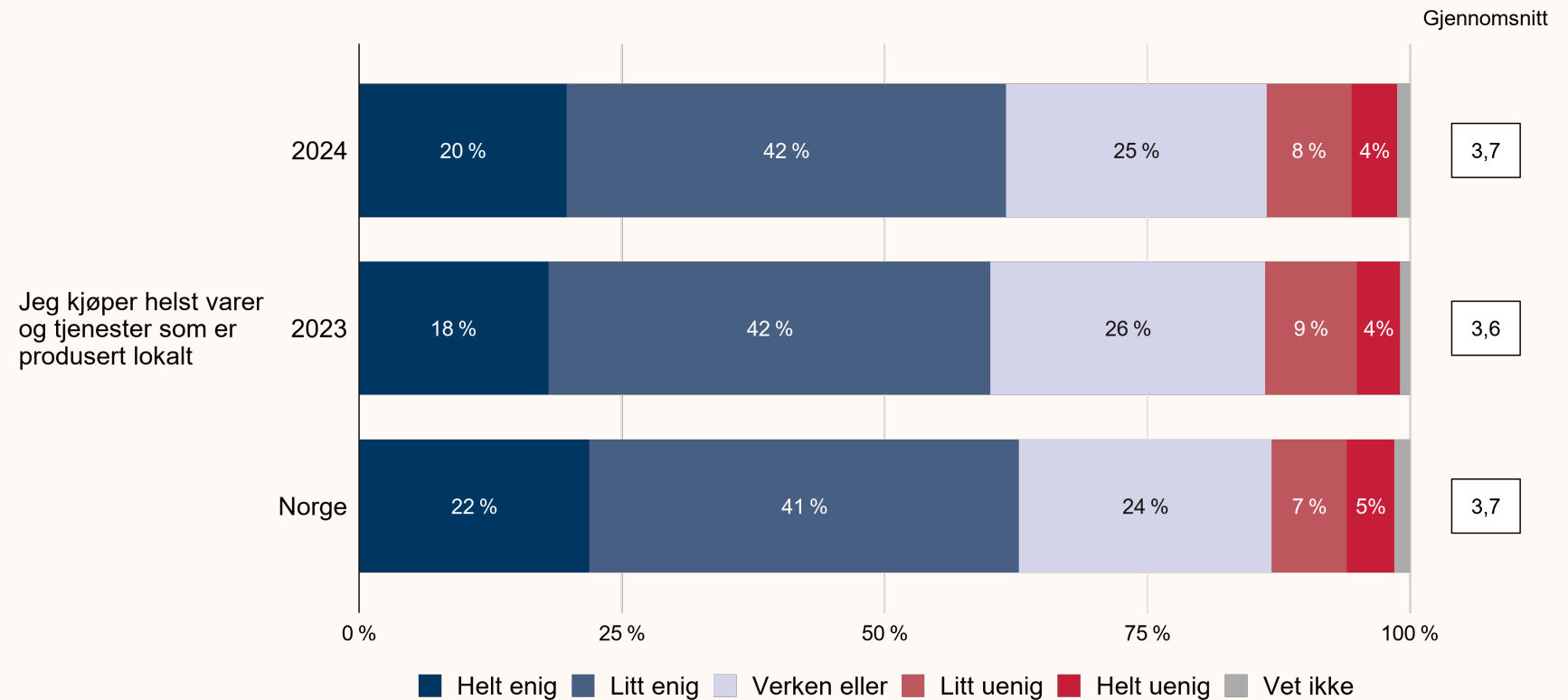
Kommunene er varierende grad bekymret for at naturskader skal påvirke kommunens daglige drift

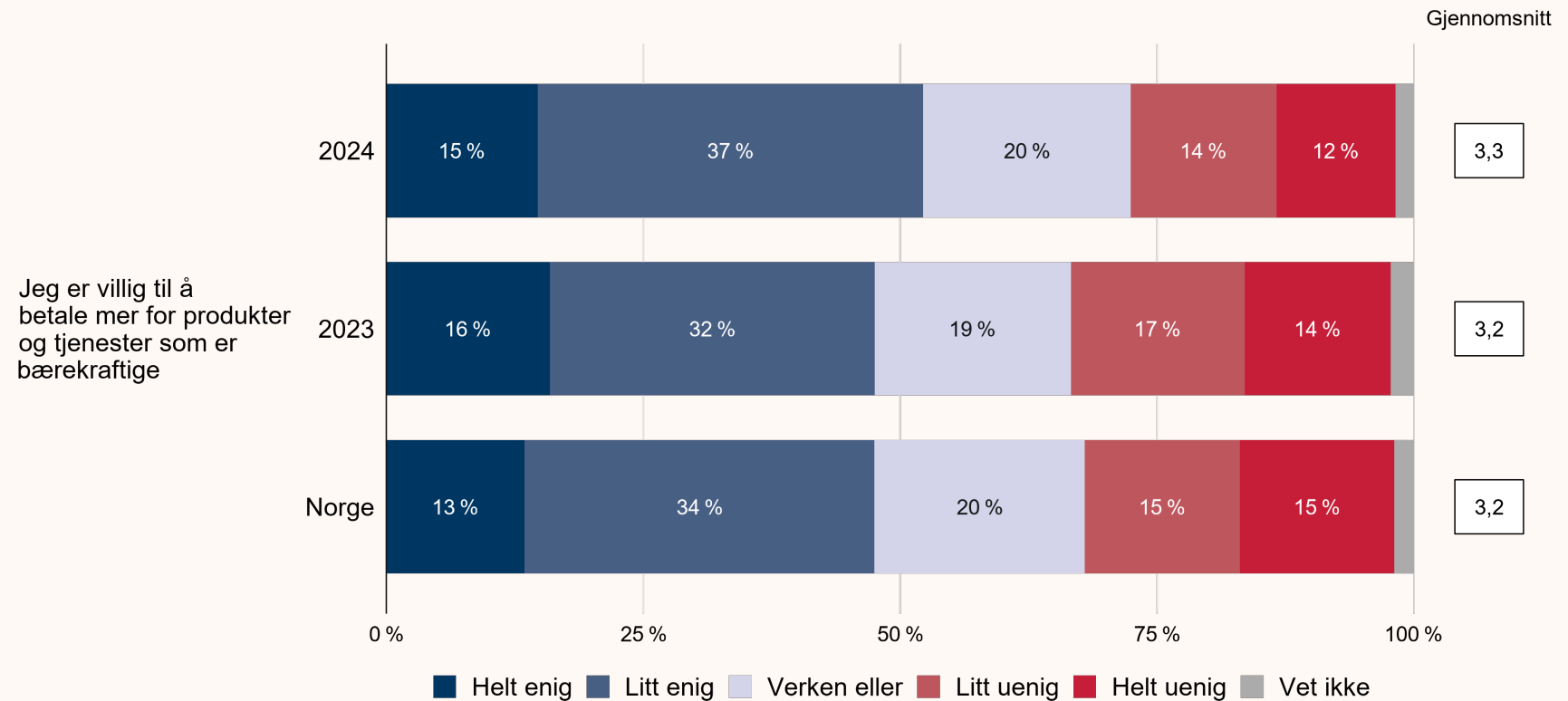
Nesten seks av ti østlendinger velger helst varer som er miljømerket

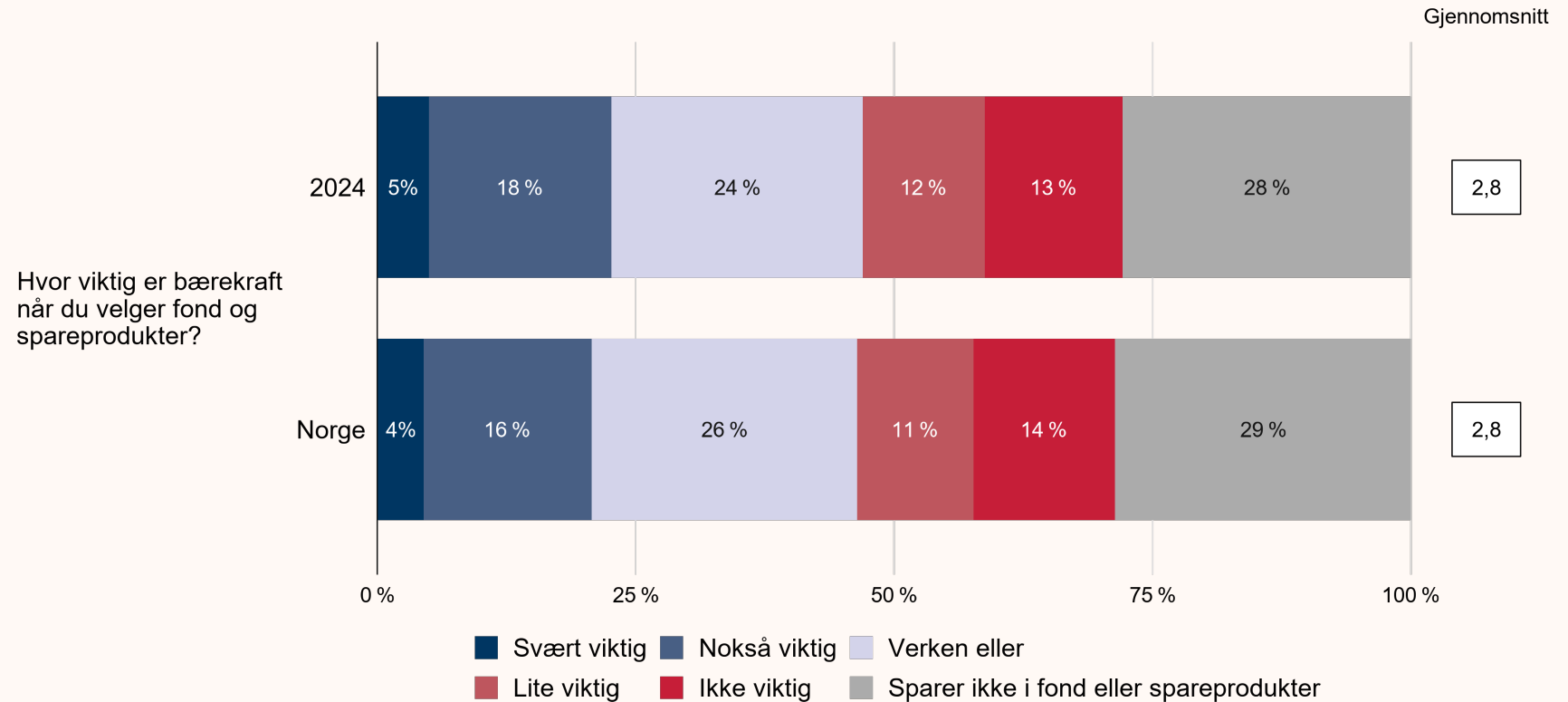
Seks av ti østlendinger handler helst lokalt produserte varer

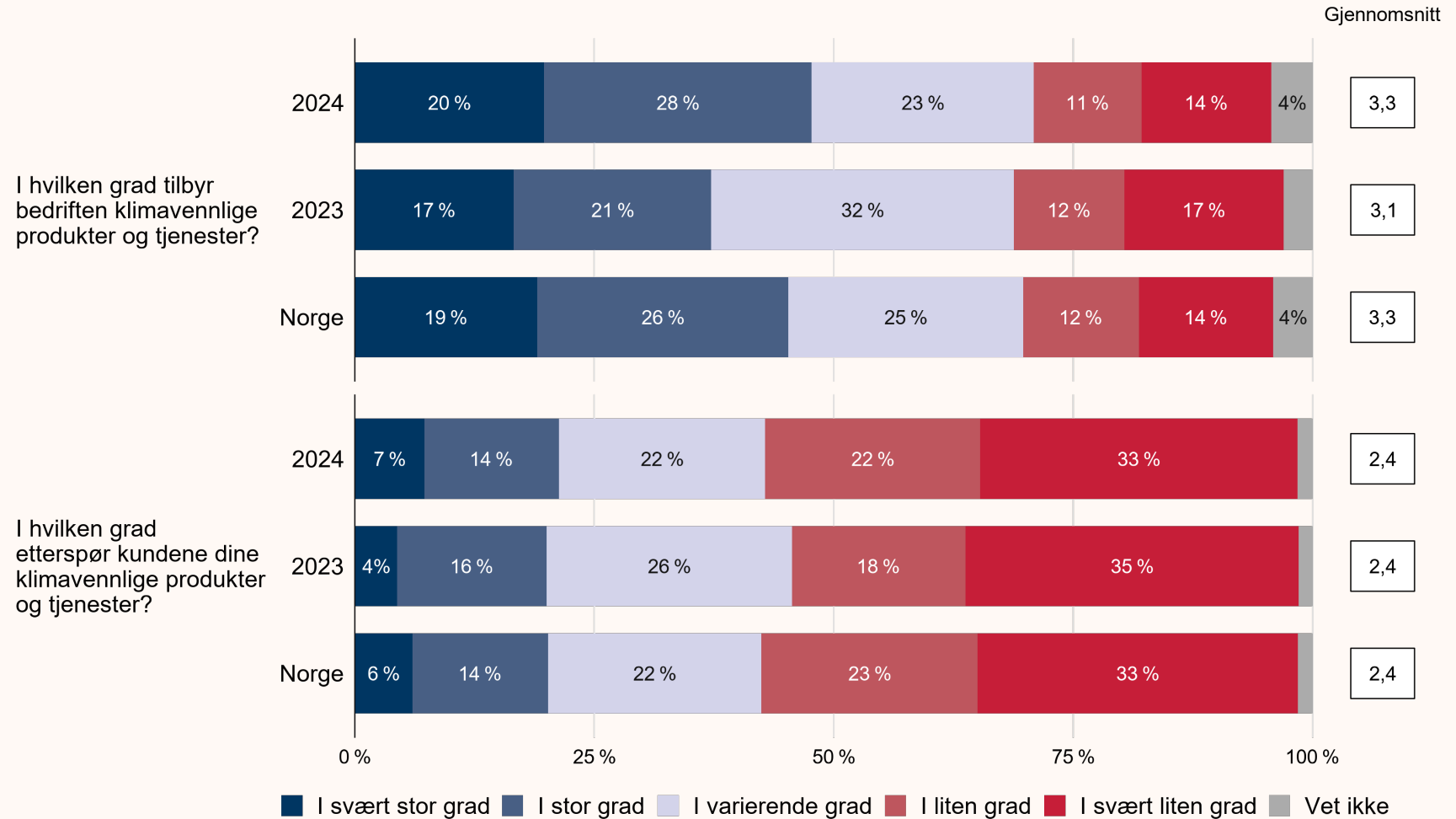
Annenhver østlending er villig til å betale mer for produkter og tjenester som er bærekraftige

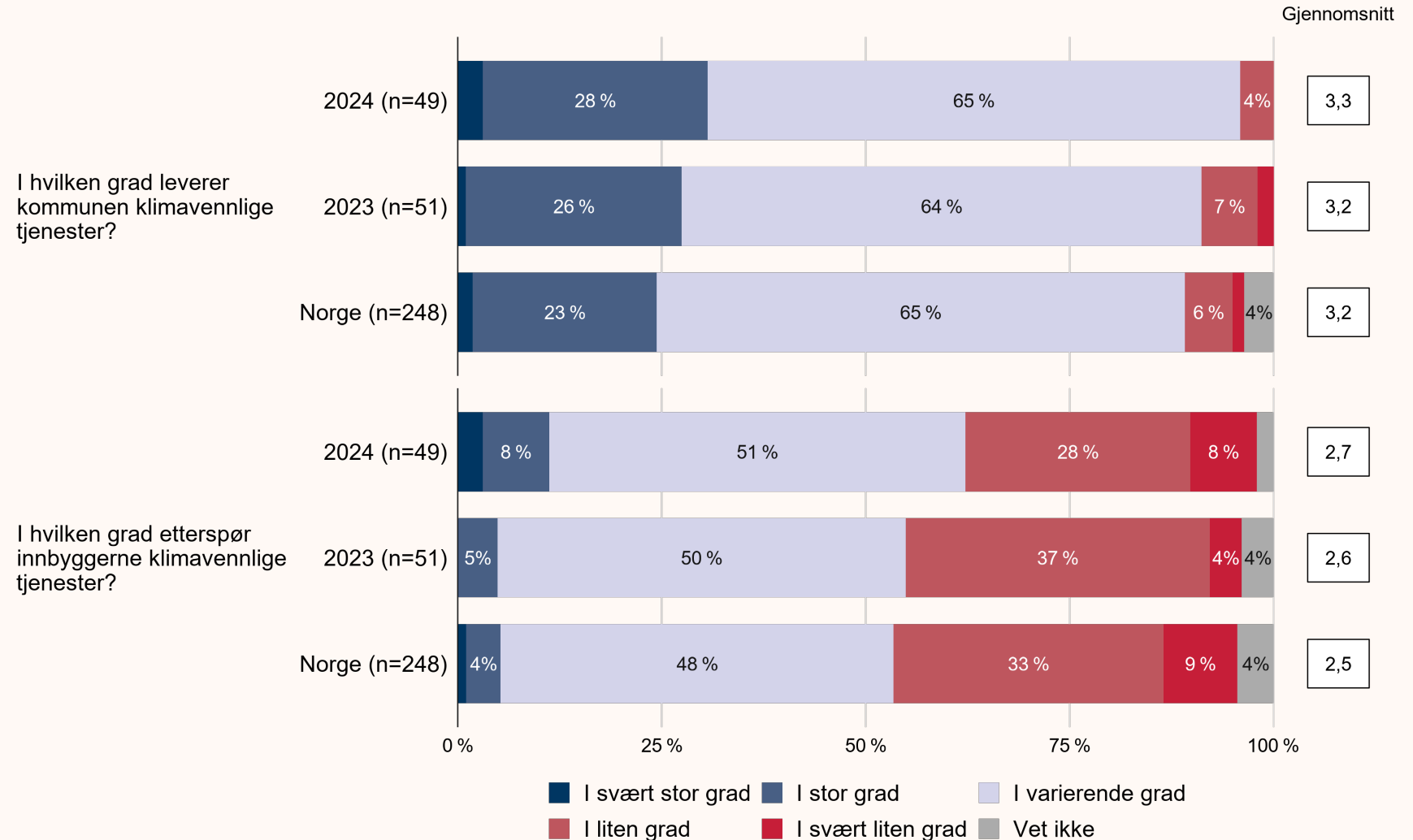
Tre av ti syns bærekraft er viktig når de velger fond og spareprodukter

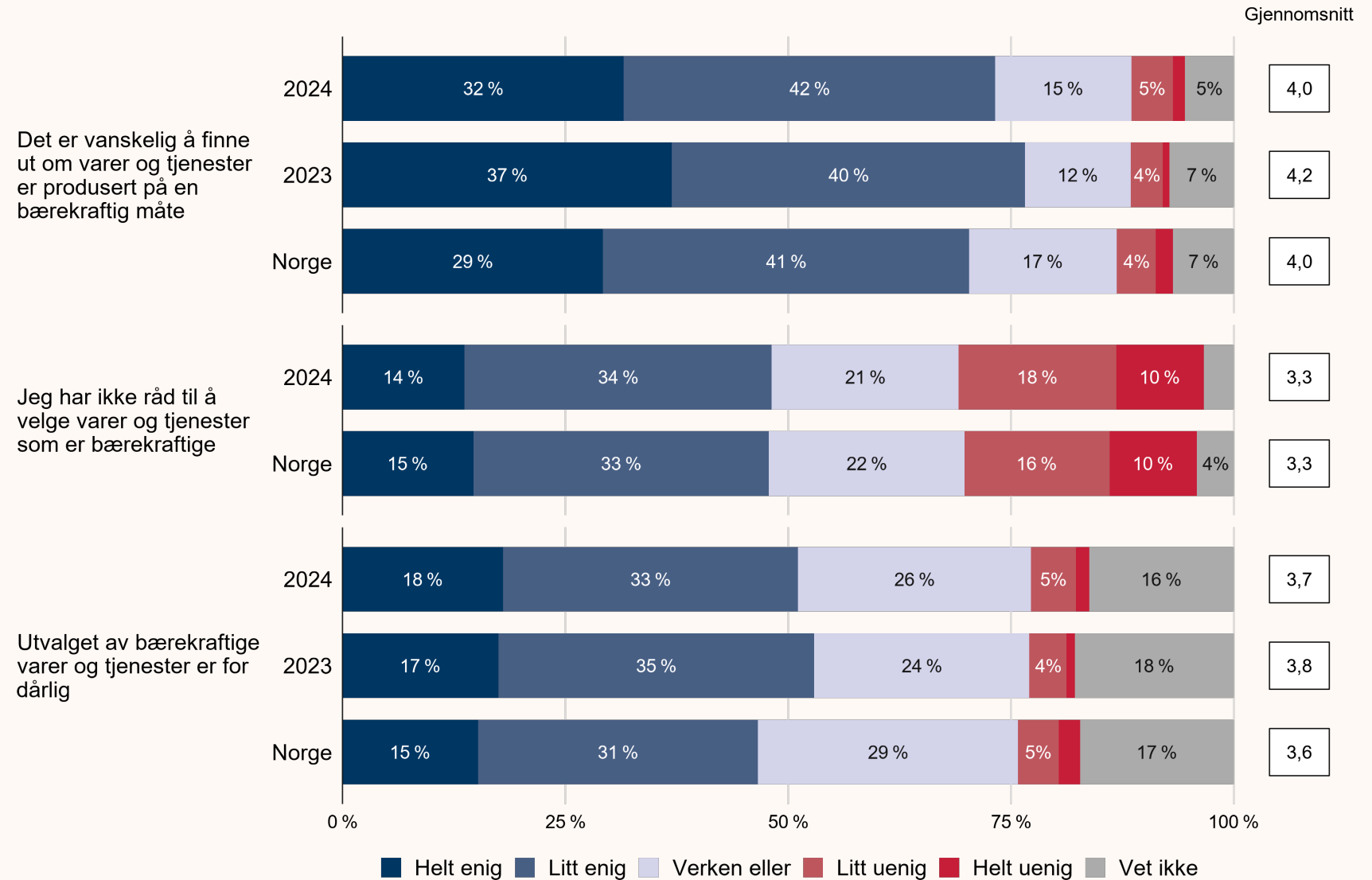
Bedriftene opplever at de har større tilbud av klimavennlige produkter og tjenester enn det kundene etterspør

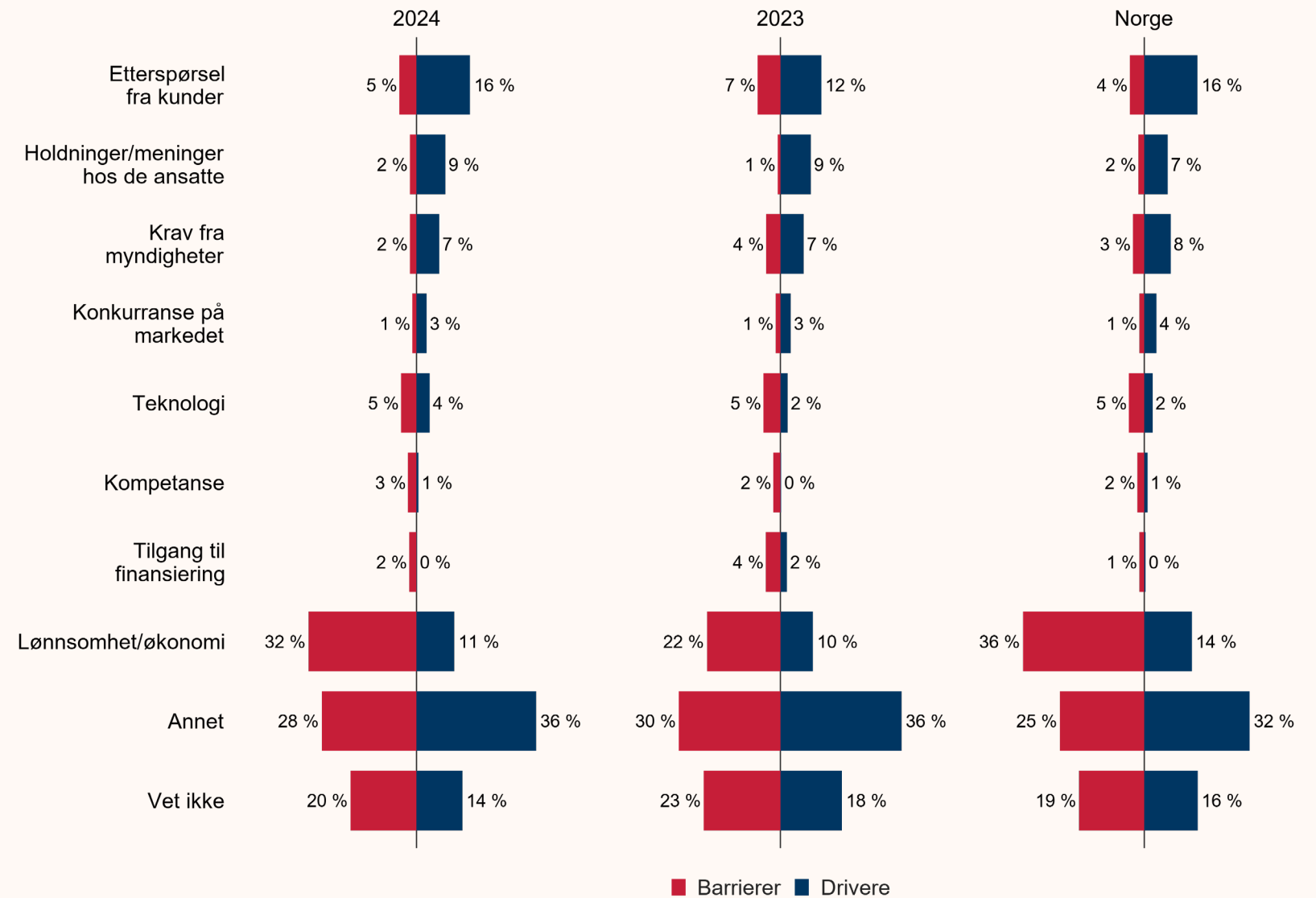
Kommunene opplever i liten grad at innbyggerne etterspør klimavennlige tjenester

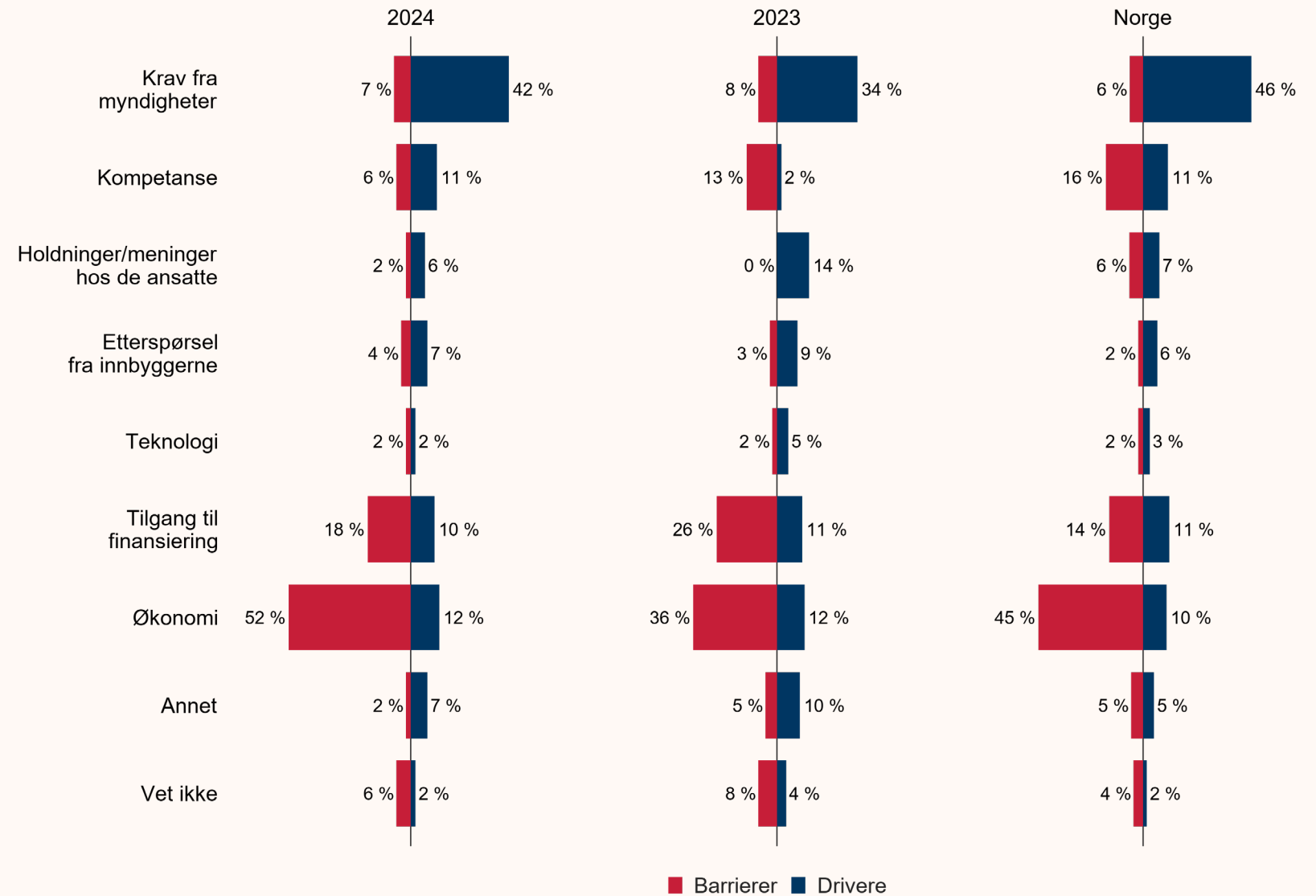
Barrierer for bærekraftige forbrukervalg: Nesten halvparten har ikke råd til å velge bærekraftige varer og tjenester

Etterspørsel er den viktigste driveren for grønn omstilling i bedriftene

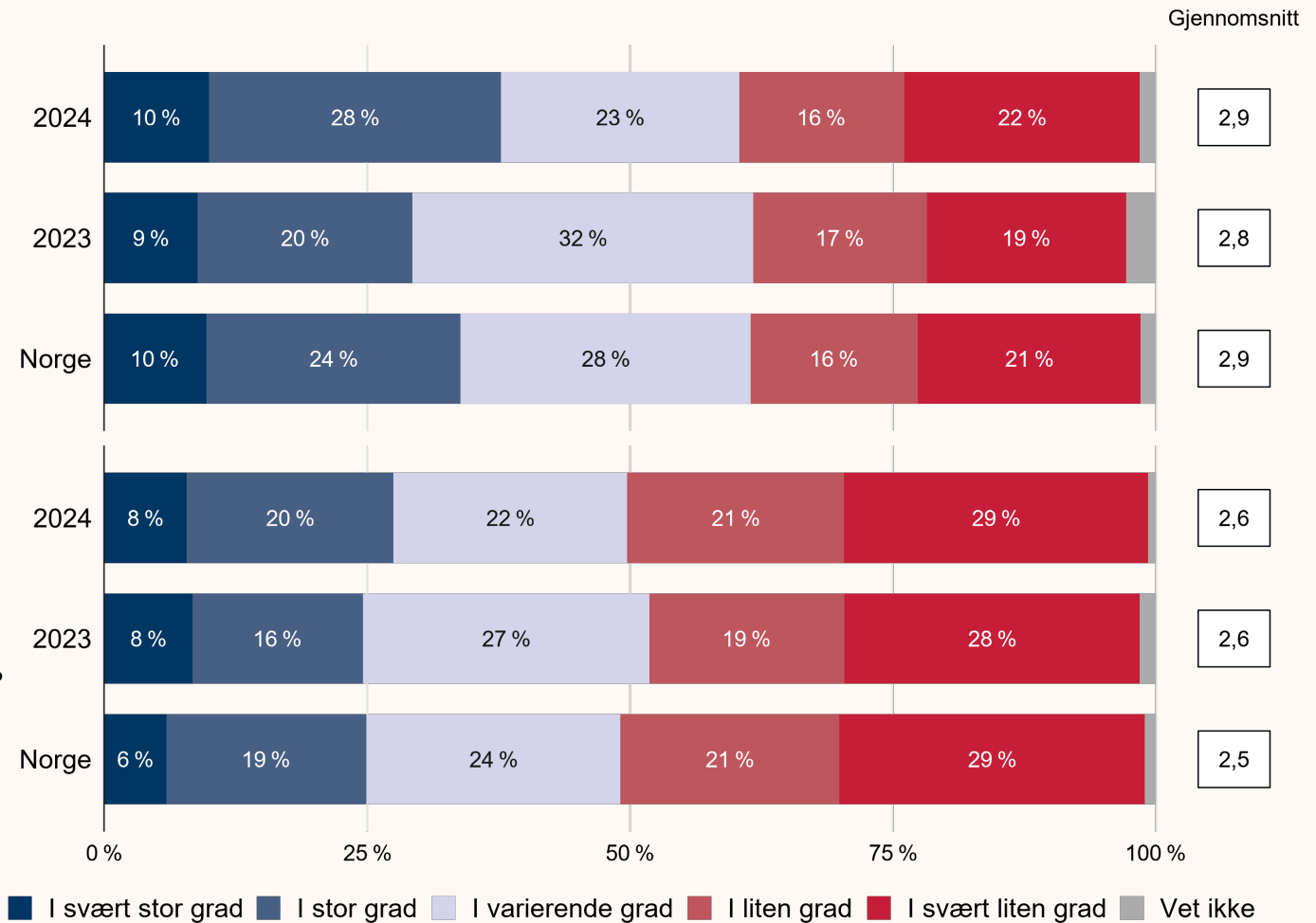

Krav fra myndighetene er den viktigste driveren for grønn omstilling i kommunene

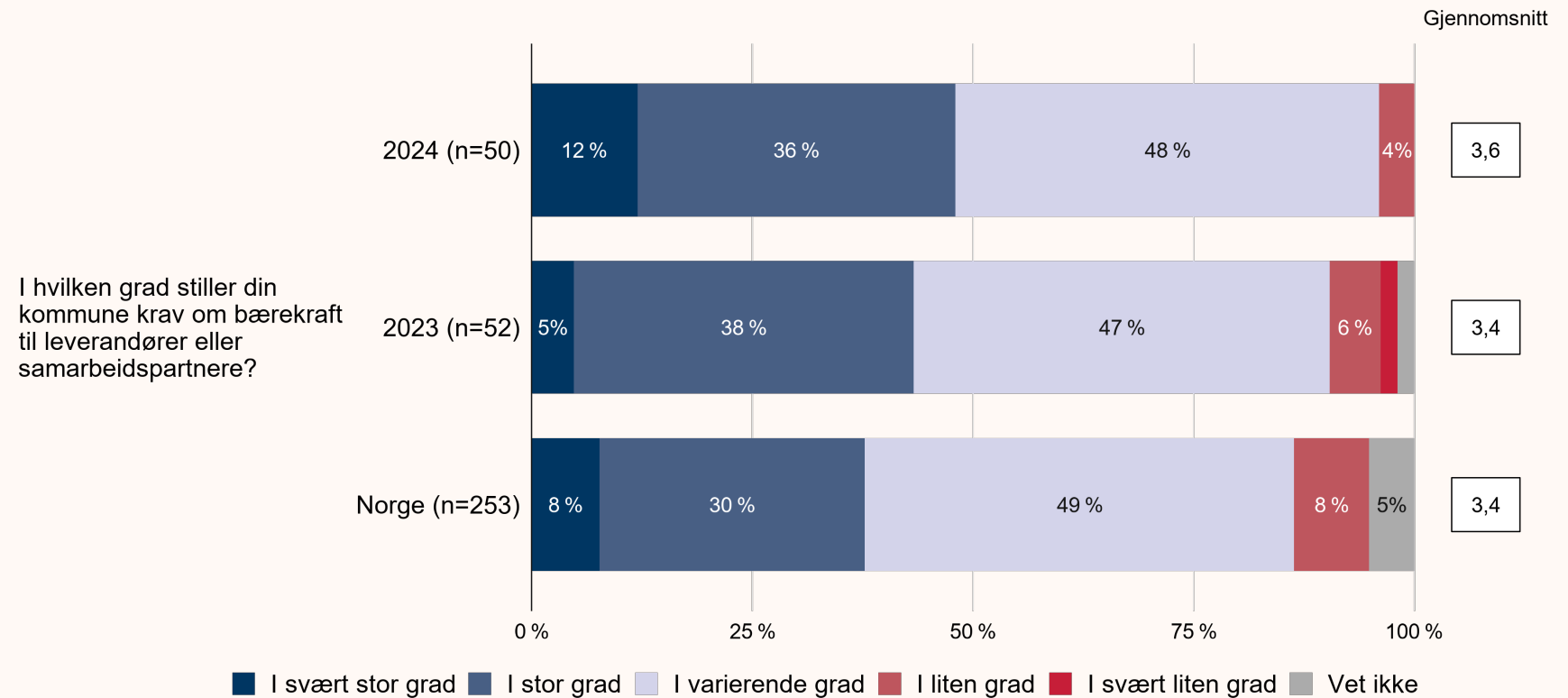

Vanligere at bedriftene stiller krav om bærekraft enn at de mottar krav om bærekraft

I hvilken grad stiller din bedrift krav om bærekraft til leverandører eller samarbeidspartnere?

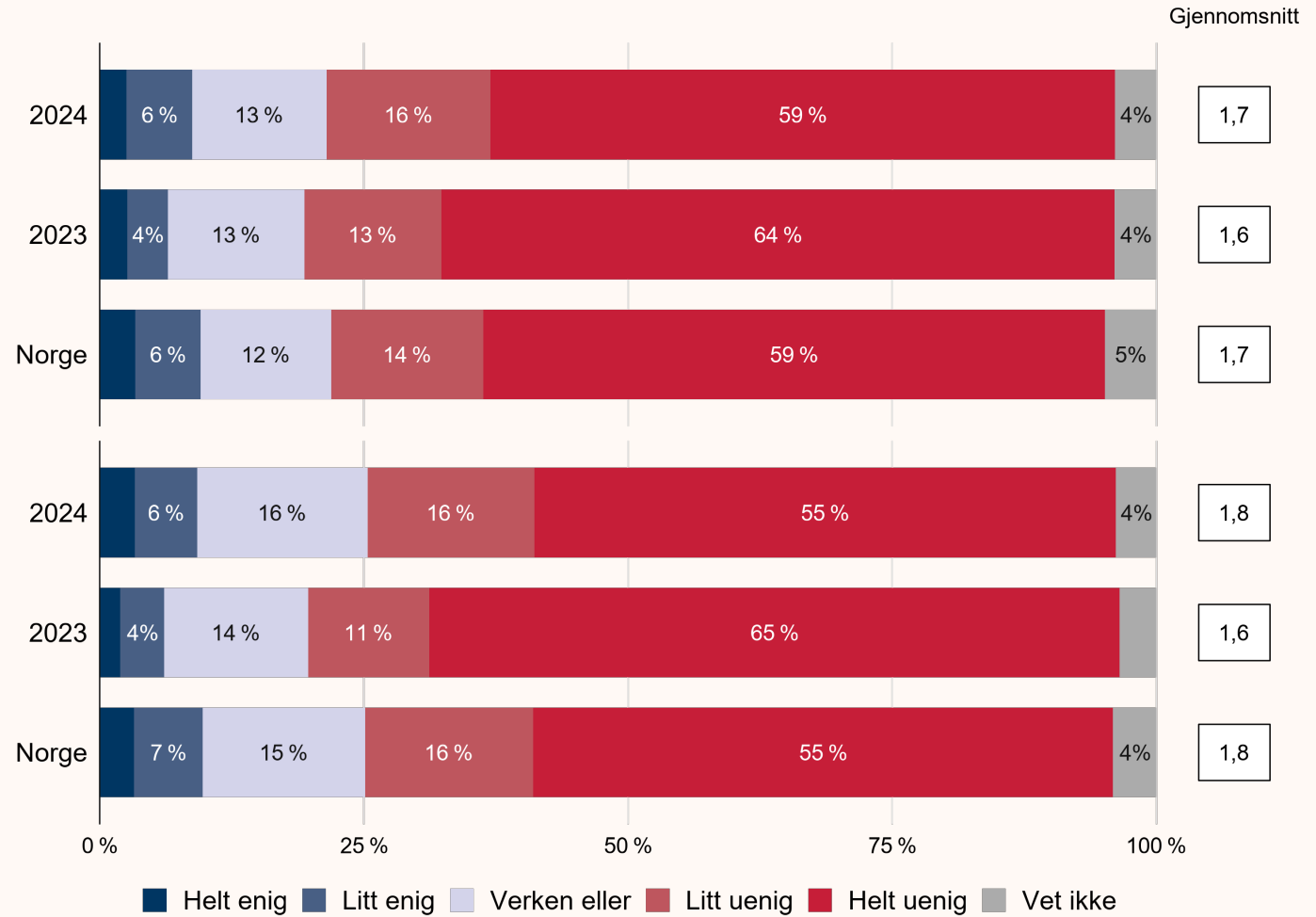
Nesten halvparten av kommunene i regionen stiller krav om bærekraft

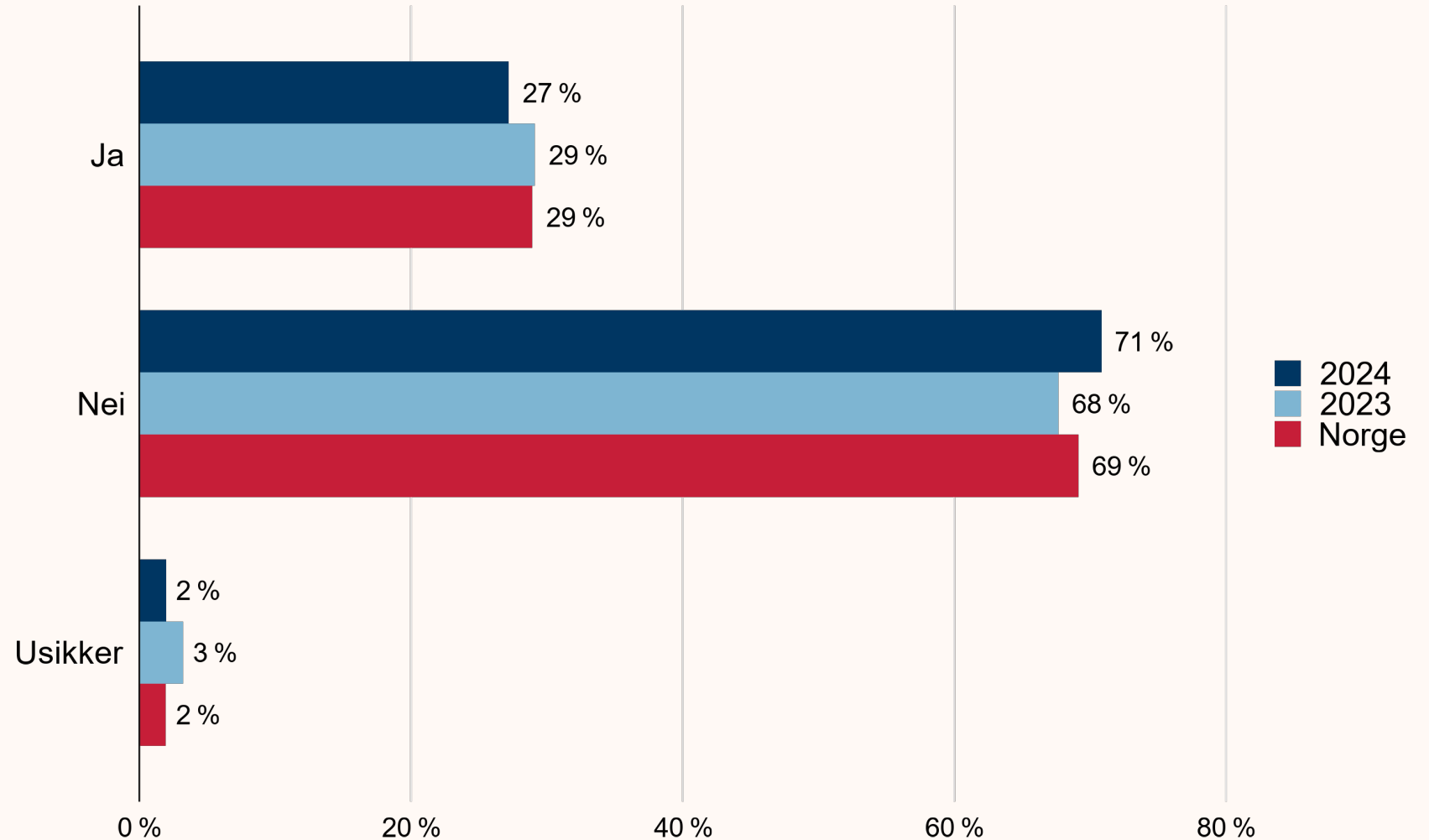
Få er bekymret for egen arbeidsplass og kompetanse i det grønne skiftet – men litt flere enn i 2023

Jeg er bekymret for at min arbeidsplass blir overflødig på grunn av det grønne skiftet

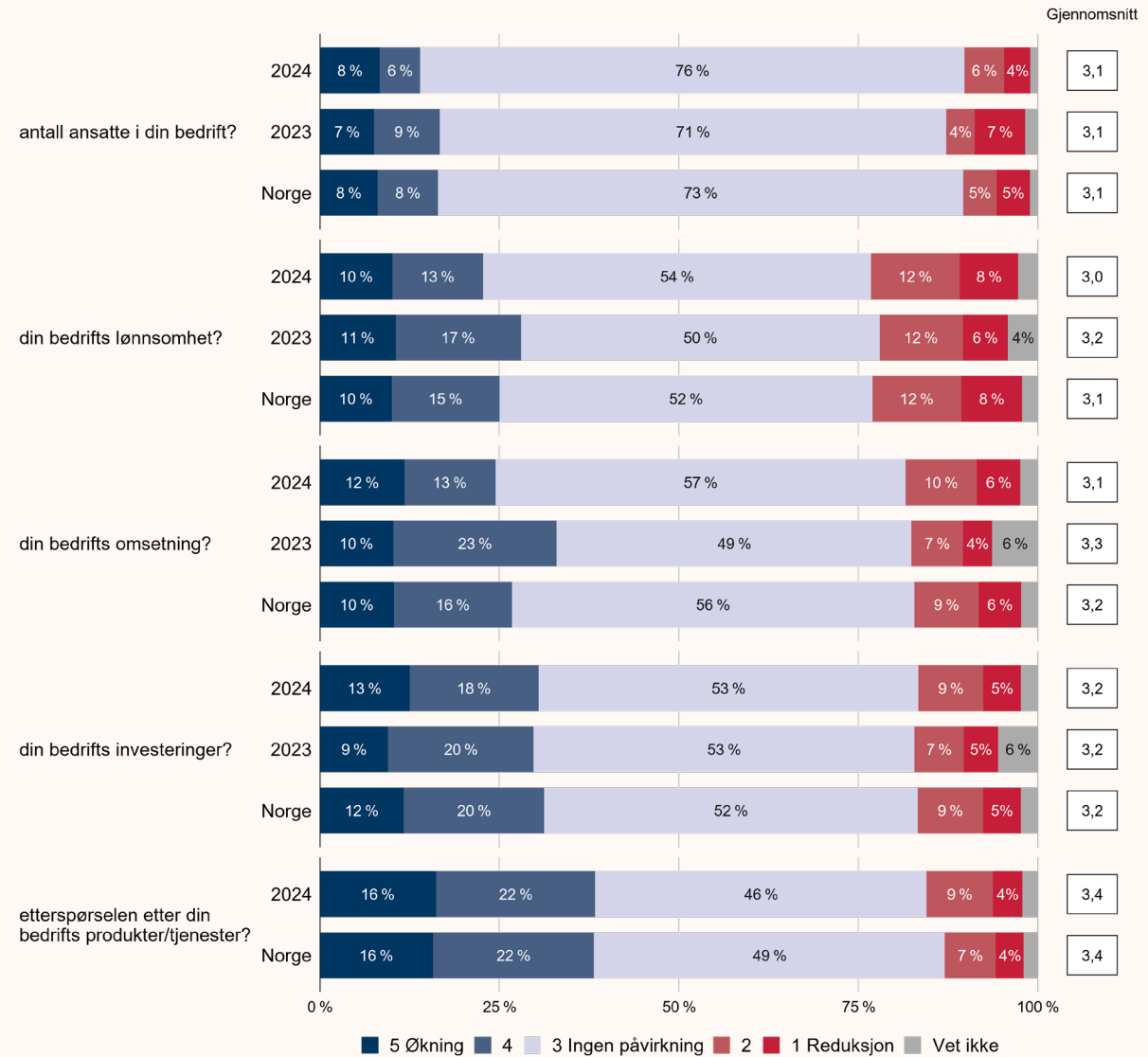
Jeg er bekymret for at min kompetanse blir mindre relevant på grunn av det grønne skiftet

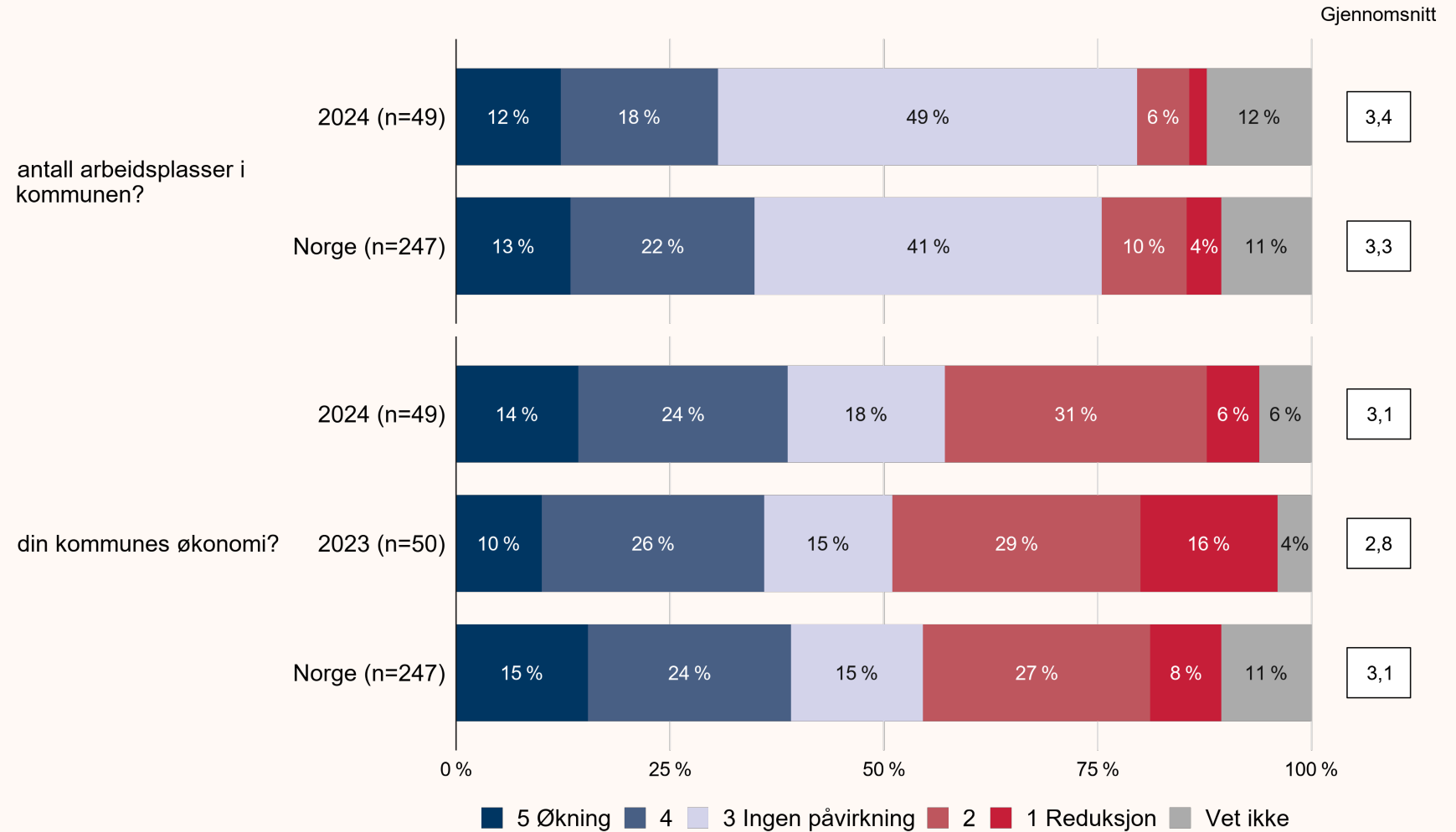
Et flertall av bedriftene ser ikke på bærekraft som en finansiell risiko

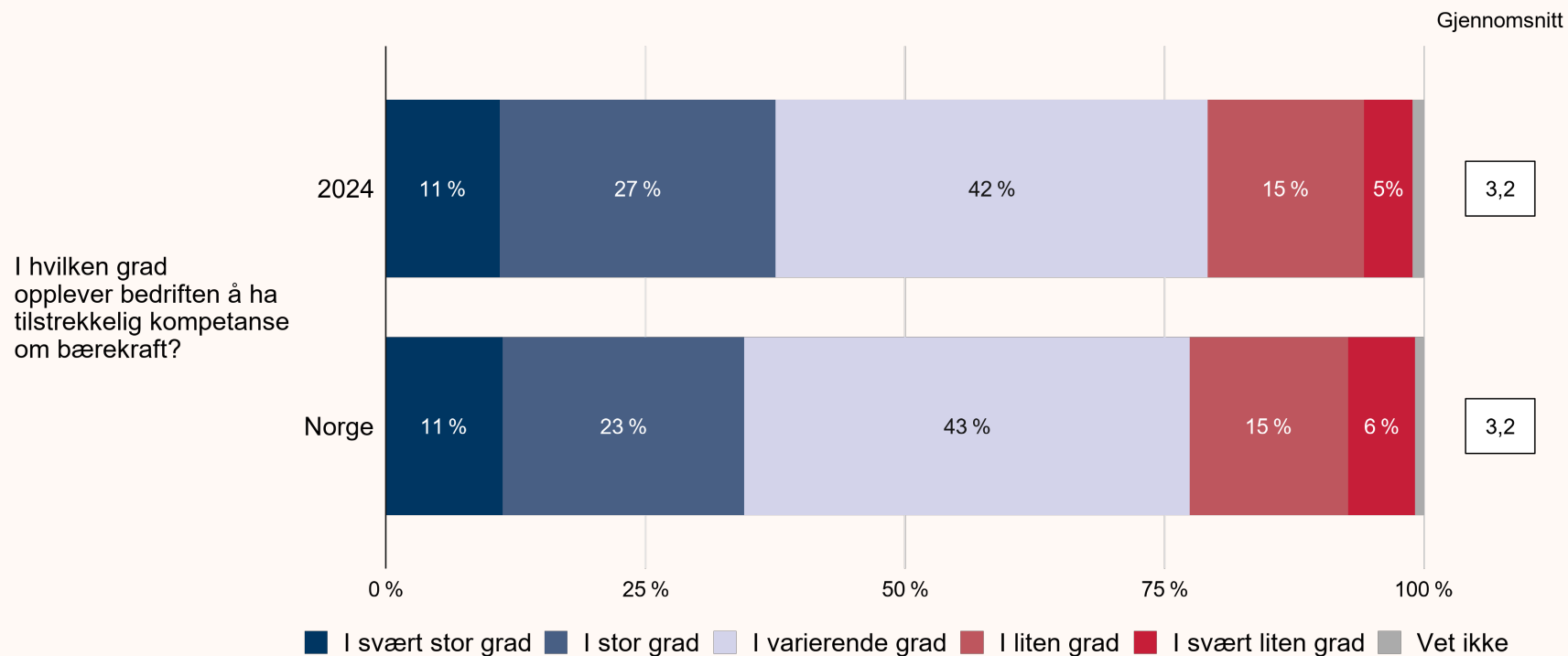
De fleste bedriftene tror ikke at bærekraft vil påvirke veksten de neste fem årene

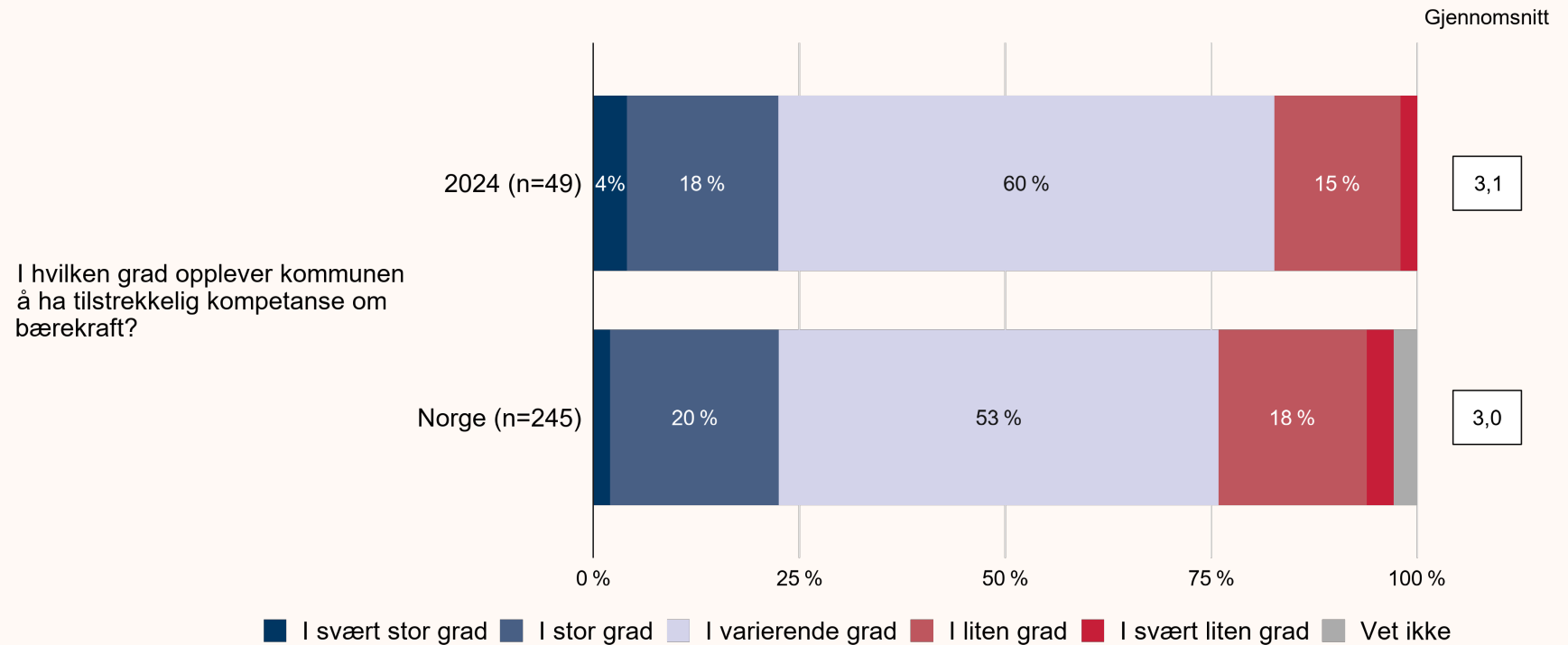
Drøyt én av tre kommuner tror at bærekraft vil føre til en forbedring av kommunens økonomi

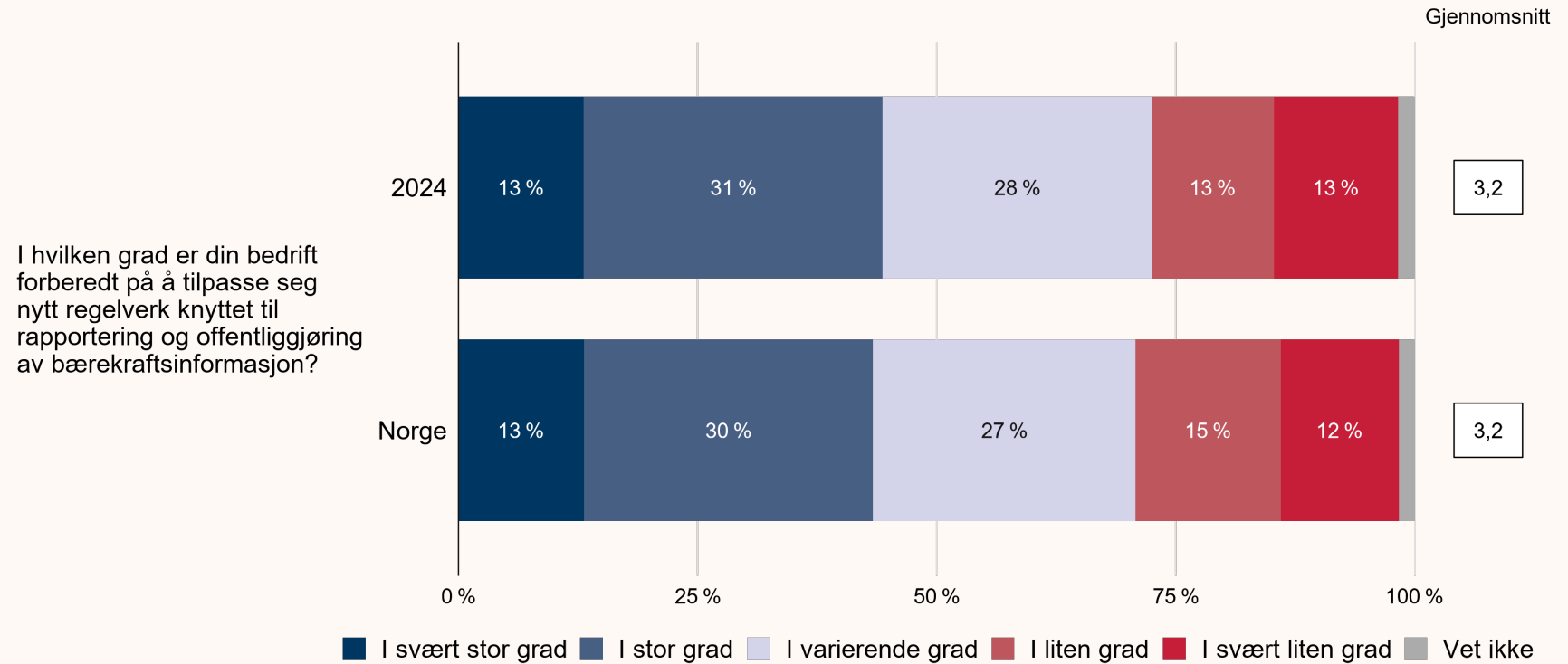
Fire av ti bedrifter opplever i stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse om bærekraft

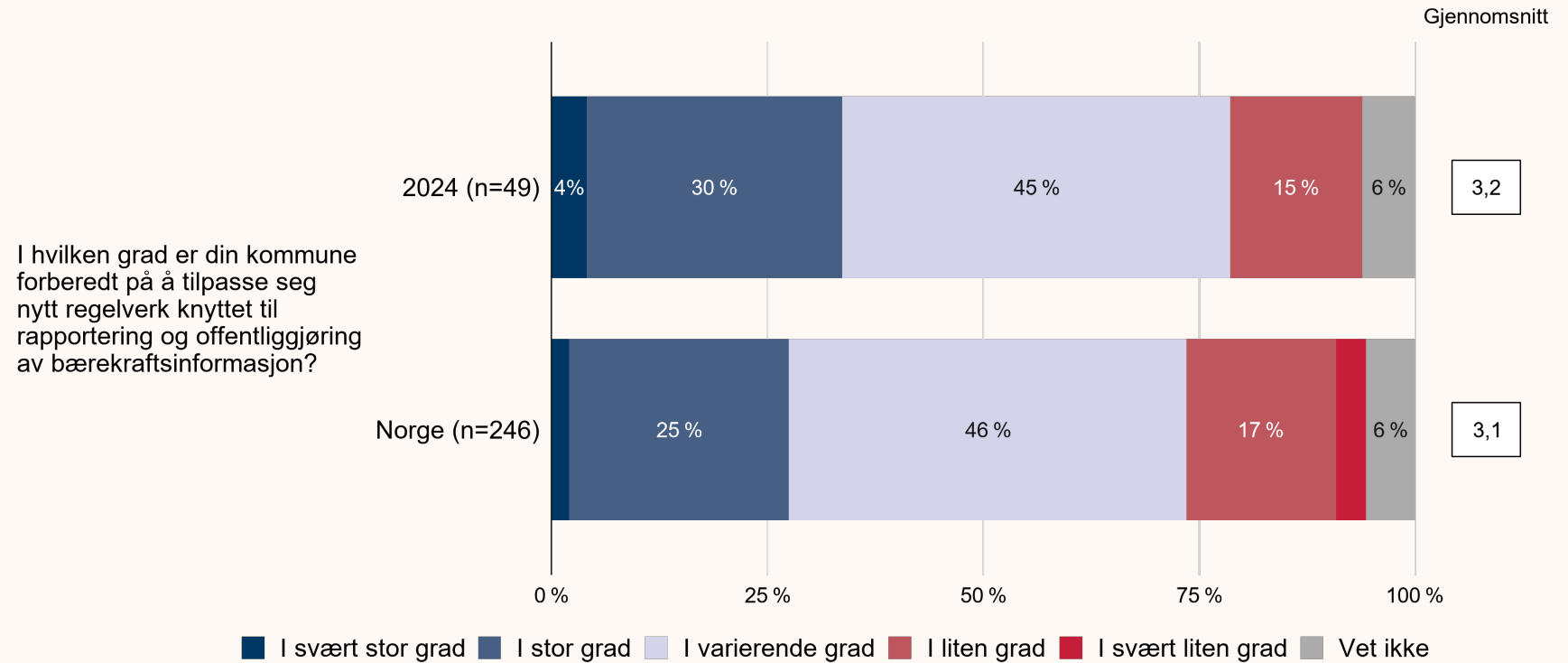
Drøyt én av fem kommuner opplever i stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse om bærekraft

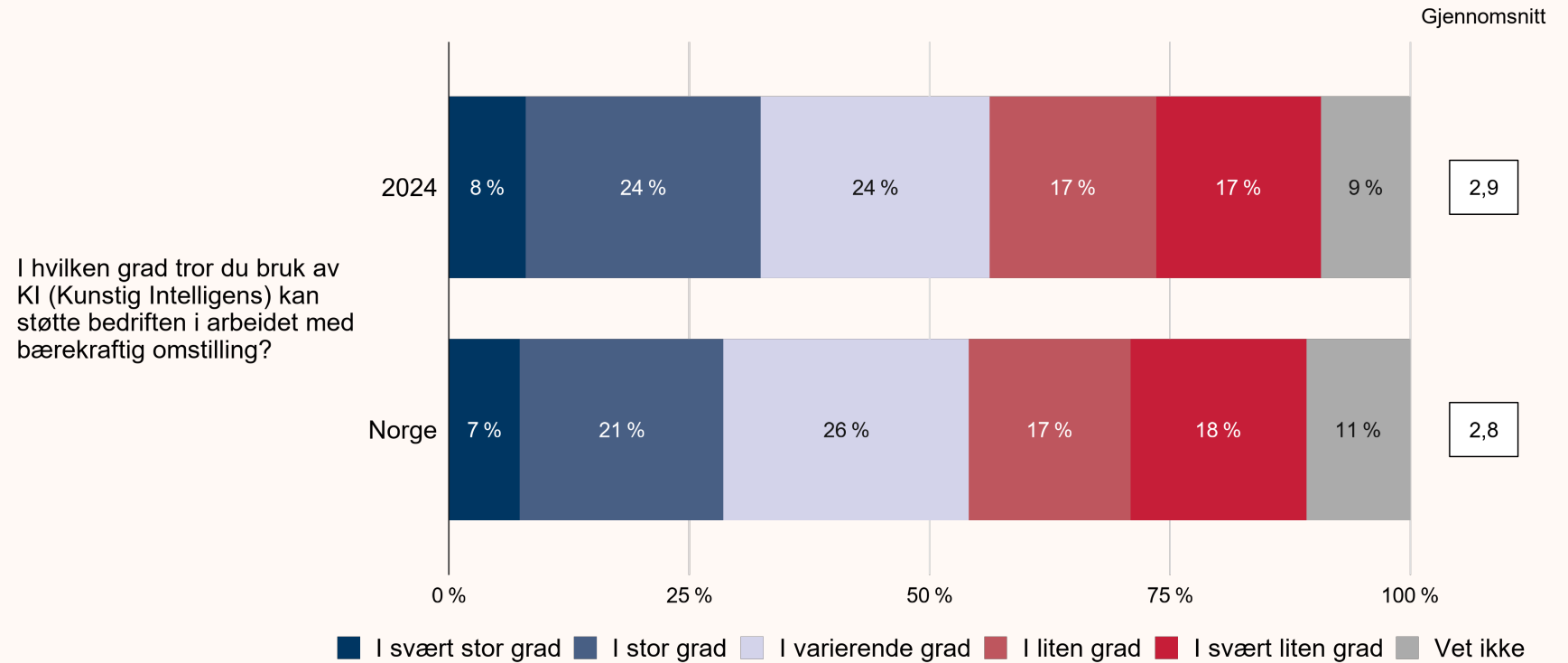
Bedriftene er i nokså stor grad forberedt på å tilpasse seg et nytt regelverk

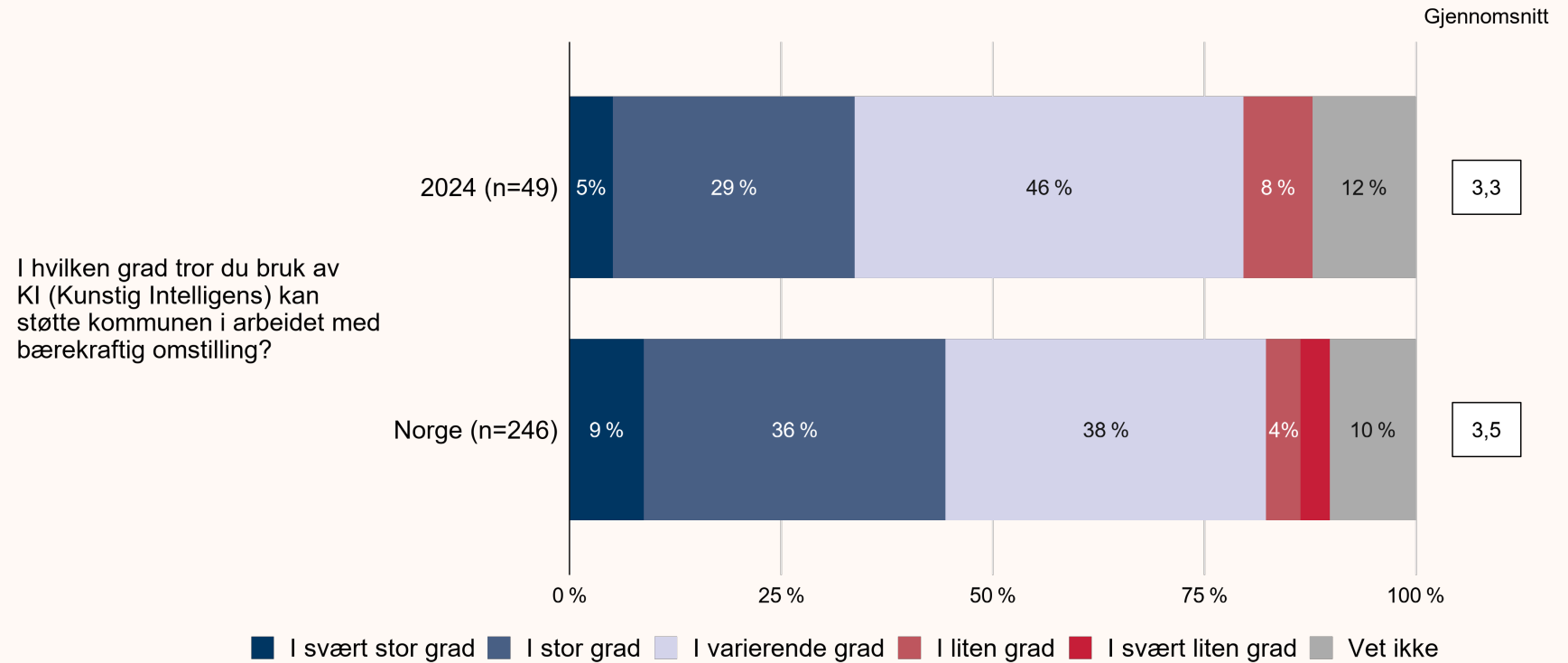
Én av tre kommuner i regionen er i stor grad forberedt på å tilpasse seg et nytt regelverk

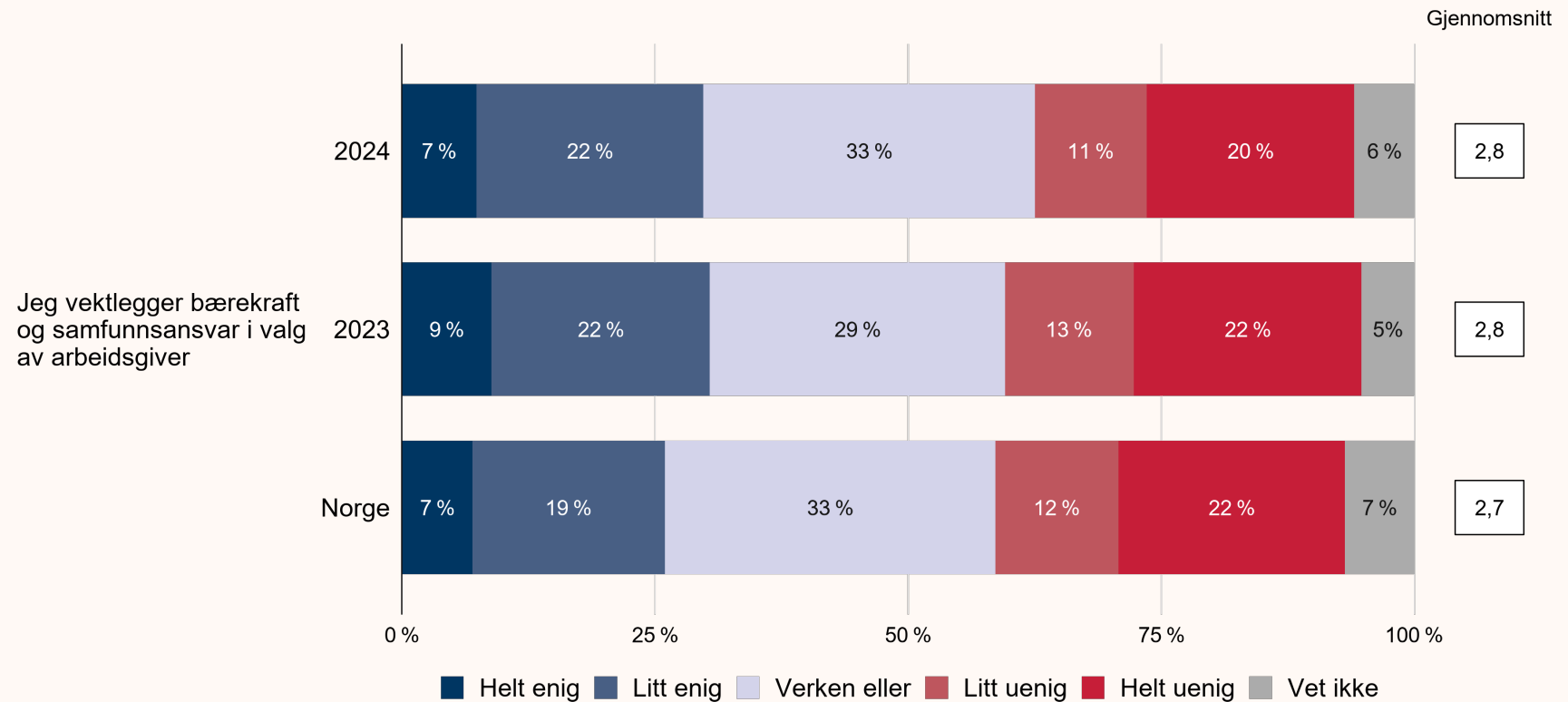
Én av tre bedrifter tror kunstig intelligens kan støtte bedriften i arbeidet med bærekraftig omstilling

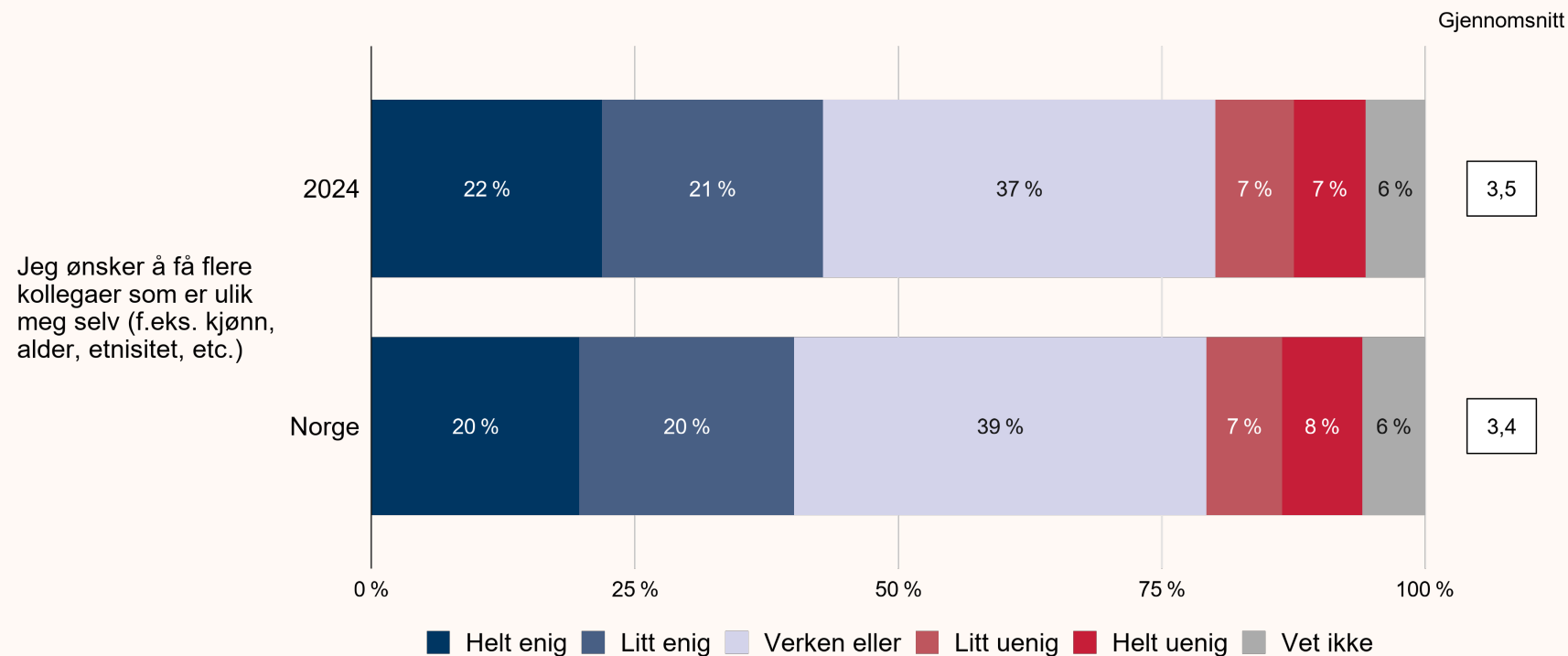
Én av tre kommuner tror kunstig intelligens kan støtte kommunen i arbeidet med bærekraftig omstilling

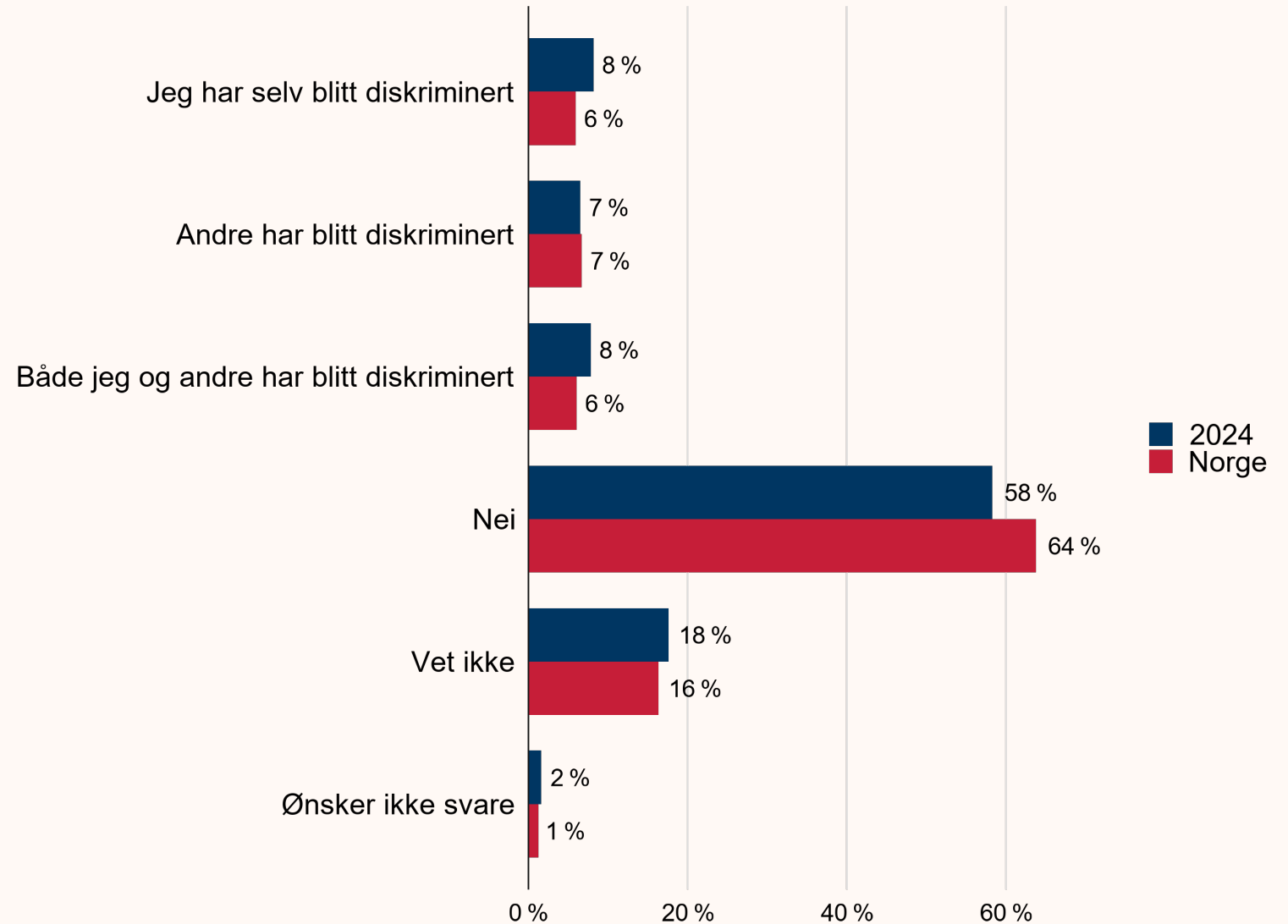
Tre av ti østlendinger vektlegger bærekraft og samfunnsansvar ved valg av arbeidsgiver

Drøyt fire av ti ønsker flere kollegaer som er ulik seg selv

Nesten én av fire har opplevd diskriminering på arbeidsplassen eller studiestedet

Har bedriften konkrete mål for likestilling, inkludering og mangfold?

